

Foto DP

Uvodnik

Jurij Paljk

Časi se spreminjajo...

... in mi z njimi, smo včasih rekli, ko smo prevajali stari latinski rek. Na te besede sem pomislil minuli ponedeljek, ko sem odšel v Gorici v Raštel sredi belega dne, kjer je RTV Slovenija s svojo številčno ekipo snemala film Črni bratje, da bi se srečal z vodstvom RTV-ja in seveda pobilže videl film v nastajanju. Režiser filma, ki nastaja v Gorici v sodelovanju z goriškim Kinoateljcem, Tugo Štiglic, je zbranim radovednežem in časninarjem preprosto povedal, da ga veseli dejstvo, kako so ljudje lepo sprejeli filmsko ekipo, direktor RTV Slovenija Jože Možina je dodal, da ga veseli predvsem dejstvo, da niso imeli težav s krajevnimi oblastmi, vsi skupaj pa smo ugotavljali, kako mimoidoči ljudje z nostalgijo gledajo na dogajanje. Konjska vprega, igralci oblečeni v lepe, vedno lepe in elegantne obleke iz tridesetih let minulega stoletja, prenovljeni Raštel, ki mu je bilo treba samo nekaj napisov dodati, da je danes enak tistemu izpred skoraj sto let, vse to smo in so Goričani lepo sprejeli. Še pred nekaj leti bi se zdelo nemogoče, da bi lahko v Gorici snemali tak film, predvsem pa slovenski film. Danes ga snemajo in ljudem se toži po nekričavi lepoti Gorice izpred sto let, še posebej ob pogledu na preprosto eleganco igralcev v primerjavi z današnjo kričečo vulgarnostjo na vsakem vogalu mesta. Saj vemo, da ni bilo vse lepo, o tem že film po predlogi Franceta Bevka pripoveduje, a vseeno! Veseli smo, da se časi spreminjajo, tudi na bolje, a ne vedno. In bi zato bilo lepo, če bi tudi v prihodnje ohranili zgodovinski spomin, na lastne korenine seveda in na lepo, tisto lepo, ki smo ga danes izgubili!

Benedikt XVI. na pastirskem obisku na Portugalskem "Cerkev trpi zaradi grehov svojih sinov"

Papež Benedikt XVI. se je prejšnji teden mudil na štiridnevem pastirskem obisku Portugalske. Gre za njegovo 15. mednarodno potovanje, med katerim je obiskal Lizbono, Fatimo in Porto. Osrednja slovesnost je bila v romarskem svetišču v Fatimi, kjer se je spomnil 10-letnice beatifikacije vidcev Francka in Jacinte, pa tudi svojega predhodnika, ki je bil na portugalsko svetišče posebno navezan. Že na letalu je Ratzinger v pogovoru z novinarji presenetil javnost, ko je poudaril, da Cerkev trpi zaradi grehov svojih sinov in da "odpuščanje ni nadomestilo za pravičnost". Trpljenje Cerkev zaradi spolnih zlorab duhovnikov je po njegovih besedah del tretje fatimske skrivnosti, ki očitno še ni povsem dopolnjena. K tej misli se je vrnil tudi 13. maja v Fatimi, ko je ponovil, da "bi si utvarjal, kdor bi mislil, da se je preroško poslanstvo Fatime končalo". S tem je pokazal, da se ne smemo bati resnice, pa čeprav je lahko boleča ali nerodna. Na letališču, kjer so ga ob prihodu sprejeli predsednik države Anibal António Cavaco Silva in najvišji cerkveni predstavniki, je povedal, da prava usmerjenost družbe izhaja iz pogleda modrosti na življenje. Kot romar želi potrditi brate na romanju proti nebesom. Spomnil se je dogodkov izpred 93 let, ko so se Nebesa odprla nad Portugalsko. Marijino prikazanje je označil kot okno upanja, ki ga Bog odpre, ko mu človek zapre svoja vrata. Cerkev je po njegovih besedah pripravljena sodelovati z vsemi, ki so odprti za pravičnost o smislu življenja. Pri tem pa ne gre za etično soočenje med laičnim in verskim etičnim sistemom, ampak za vprašanje smisla, na katerem temelji naša svoboda. V Lizboni, kjer se je zbralo nekaj tisoč vernikov, je sveti oče povedal, da je v tem živem toku verske tradicije skozi zgodovino Kristus vselej z nami. Ob tem je vernike spodbudil, naj se zanašajo na vstalega Kristusa in tako postanejo njegove žive priče. Omenil je tudi zgodovinsko razsežnost portugal-

ske krščanske identitete v svetu.

Kristus se ne nahaja nekje daleč v zgodovini, je rekel, temveč je vedno med nami in nam kaže luč, ki nas vodi po pravi poti v prihodnost. "Cerkev ne primanjkuje neubogljivih otrok, vendar svoje resnično obličje prepoznavna v svetnikih". Mlade je spodbudil, naj svoje življenje zaupajo Kristusu in rastejo z Njim v prijateljstvu, ki bo gotovo obrodi- lo bogate sadove.

Na drugi dan potovanja je sveti oče nagovoril zastopnike portugalskega kulturnega življenja. Kultura danes odraža napetost, včasih celo spor med sedanostjo in tradicijo. Ta spor se kaže v krizi resnice, ki pa edina lahko usmerja pot uspešnega obstoja posameznika ali naroda, je povedal. "Narod, ki pozabi, kakšna je njegova resnica, se izgubi v labirintih časa in zgodovine". Dialog v spoštovanju vseh je zato danes prednostna naloga sveta, ki se ji tudi Cerkev ne namerava izogniti.

Na predvečer praznika fatimske Matere Božje je papež prispel v Fatimo. Takoj se je odpravil v kapelico prikazanja in tam zmolil, nato pa se je z duhovniki, redovniki, redovnicami in bogoslovci srečal v cerkvi Sv. Trojice. Spomnil se je svojega predhodnika, ki se je prišel Mariji zahvalit, ker ga je "z nevidno roko" obvarovala smrti v atentatu 13. maja 1981. Ob tem se je zahvalil vsem, ki molijo tudi zanj. Zvečer so se številni romarji zbrali v

Pogovor

Predsednik
Zadruga Goriška
Mohorjeva
Damijan Paulin o
kočljivem
položaju naše
manjšine

3

procesiji z lučkami. Papež je z njimi zmolil rožni venec in jih ob tem tudi nagovoril. Spregovoril jim je o luči, ki prihaja od Boga. Zbrane je povabil k posnemanju Marije in njenih besed 'zgori se mi po tvoji besedi'. V našem času je prvenstvena naloga kristjanov ta, da naredimo Boga vidnega v svetu in da človeštvu odpremo pot k Bogu, je povedal med slovesno mašo na ploščadi pred svetiščem, kjer se je zbralo nekaj sto tisoč ljudi. "Ne bojte se govoriti o Bogu in brez strahu javno pokazati znamenja vere. Prispevajte k temu, da bo Kristusova luč zasvetila v življenju današnjih ljudi". Prisotnim je spregovoril še o pomenu molitve rožnega venca, ki nam omogoča, da svoj pogled in svoje srce - kot Marija - upremo v Jezusa. Pred Marijine noge je položil skrb in upanje našega časa, trpljenje ranjenega človeštva in probleme sveta. Prosil jo je, naj posreduje za nas pred svojim Sinom, da bi družina narodov živela v miru in slogi.

/stran 4

SLOVIK
SLOVENSKI IZOBRAŽEVALNI KONZORCIJ

Ciklus seminarjev
**KRIZA:
KAKO NAPREJ?**

sobota, 22.05.2010,
10.00

Tumova dvorana (Kbcenter)
Korzo Verdi 51 - Gorica

Matija Gergolet

Analist pri
Goldman & Sachs

www.slovik.org info@slovik.org

Ob 55-letnici avstrijske državne pogodbe

Slovenska vlada opozarja avstrijsko stran

Ob petinpetdeseti obletnici avstrijske državne pogodbe (ADP) je slovenski veleposlanik v Avstriji avstrijskemu zunanjemu ministru izročil pismo slovenske vlade, v katerem le-ta izraža pričakovanja o doslednem izvajanju avstrijskih obveznosti do slovenske manjšine.

V pismu, ki ga je slovenski veleposlanik na Dunaju Geržina izročil avstrijskemu zunanjemu ministru, je zapisano, da slovenska stran pričakuje dosledno izvajanje avstrijskih obveznosti do slovenske manjšine. Kopije pisma so bile posredovane tudi drugim podpisnicam avstrijske državne pogodbe.

Med drugim slovenska vlada opozarja na odprta vprašanja glede pravic in varstva slovenske

manjšine, predvsem glede postavitve dvojezičnih krajevnih napisov in uporabe slovenščine kot uradnega jezika v upravnih in sodnih okrajih na Koroškem in Štajerskem. Slovenska vlada je s pismom avstrijskemu zunanjemu ministru izrazila pričakovanje, da se bodo dosledno izvajale mednarodnopravne obveznosti republike Avstrije do slovenske manjšine, kot izhajajo iz sedmega člena avstrijske državne pogodbe in drugih mednarodnopravnih instrumentov o varstvu narodnih manjšin.

Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu je v zadnjih dneh že večkrat izrazil zaskrbljenost, da se pretekli dogodki v zvezi z bombnimi atentati na Koroškem v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja izrabljajo za

Boštjan Žekš (foto DPD)

dnevno-politične teme tako v Republiki Sloveniji kot v Republiki Avstriji. Manjšina na Koroškem je danes zgolj žrtev cenene pridobivanja političnih točk, je poudaril minister Žekš, in dodal, da ta dejanja pomenijo odvratanje pozornosti od bistvenih neresenih vprašanj položaja slovenske manjšine v Republiki Avstriji.

Med starimi in novimi polemikami

Politično dogajanje v Italiji

V Italiji imamo vlado, ki jo podpira nad šestdeset odstotkov poslancev in senatorjev, tako da lahko brez težav vlada, kajti parlament vse njene zakonske predloge in odloke brez dolgih razprav in pomislekov disciplinirano potrdi. Kljub temu pa se pogostoma zateka k zahtevi po zaupnici, da se tako skrajša razprava o predlaganih ukrepih. Sam predsednik vlade Berlusconi se je večkrat izrazil, da je razvlečeno razpravljanje v parlamentu prej izguba časa kot doprinos k demokratični izmenjavi mnenj in stališč različnih političnih in drugih interesnih skupin. Ne bomo tu ponavljali, da je vlada v tem prvem delu svojega mandata skrbela predvsem za to, da je parlament izglasoval tiste zakonske predloge, katerih namen je bil zavarovati predvsem predsednika vlade pred sodnimi postopki, ki so bili sproženi proti njemu, še preden je zasedel svojo visoko funkcijo v vladi. Ni pa vlada takšne zavzetosti pokazala za odobritev učinkovitejših ukrepov v korist odvisnih delavcev, obrtnikov in malih podjetij, da bi zmogla prebroditi sedanjo splošno gospodarsko krizo. Sindikati, opozicijske stranke in tudi vsedržavno združenje industrijskih in drugih podjetnikov stalno opozarjajo, da so doslej sprejeti ukrepi nezadostni, da bi povečali kupno moč potrošnikov v taki meri, da bi pomagali k potrebnemu gospodarskemu zagonu glavnih proizvodnih sektorjev. Vlada namreč vse preveč čaka, da se bo krizno stanje "samodejno" popravilo brez ustreznih finančnih investicij.

V Italiji imamo tudi stranko, ki je na raznih volitvah v zadnjih letih zbrala okrog sebe velik volilni konsenz in ji predseduje sam predsednik vlade ne samo formalno, temveč jo povsem obvladuje prek svojih zaupnih privrženec. Razumljivo je, da v takšni "osebni" stranki ni prostora za demokratično soočanje, temveč se odločitve sprejemajo po navodilih njenega vrha. To stanje je začelo presedati njenemu soustanovi-

telju Finiju in zadnjemu voditelju ukinjenega Nacionalnega zavezništva. Zaradi tega je neizogibno prišel v navzkriž z Berlusconiem, ki ne prenaša tega, da mu kdo ugovarja. Zato stalno pribija, da, kdor se ne strinja z delovanjem stranke, je bolje, da odide. Kljub temu Finijevi pristaši izvajajo priborjeno si pravico za nestrinjanje oz. za prosto izražanje lastnih misli in stališč. V načrtu imajo ustanavljanje političnih krožkov po

federalizma, četudi postopnega in omejenega na nekatera področja. V to smer močno pritiska Severna liga. Vlada pripravlja prvi zadevni izvedbeni odlok o prenosu dela državne imovine (gre predvsem za opuščena vojaška poslopja) na dežele in province. Slediti bi moralo izvajanje davčnega federalizma, glede vsebine in obsega katerega stališča zlasti vladnih strank niso še dorečena.

Italija kot država bo prihodnje leto praznovala 150-letnico političnega zedinjenja, ki je bilo uradno razglašeno 17. marca 1861 v Turinu, takratni prestolnici Sardinsko-piemontskega kraljestva pod kraljevo dinastijo Savoia. Kljub nacionalnemu naboju dogodka pa že nastajajo politične polemike o smislu proslavljanja navedenega dogodka. Vlada sicer pripravlja

Giorgio Napolitano

državi. Na drugi strani pa glavni opozicijski stranki, sredinska UDC in levosredinska DS, nimata izdelane strategije glede oblikovanja alternativnega modela politiki sedanje vlade in hodita po svojih poteh. Voditelj UDC Casini poudarja potrebo po ustanovitvi novega političnega subjekta, ki bi povezal zmerno usmerjene politike in volivce. Po njegovem se bodo notranja razhajanja v ljudstvu svobode nadaljevala in zaostrovala, tako da bodo nove razmere same narekovale sestavo nove tehnične vlade strokovnjakov do izteka preostale mandatne dobe. Tajnik PD Bersani pa razmišlja drugače, ker njegova stranka ni še pripravljena na nove parlamentarne volitve. Tudi razmere v stranki niso še ustaljene zaradi različnih duš v njej.

Po svoje aktualno postaja vprašanje uresničevanja davčnega

ustanovitev posebnega odbora za program proslave oz. proslavljanja. Nekdanji predsednik republike Ciampi je v ljudo odloklonil predsedovanje omenjenega odbora zaradi priletnosti. Nadomestil naj bi ga znani politik Giuliano Amato. Pobudnikom proslavljanja omenjenega jubileja pa nagaja Severna liga, ki ga je označila kot "izgubo časa in nepotrebnost trošenja denarja". Na te očitke odgovarja predsednik republike Napolitano, sklicujoč se na potrebo po državni enotnosti, ne meneč se za polemike nekaterih političnih krogov. Tako se je izrazil na nedavni proslavi v Genovi ob spominjanju odhoda tisoč Garibaldijevih privrženecv proti Siciliji in Južni Italiji 5. maja 1860. Minister za kulturne dobrine Sandro Bondi je ob tej priložnosti naznanil, da bo 17. marec 2011 državni praznik.

Alojz Tul

V Raštelu in v ulici Ascoli v Gorici je te dni zelo živahno, saj RTV Slovenija snema pri nas televizijsko nadaljevanko in film Črni bratje po predlogu knjige Franceta Bevka, ki jo je za film pridelal pisatelj sin Marjan. V sodelovanju s Kinoateljcem za RTV Slovenija film režira Tugo Štiglic. Na sliki je obisk (v Raštelu sta bila izjemno zadovoljna!) dveh vodilnih mož slovenske nacionalne televizijske hiše, in sicer direktorja Jožeta Možine in generalnega direktorja Antona Guzeja.

Dvojezična šola v Špetru / Državni prispevek: milijon evrov

Le za obnovo starega sedeža

Deželni odbornik Roberto Molinaro je že na srečanju med ministrom Boštjanom Žekšem in predsednikom FJK Renzom Tondom napovedal, da je v Rimu dosegel izredni finančni prispevek v višini približno 1.100.000 evrov za izredna vzdrževalna dela na sedežu dvojezične šole v

ulici Azzida v Špetru. V pogovoru z združenjem staršev in ob obisku 6. stalne komisije deželnega sveta je bila jasno poudarjena želja, da bi omenjeni prispevek usmerili v posodobitev poslopja študentskega doma, ki bi odlično služil namenu, saj bi v njem našle svoj prostor vse dejavnosti od vrta do nižje

srednje šole. Gre, skratka, za rešitev, ki jo je podprlo tudi skupno predstavništvo. Predlog žal za zdaj ne uživa podpore občinske uprave in na splošno politične desne sredine. Prav tako se je tej možnosti uprl zavod Paolo Diacono, ki je bil doslej edini uporabnik nekaterih prostorov v tej stavbi. "Milijonski prispevek je ta trenutek torej v funkciji le ene od možnih rešitev, in sicer da bi staro šolo preuredili oz. podrli in na novo zgradili s sodobnimi gradbenimi in arhitektonskimi standardi. Tako vsaj kažejo informacije, ki prihajajo neposredno z odborništva za kulturo", ugotavlja deželni svetnik SSK Igor Gabrovec, ki zato vabi, da ob potrpeljem vztrajanju na hipotezi študentskega doma razvijemo razmišljanje (in načrtovanje) tudi o možnosti obnove starega poslopja, ki bi prav tako zagotovila celovitost šole in njeno ohranitev v Špetru. "V vsakem primeru pa se bo novo šolsko leto začelo v še vedno začasnih prostorih in truditi se moramo, da bodo tudi ti nekoliko bolj udobni in dostojni od sedanjega stanja. Prav tako moramo vztrajati, da šolskih dejavnosti nikakor ne razpršijo po okoliških občinah – tudi časno ne!" zaključuje deželni svetnik Gabrovec.

Na dnu...

V IMENU VSEGA DENARJA V TEJ KUVERTI ČASTNO PRISEGAM, DA NISEM NIKOLI PREJEL NOBENE PODKUPNINE!

Povejmo na glas

Proti rasizmu s sprenevedanjem

Na skoraj komičnem, da ne rečemo grotesknem, primeru je mogoče opazovati, kako se po državi plazi rasizem. Zaman vsa zatrjevanja vladne večine, da to ni tako, ta ali drugi televizijski pogovor potrdi, ob katerih bi nas moralo zaskrbeti. Ponovno smo bili opozorjeni, da z naslednjim šolskim letom stopi v veljavo odlok, po katerem bo lahko v razredih nižjih stopenj največ 30% priseljenjskih otrok. In potem dokazovanja, kako je to dobro in celo odlično, istočasno pa prikaz šole, v kateri je polovica italijanskih in polovica "tujih" otrok. Odlično se razumejo, učitelji so na svoje delo upravičeno ponosni, toda jeseni nekaj "tujcev" v razredu ne bo več - vsekakor nevarno razporejanje ljudi, in to najmlajših. Groteskni primer rasizma pa je druga zgodba, v kateri sta osrednji osebi nad vse znani nogometaš Rome Francesco Totti in podobno znani nogometaš Interja Mario Balotelli. Verjetno se ve, da navijači Interja temnopolttega Balotellija žalijo z vzkliki in velikanskimi zelo grobimi napisi, čeprav ga je, ko je imel tri leta, posvojila italijanska družina in je odrasel v Italiji. In ko je naš Mario zaradi žaljivk izgubil živce in odgovoril na rasizem z uporno gesto, je bil za to svoje dejanje kaznovan. Komentar ni potreben. Druga oseba zgodbe je priljubljeni Francesco Totti, ki se je na tekmi z Interjem spozabil prav nad Balotellijem in ga brcnil zaradi izzivanja. In tu se groteska prične stopnjevati, kar seveda nikakor ni zabavno. Dvignilo

se je strašno ogorčenje in na Tottija, ki je sicer ikona italijanskega nogometa, se je usul plaz hudih obtožb. Oglasil se je sam predsednik republike in obsodil Tottijevo "rasistično" dejanje. Totti je bil kaznovan s štirimi tiskomami neigranja, toda to še ni vse. Naslednji dan mu je telefoniral tehnični komisar državne reprezentance Marcello Lippi, da on, se pravi Totti, ne bo odpotoval na svetovno prvenstvo v Južnoafriško republiko. Lahko da se je tako že prej odločil igralec sam, toda dejstvo je, da ga je tehnični komisar poklical dan po incidentu. Verjetno ni težko ugotoviti, da gre pri tej zgodbi za res velikansko sprenevedanje. Nenadoma je rasist številka ena Totti in to zaradi izgreda, ki se zgodi marsikateremu športniku. Bistveno pa je, da je Totti postal grešni kozel, na katerega se pač zvali slaba vest mnogih. V večini takšnih primerov je največja krivda na samem pričetku zgodbe, kjer se je mogoče vprašati: kako da ni nihče resno ustavil in onemogočil navijačev Interja, da bi končno prenehali z rasističnimi izpadi? Ob sedanjih možnostih identificiranja to gotovo ne bi bilo težko. Nestrpnost torej ni bila zartra pri svojem izvoru in v tem je največja in tudi dokazljiva krivda. In da bi to krivdo zakrili, je treba dati močno znamenje, da se družba in vsi odgovorni proti rasizmu zavzeto in dosledno borijo. Če ne gre drugače, tudi za ceno linčanja svojega ljubljence, kar Francesco Totti nedvomno je. Ali pa je bil.

Janez Povše

POGOVOR Damjan Paulin

“Treba je izdelati prednostne lestvice ustanov!”

Na straneh PD se je v zadnjih mesecih sprožil plaz očitkov s strani krovne organizacije SKGZ na račun druge organizacije SSO in stranke Slovenska skupnost. SKGZ je celotno aprilsko sejo izvršnega odbora (glej PD 27.4.) posvetila slovenski narodni skupnosti, odnosom SKGZ/SSO, financiranju manjšine, združevanju organizacij, enotnemu zastopstvu itd. Vsa razprava se zdi naperjena proti stranki SSK in SSO-ju, ki da zavračata sodelovanje in združevanje, ki ga ponuja SKGZ.

Poročilo s seje so sledili še drugi članki in zapisi v Pd, vsi uglaseni na podobno tematiko. Da bi osvetlili te probleme tudi z drugega zornega kota, smo sklenili v nekaj intervjujih posvetiti pozornost na odnose SKGZ/SSO v preteklosti in danes. Vprašanja so za vse intervjuvance podobna. V prejšnji številki je na naša vprašanja odgovarjal dr. Rafko Dolhar, viden družbenopolitični in kulturni delavec, nekdanji predsednik SSG v Trstu.

Tokrat odgovarja dr. Damjan Paulin, predsednik Zadruga Goriška Mohorjeva, nekdanji občinski svetovalec in odbornik na občini Gorica ter član Deželne komisije za kulturo, tudi on ugleden družbenopolitični in kulturni delavec ter član paritetnega odbora.

SKGZ trdi, da bi bilo treba finančna sredstva in podpore, ki jih prejema naša skupnost iz javnih sredstev, deliti drugače. Trdi, da delitev, kot se je uveljavila po letu 1990, ni pravična. SKGZ tudi trdi, da ima v svojih organizacijah več zaposlenih. Kaj mislite o tem?

Mislím, da je prvenstvena naloga krovnih organizacij, da pri usklajevanju javnih sredstev zagotovi

vita obstoj in razvoj tistih slovenskih ustanov, ki smotno upravljajo sredstva, s katerimi danes razpolagajo in zagotavljajo resno in kakovostno delovanje v korist naši širši skupnosti. Število zaposlenih je gotovo pomemben dejavnik, ni pa edini. Važno je, da so javna sredstva namenjena tistim, ki si uspešno prizadevajo za splošno kulturno rast slo-

venske skupnosti. Nima pravega smisla govoriti o skupnih ustanovah, treba je izdelati prednostne lestvice ustanov, ki so primarne značaja za našo skupnost in zaslužijo vso našo pozornost. Pri dodelitvi javnih sredstev, tako iz Italije kot iz Slovenije, je treba upoštevati tudi druge dohodke in vire financiranja. Pri tem mislim predvsem na razne evropske sklade in več ali manj zasebne finančne družbe.

SKGZ govori o težavah, ki jih ima s kulturnimi domovi in z njihovim vzdrževanjem. Kaj pa druge nepremičnine? Kako je sploh z vprašanjem družbene imovine, ali še obstaja? O tem se je včasih govorilo na

tako imenovanem drugem tiru - kaj je ta drugi tir?

Vprašanje nepremičnin je zahtevna zadeva. Brez nekaterih večnamenskih poslopij bi naša društva in ustanove težko uspešno delovale. Glede tega je videmska pokrajina zelo poučna, saj ne razpolaga s pravim večnamenskim središčem. Na drugi strani je tudi res, da je njihovo vzdrževanje in upravljanje draga zadeva. Naša skupnost bi se morala odločiti za nekaj pomembnejših struktur in tem nameniti vso pozornost. Manjše strukture pa bi lahko vzdrževali s sredstvi, ki bi jih pridobili od t. i. družbene imovine, ki ima nekaj dohodkov. Nekoč je ta imovina obstajala, verjetno ni splahnela kar čez noč, le prilagodila se je novim razmeram.

Kaj se vam zdi predlog o združitvi časopisov Dom in Novi Matajur, ki izhajata v Benečiji? Ali bi ju bilo res pametno združiti? Kaj bi lahko še združili? In skupne ustanove: ali niso te že v glavnem združene? Kakšne izkušnje imate o tem?

Ker sta štirinajst dnevnika Dom in Novi Matajur glasili Slovencev v videmski pokrajini, je potrebno, da se o morebitni združitvi najprej izrečejo oni sami. Mnenja sem, da imata časopisa precej različno vsebino in vlogo ter nagovarjata različne bralce in sredine. Ne smemo se prenagli in s tem narediti ogromno škodo, kot se je to zgodilo na Koroskem, ko z združitvijo dveh slovenskih časopisov niso dosegli niti naklade enega od prejšnjih dveh listov.

Svetovni slovenski kongres – Konferenca za Italijo Srečanje na goriškem sedežu o letošnjih pobudah

Upravni odbor Konference za Italijo Svetovnega slovenskega kongresa se je na povabilo predsednika Marjana Terpina sestel na svoj sedež v Gorici. Najprej so odborniki počastili spomin na nedavno preminulega podpredsednika Dina Del Medica, ki je kot zaveden Beneški Slovenec dejavno sodeloval v naši organizaciji. Na pogrebu v rojstni vasi Bardu se je od njega poslovil v imenu Svetovnega slovenskega kongresa predsednik dr. Boris Pleskovič.

V letošnjem letu bo Konferenca za Italijo pripravila dve osrednji prireditvi. V petek, 18. junija 2010 zvečer, bo Pod lipo v Števerjanu že tradicionalna slavnost ob obletnici osamosvojitve Slovenije, ki jo bo priredila skupaj z Zvezo veteranov vojne za Slovenijo in Krožkom Anton Gregorčič iz Gorice. Na prireditvi bo nastopil trobentač Veteranov in MoPZ iz Štmarje. Svojo

prisotnost so med drugimi obljubili minister za Slovence po svetu Boštjan Žekš, evropski poslanec Milan Zver in predsednik parlamentarne komisije za Slovence po svetu Milan Petek.

V nedeljo, 20. junija 2010, bo v Ogleju tradicionalno srečanje Slovencev, razseljenih po Italiji, ki ga Konferenca organizira s sodelovanjem Krožka Anton Gregorčič iz Gorice. Ob 11.45 bo v starodavni oglejski baziliki sv. maša, nato v bližnjem gostišču družabno srečanje, kjer bo spregovoril beneški javni delavec Giorgio Banchig. Tako pri maši kakor na srečanju bo zapel mešani pevski zbor iz Branika. G. Alessio Stasi bo prisotne povelj v zgodovino Ogleja, ki je tako usodno povezana z zgodovino slovenskega naroda. Poleg Slovencev iz Italije se nam bo pridružil še avtobus Slovencev iz Ljubljane. Seveda vabimo vse, ki imajo sorodnike ali prijatelje, razseljene po Italiji,

da to javijo članom Konference ali Krožka A. Gregorčič (tel. 0481 536455 – SSO Gorica), da jim lahko pošljemo vabilo.

Odborniki so se pogovorili tudi o sodelovanju z drugimi konferencami po svetu, s katerimi imajo stike, in o nastajajočih finančnih problemih, ki zadevajo naše manjšinske organizacije. Z zadovoljstvom so ugotovili, da sodeluje v osrednji organizaciji Svetovnega slovenskega kongresa v Ljubljani vrsta naših ljudi, med katerimi naj omenimo poleg Marjana Terpina še dr. Karla Brešana, dr. Martino Valentincič in Mirka Humarja. Opozorili so še zlasti na odmevna srečanja uspešnih slovenskih ljudi po svetu na različnih področjih. Med te spada tudi srečanje slovenskih pravnikov, ki bo konec maja v Ljubljani in na katerem bodo nastopili uveljavljeni pravniki iz zamejstva, dr. Samo Race, dr. Vinko Ozbič, dr. Damijan Terpin in dr. Drago Štoka.

Drobtinice z Drugega ekumenskega shoda v Münchnu

Edinost kot dar Sv. Duha

Nemška Katoliška in Evangeličanska cerkev prirejata vsako leto izmenoma množično srečanje, ki se pri katoličanih imenuje Katholikentag (dan katolikov), pri evangeličanih pa Kirchentag (dan Cerkev). Gre za pobudo laikov, posameznika mesta in škofije nastopajo v vlogi gostiteljev. Pred sedmimi leti se je porodila zamisel o skupnem srečanju; tako je leta 2003 v Berlinu potekalo prvo ekumensko srečanje, prvi ekumenski shod. Udeležilo se ga je nad 200.000 ljudi. V Münchnu je bilo na drugem takem shodu 125.000 stalnih udeležencev, srečanje je potekalo od srede, 12., do nedelje, 16. maja 2010. Na dan odprtja se je na skupnem prazniku v mestnem središču zbralo okrog 300.000 ljudi. Na programu je bilo kar 3000 prireditev, predavateljev je bilo 2.444, odvijali so se številni koncerti, različna bogoslužja, biblične ure, delavnice, oaze miru in molitve.

Hrepenenje po eni Kristusovi cerkvi

V tem kratkem zapisu bi rad podal drobtinice enega samega dne. Bila je sobota, 15. 5. 2010. Kako zanimiva kombinacija števil se je skrivala v tem datumu: 5, 10, 15, 20. Rekli bi lahko, da je bil ta datum po številkah harmoničen, da je stal tako, kot bi stale štiri zložene opeke, ki že lahko nakažejo podobo stavbe, ki jo je ekumensko srečanje želelo zgraditi: Podobno ene Kristusove Cerkev. To je

Grško pravoslavni duhovnik Constantin Miron in evangeličanska škofinja Margot Käbmann sta se na 2. ekumenskem shodu zazrta v prihodnost ene Kristusove Cerkev

vorila zvezna kanclerka Angela Merkel, ki je, kot morda veste, hči protestantskega pastora. Rekla je, da pri Katoliški cerkvi ceni njeno globalnost, to, da papež zna in mora misliti globalno, pri evangeličanih pa ljubezen do petja. Ko iščemo, kako danes, v teh kriznih časih, konsolidarizirati našo družbo, ne moremo mimo prispevka Cerkev in krščanstva. Tu se nahajajo temeljni vrednoti, ki jih še kako potrebujemo, da uspešno prebrodimo gospodarsko, finančno in tudi moralno krizo.

Pomembni politiki kot sooblikovalci verskega srečanja

V petek, 14. maja 2010, je v eni od dvoran münchenskega sejmišča šest tisoč glavno množico nago-

Zvezna kanclerka Angela Merkel na 2. ekumenskem zboru v Münchnu

so resnicoljubnosti in potrebni reformi v Cerkvi. Papež Benedikt XVI. je v pozdravnem pismu, ki ga je ob odprtju shoda prebral münchenski nadškof Reinhard Marx, omenil te črne oblake, ki so zatemnili nebo nad Cerkvijo in načeli zaupanje pri številnih kristjanih. Obenem pa je vse navzoče povabil k obnovljeni ljubezni do Cerkev in k še večjemu soodgovornemu deležu pri oblikovanju verskega življenja v skupnostih in v celotni družbi. Prav tako je nemški zvezni predsednik, evangeličan Horst Köhler, zbrane nagovoril, naj ne izgubljajo zaupanja in potrpljenja. V Cerkvi naj vidijo tudi vse tisto, kar se dobrega naredi, predvsem za mlade. Omenil je karitativno razsežnost nemške cerkve, ki s številnimi dobroteljnimi organizacijami (Missio, Misereor, Adveniat idr.) lajša revščino po celem svetu, skrbi za šolanje in izobraževanje v revnih predelih sveta, vodi in še na novo odpira številne zdravstvene projekte.

V številnih debatah okrog problemov spolnih zlorab v katoliških šolah in izobraževalnih ustanovah je bilo začetiti veliko solidarnosti tudi s strani uradne evangeličanske cerkve in evangeličanskih vernikov. Združeni smo torej tudi v iskanju očiščenja! Tudi to nakazuje, da je Cerkev v svojem bistvu ena – ena Kristusova Cerkev,

Kar na takem velikem verskem shodu še preseneča, je udeležba številnih politikov, ki pridejo na tako srečanje ne le z velikimi besedami ali obljubami, ampak se tudi aktivno vključijo v delo: predavajo, diskutirajo, pogosto vodijo biblične meditacije, tudi zbadajo in kritizirajo, zakaj pa ne? V soboto je tako o problemu mi-

menje, da smo dosegli edinost. A pot do tega je verjetno še dolga. Eno od osrednjih znamenj, ki je zaznamovalo drugi ekumenski shod v Münchnu, je bilo skupno lomljenje kruha pri pravoslavni večerji na enem od osrednjih trgov mesta, na Odeonsplatzu. V petek, 14. maja 2010, se je tam zbralo okrog 15.000 ljudi, vernikov različnih veroizpovedi: ka-

Pri vroči debati o spolnih zlorabah v katoliški Cerkvi v Nemčiji, teolog Wunnibald Müller in trierski škof Stephan Ackermann

grantov na okrogli mizi spregovoril notranji minister Thomas de Maiziere, o odnosu med državo in cerkvijo pa pravosodna ministrica Sabine Leutheusser-Scharrenberg, ki ni ravno prijateljica cerkvenih krogov, minister za promet Peter Ramsauer je odprto diskutiral o problemih prometa danes in jutri.

Senca spolnih zlorab v Katoliški

ki smo jo na njeni dvatisočletni poti ljudje zaradi svojih slabosti razcepili na več delov. Sveti Duh, ki v njej deluje, jo bo zagotovo vodil na pota zrele edinosti. Saj le On zna in zmore – z našo človeško pomočjo in z našim sodelovanjem – zapleteni sudoku človeške zgodovine uspešno rešiti do zadnjega kvadrata.

Zvone Štrubelj

S 1. strani

"Cerkev trpi zaradi" ...

Današnji čas po papeževih besedah zahteva novo misijonsko gorečnost kristjanov, vendar pa ni dovolj le oznanjevanje sporočila, ampak je potrebno, da kristjani dejavno pričujejo o Kristusu. To je vidno zlasti v izkušnji gibanj in novih cerkvenih skupnosti. Sveti Duh namreč ustvarja novo pomlad, v mladih in odraslih obuja veselje biti kristjan. Po papeževih besedah je treba sprejeti ta gibanja, ki so dar za Cerkev in ji dajejo novo življenjskost, vendar pa jim je treba tudi pomagati, da bodo našla pravo pot. Škofe je povabil, naj okrepijo usmiljenje in sočutje, da bodo lažje odgovarjali na vse večjo revščino. Prav tako naj nadaljujejo pričevanje za pravičnost in mir, branijo neodtujljive človekove pravice in se ne bojijo dvigniti glasu v korist zatiranih in odrinjenih. Na srečanju z organizacijami za socialno pastoralo je Benedikt XVI. poudaril vlogo usmiljenega Samaritana. Kristus nas kliče, da ga posnemamo v skrbi za vse, ki so sredi današnjega sveta zapuščeni in zane-marjeni. Trud za dobro družbe in posameznikov je neizogiben. Papež je tudi pokazal na stanje sedanje družbe. Po njegovih besedah je družbenogospodarska kriza, kriza kulture in duhovnosti priložnost za inovativne načine oznanjevanja Božje besede. Globoko podporo je izrazil po-

budam, ki se borijo zoper družbene mehanizme, ki odobravajo in spodbujajo splav. Pri maši v Portu je papež 14. maja znova poudaril, da človek brez Boga ne pozna prave poti in tudi ne more razumeti samega sebe. V pomoč nam prihajajo Jezusove besede, da je On vedno z nami vse dni do konca sveta.

Čeprav nas ta gotovost tolaži in pomirja, nas to ne odvezuje dolžnosti, da ne bi stopali v stik tudi z drugimi. Kristjan je Kristusov misijonar, poslan v svet. To je neodložljivo poslanstvo vsake cerkvene skupnosti, je dejal papež in poudaril, da "ničesar ne vsiljujemo, ampak predlagamo"! V štirih dneh svojega apostol-

skega potovanja je sveti oče Portugalce večkrat pozival, naj zapajo Kristusu, saj nam le on ponuja odgovore na naša vprašanja. Povabil jih je, naj še naprej pomagajo revnim ter branijo družino in življenje. V Fatimi je poudaril aktualnost Marijinega sporočila po spreobrnjenju in pokori. Povsod mu je prisluhnila nepregledna množica ljudi, ki je po številu zelo presenetila organizatorje. V zadnjem, poslovnem govoru na letališču se je Portugalcem zahvalil za prisrčen sprejem na vsakem koraku svojega romanja. Še enkrat jim je položil na srce, naj ne nehajo verjeti v složno sodelovanje, saj se bodo le tako lahko spoprijeli z izzivi časa. Vsemu narodu je zaželel, naj ohranja tesno povezanost z Bogom in naj bo odprt za solidarnost, ki temelji na krščanskem humanizmu. Dodal je še, da je v Fatimi molil za ves svet, da bi postal bolj složen in solidaren, da bi obnovil zaupanje v našega Očeta. Portugalske vernike je povabil, naj bodo zvesti Kristusovi učenci, saj bodo tako lahko največ naredili za celotno družbo.

Binkošti: večernice laičnih združenj

Škofijsko pastoralno središče in Konzulta za laična združenja goriške nadškofije vabita v soboto, 22. maja, ob 16. uri v stolno cerkev v Gorici, kjer bodo potekale slovesne večernice ob praznovanju Binkošti. Zbiranje je predvideno okrog 15.30, nakar se bodo navzoči pripravili na molitev s primernimi pesmimi. Z branjem svetopisemskih odlomkov in prošenj za najrazličnejše potrebe bodo sodelovali člani Prenove v Duhu, Apostolata molitve, Skupnosti neokatehumenov, ognjiščarjev, Centra za pomoč življenju, Katoliške akcije, Unitalsija, Comunione e liberazione, Franciškovega svetnega reda, CVS, ACLI in CVCS. Odgovorni za omenjeno konzulto toplo vabijo k skupnemu molitvenemu trenutku!

Naši prvoobhajanci

Jezus med nami prebiva ...

Po naših župnijah se vsako leto vrstijo slovesnosti prvega svetega obhajila. Ob tem dogodku se običajno vsaj tisti, ki so kolikor toliko verni, radi spominjo, kako so ta dogodek sami doživeli. Obujajo se spomini, radi vzporejamo tedanji in sedanji čas in vse, kar spada k temu slavlju. Po televiziji so na enem od programov vrteli kratek dokumentarec, ki je prikazoval spomine otrok na prvo sveto obhajilo. Iz otroških pripovedovanj, njihovih občutij in spominov smo lahko izvedeli marsikaj. Ob koncu pa je sledil zanimiv komentar in ob njem bi se rad zaustavil. Komentator je takole zaključil: "Naši otroci so podobni vrtu, na katerega bomo posejali marsikaj. Kaj bo na tem našem vrtu zrastle

in kaj bo zadušil plevel ali kaj bo pobrala suša, pa je velikokrat odvisno tudi od nas samih in ne samo od zemlje, ki jo vrt ima". Brez dvoma ob prvem obhajilu je in ostane največje breme odgovornosti na družini, še celo mnogo večje kot pri tistem, ki je otroke pripravil na ta dogodek. Ostaja pa, in to velikokrat pozabljamo, tudi prav ob prvem obhajilu potreba, da otrok začuti, da pripada ne samo staršem in družini, ampak tudi župniji. Prav zato bi se morala otrokova angažiranost v župniji s podporo staršev po tem dejanju šele začeti in ne kot marsikje končati. Mogoče se še rahlo osveži v letih ob birmi, nato pa ugasne ali se morda še kdaj pojavi, če se sploh... Kako otroku, ki se pripravlja na pr-

vo obhajilo, pomagati, da bi zaživel z župnijo? Motivov je več. Eden važnejših je gotovo ta, da ga večkrat opozarjamo, da prvoobhajilno slavje privlači vsa župnija in ne samo duhovnik in starši. Te ga bi se morali zavedati vsi župljani. Pomembno je tudi, da imajo starši v teh letih čim večkrat vidni stik z duhovnikom kot tudi z domačo župnijo. Če bo to prvoobhajilec videl, si bo gotovo ustvaril svojo otroško sliko, še preden bo doživel svoje prvo obhajilo. Pričakovanje, ki je v teh letih pri otroku posebno, bo zaznamovalo njegovo življenje, dalo pa mu bo tudi določeni impulz, ki ga bo vlekel tja, kjer je to doživel. Tu se v otroku podzavestno krepi želja po širši skupnosti, kot jo običajno doživlja samo ob družini, takšna skupnost pa je župnija. Ob vsem tem mu ne bo težko stopiti iz anonimnosti in se "preriniti" nekam v ospredje, da bo sodeloval pri liturgiji, cerkve-

Nova bazilika

Marijino župnijsko in romarsko cerkev na Ptujski Gori je apostolski nuncij v RS msgr. Santos Abril y Castelló v nedeljo, 16. maja, med slovesno popoldansko mašo razglasil za baziliko. Slovesnosti sta se udeležila mariborska nadškofa Kramberger in Turnšek ter 40 duhovnikov, med njimi tudi provincialni minister minoritov in nekateri rektorji ostalih šestih bazilik v Sloveniji. Ptujskogorsko svetišče zaradi bogate zgodovine in kulturno-umetnostnih dragocenosti predstavlja pomemben kulturni spomenik. Najbolj znan je Marijin relief (okoli 1410), ki sodi med največje mojstrovine tedanjega časa na naših tleh. Glavni motiv predstavlja Marijina podoba v baročnem glavnem oltarju. Pod njenim plaščem je upodobljenih 82 oseb, ki sestavljajo zbirko portretov ljudi takratnega časa. Svetišče na Ptujski Gori je osrednja božjepotna cerkev mariborske nadškofije, živo romarsko svetišče že 600 let, od leta 1786 je tudi župnijska cerkev. Že od leta 1937 ga oskrbuje minoriti. Papež Benedikt XVI. je listino o razglasitvi božjepotne cerkve Marije Zavetnice na Ptujski Gori za baziliko podpisal 8. decembra 2009.

Mednarodni dan družine – 15. maj 2010

"Temeljne pravice družine"

Družina je v zadnjih mesecih v Sloveniji znova v središču družbenega zanimanja. S predlogi sprememb temeljnega zakona, ki ureja področje družine in zakonske zveze, se družine soočajo z mnogimi dilemami, skupaj z njimi pa celotna družba, saj je prihodnost človeštva odvisna prav od družine. Aktualno dogajanje okoli predloga Družinskega zakonika je posledica globokih sprememb, ki so se zgodile v sodobni družbi in kulturi. Na te spremembe še zlasti zaskrbnjuje gledajo mnoge družine, ki živijo in želijo živeti v zvestobi vrednotam družine in zakonske zveze. Te vrednote so eno najdragocenejših izročil človeške civilizacije in temeljijo na brezpogojni obljudi zvestobe in ljubezni med možem in ženo, odprtosti ljubezni za posredovanje novega življenja ter zavezi k celostni vzgoji otrok, ki vključuje vse razsežnosti človekove osebnosti.

Družba, ki ji je mar za lastno prihodnost, bi morala v največji možni meri pomagati graditi temelj, če že ne iz načelnih razlogov, pa vsaj iz pragmatičnih. Kar namreč zamudimo v družini, tega ne moremo nadomestiti izven nje. Še tako kakovostni vzgojni ustanovi in primerni politikami. Družina je namreč najbolj naravno okolje za učenje medčloveških odnosov ter vzgojo celovite in zdrave osebnosti. Če družba ne izrablja potencialov družine, se bo nujno soočila s socialno in kulturno ter posledično demografsko in ekonomsko krizo. Žal se v sodobnem svetu velikokrat dogaja nasprotno: realnost je daleč od ideala vzajemne podpore med družbo in družino. Še več, država s svojimi ustanovami velikokrat neupravičeno posega v družino ter prezre njene nedotakljive pravice.

Ob letošnjem mednarodnem dnevu družine se nam zato zdi izrednega pomena, da znova prikličemo v spomin temeljne pravice družine:

- pravico, da obstaja in se razvija kot družina, to se pravi pravico vsakega človeka, zlasti tudi revnih, da ustanovi družino in jo vzdržuje s potrebnimi sredstvi;
- pravico, da uveljavlja lastno odgovornost pri posredovanju življenja in vzgoji otrok;
- pravico do intimnosti na področju družinskega in zakonskega življenja;
- pravico do trajnosti zakonske vezi in trajnosti zakona kot ustanove;

- pravico, da veruje, da svojo vero izpoveduje in da jo širi;
- pravico, da svoje otroke vzgaja ustrezno svojim lastnim verskim ter kulturnim izročilom in vrednotam s potrebnimi sredstvi in ustanovami;
- pravico do telesne, socialne, politične in gospodarske zaščite, zlasti za revne in bolne;
- pravico do primernega stanovanja, ki omogoča dostojno družinsko življenje;
- pravico, da izraža in zastopa svoje interese pred javnimi, gospodarskimi, socialnimi in kulturnimi oblastmi na višji in nižji stopnji, bodisi osebno ali s pomočjo združenj;
- pravico do združenja z drugimi družinami in ustanovami za omogočanje dobrega in hitrega izpolnjevanja lastnih nalog;
- pravico, da s pomočjo ustreznih ustanov in zakonodaje brani mladoletnike pred škodljivimi drogami, pornografijo, alkoholizmom itd.;
- pravico do poštenega razvedrila, ki pospešuje vrednote družine;
- pravico ostarelih do človeka vrednega življenja in smrti;
- pravico, da se more kot družina izseliti in si poiskati ugodnejše življenjske pogoje.

Te temeljne pravice so v času, ko se družina srečuje s spreminjenimi okoliščinami in novimi izzivi, lahko v temeljit in poglobljen razmislek:

- Cerkev, da bo dala večjo težo pastoralnemu delu z družino in ga na lestvici pastoralnih prioritet postavila na višje mesto;
- strokovnim službam in ustanovam, ki delujejo na področju vzgoje in izobraževanja, socialnega in zdravstvenega varstva, družinske in zakonske terapije, da bodo vneto iskali poti – ne kako družini nadomestiti, ampak kako jo podpreti v njenih naravnih potencialih;
- organizacijam civilne družbe za podporo družini, da bodo močnejše povezale med seboj družine, aktivirale njihovo soudeležbo in podporo, zastopale njihove interese in jim omogočale celostno rast;
- odgovornim nosilcem družinskih politik, da bodo omogočali tako okolje, ki bo vsestransko spodbujalo razvoj družine. Nihče ne bo poskrbel za družino, če družine ne bodo poskrbele same zase. Zato je morda bolj kot kdaj koli prej razmislek o prihodnosti družine namenjen družinam samim, da bi se bolj zavedale lastnih pravic in prevzele bolj aktivno vlogo kot doslej pri njihovem ureditvenju.

Ambrož Kodelja

BOJNA OPREMA (5. del)

In meč duha (tén máhairan tou pneúmatos), kar je Božja beseda: Kot bojevnik z mečem nastopa Božja beseda že v knjigi Modrosti: "Ko je namreč globok molk objemal vse in je noč v svojem hitrem teku dosegla sredino, je tvoja vsemogočna beseda iz nebes, s kraljevega prestola priletela kot razkačen bojevnik v sredo pogubi izročene dežele, nosila je kot oster meč tvoje silno povelje" (Mdr 18,15). Psalmist opisuje Mesija, ki je opasan z mečem: "Opaši si svoj meč okoli ledij, o junak, svoje veličastvo in svoj sijaj!" (Ps 45,4). In prerok Izaija čuti Božjo besedo kakor meč: "Moja usta je naredil kakor oster meč, skril me je v senco svoje roke, naredil me je za gladko puščico, me skril v svoj tulec" (Iz 49,2). Tako jo prikazuje tudi pismo Hebrejcem: "Živa je namreč Božja beseda in učinkovita in ostrejša kakor vsak dvozelen meč in prodre do ločitve duše in duha, tudi do sklepov in mozga ter razsoja misli in namene srca" (Heb 4,12). Ob Kristusovem rojstvu so angeli oznanjali mir ljudem na zemlji (Lk 2,14) in na dan vstajenja je svoje učence Gospod pozdravil z besedo mi-

ru (Jn 20,19). Vmes pa je svojim učencem napovedal preganjanje in dejal: "Ne mislite, da sem prišel zato, da prinesem mir na zemljo; nisem prišel, da prinesem mir, ampak meč!" (Mt 10,34). Ne, ker bi sam tako hotel, ampak ker ga "njegov" niso sprejeli (Jn 1,11).

Pred uro odločilnega boja na Oljski gori govori Kristus svojim učencem, kako se je treba pripraviti na boj: "Zdaj pa, kdor ima mošnjo, naj jo vzame, prav tako tudi torbo; in kdor je nima, naj proda svoj plašč in kupi meč!" (Lk 22,36). Kupljen meč nam kliče v spomin hude besede v povezavi s pohujšanjem: "In če te tvoja desna roka pohujšuje, jo odseka in vrzi od sebe!" (Mt 5,30). Vemo, da se človek telesno ne sme pohajati, naročilo pa slikovito nakazuje, kako strog naj bo človek do sebe v duhovnem pogledu.

Kakor predvideva tudi pismo Hebrejcem: "Niste se še do krvi ustavljali v boju zoper greh!" (Heb 12,4).

Sklenimo predstavitev Pavlovega bojevnika še z dvema bojevitima prispeodobama. V prvi nas Pavel postavlja v gledališče, kjer tekmuje, in pravi: "Jaz torej tako tečem (trého), ne kakor na slepo; se tako bojujem (pikteúo, roko-borba), ne kakor bi mahal po zraku; marveč zatiram svoje telo in ga dajem v sužnost, da bi, ko evangelij oznanjam drugim, sam ne bil zavržen" (1 Kor 9,26-27). V drugi vabi s seboj Timoteja in nas na bojno polje in pravi: "Trpi z menoj kot dober vojak (strablléotés) Kristusa Jezusa. Nihče, ki služi vojsko (strateuómenos), se ne zapleta v vsakdanje opravke, da bi bil po volji tistemu, ki ga je vzela za vojaka (stratologésanti)" (2 Tim 2,3-4).

Besede 'metafora' ni v svetih knjigah, njenemu pomenu najbližja pa je beseda 'allegorouímenon', ki se v njih nahaja samo enkrat, uporablja pa jo ravno apostol Pavel v pismu Galačanom, ko opisuje dve Abrahamovi ženi, Hagaro in Saro, in pravi: "To pa je povedano v prispodobni (allegorouímena): gre namreč za dve zavezi" (Gal 4,24). Hagara predstavlja sinajsko zavezo, Sara pa sionsko zavezo.

Literatura
Dorothea, Forstner OSB. 1977. Die Welt der Christlichen Symbole. Innsbruck: Tyrolia-Verlag.
Edgar, Haulotte SJ. 1966. Symbolique du Vêtement selon la Bible. Lyon-Fourvière: Éditions Montaigne.
Angelo, Marchese. 1978. Dizionario di retorica e di stilistica. Milano: Arnoldo Mondadori Editore.
Paul, Ricoeur. 1975. La métaphore vive. Paris: Éditions du Seuil.
Raymond, E. Brown S. S. 1968. New Jerom Biblical Commentary, The. New York: Prentice Hall, Inc.
Silva, Trdina. 1968. Besedna umetnost. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Italia, podpora duhovnikom

Piancastagnaio (Siena), obnova cerkve

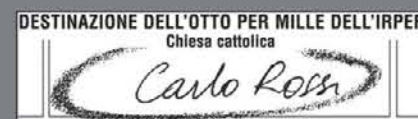
Uganda, bolnišnica Svete Marije

Rim, pomoč za brezdomce

Z OSMIMI TISOČINKAMI KATOLIŠKI CERKVI STE NAREDILI VELIKO ZA MNOGE

S tvojim obrazcem CUD lahko sodeluješ pri izbiri osmih tisočink tudi če ti ni potrebno predložiti davčne napovedi. Zadostuje dvakratni podpis kartice, ki je priložena CUD-u: v razdelku "Chiesa cattolica" ter spodaj, v prostor za "Firma". Nato kartico oddajte na pošti v zaprti beli kuverti, na katero napišete priimek, ime, davčno številko ter besedilo: "Scelta per la destinazione dell'otto e del cinque per mille dell'Irpef". Za dodatne informacije pokličite na brezplačno telefonsko številko 800.348.348.

Sulla tua dichiarazione dei redditi o sul modello CUD

TUDI LETOS LAHKO POLEG OSMIH TISOČINK IZBERETE TUDI NAMEN PETIH TISOČINK. DAVKOPLAČEVALEC SE LAHKO S SVOJIM PODPISOM IZRAZI O NAMENU OSMIH IN PETIH TISOČINK, SAJ SE PODPISA NE IZKLJUČUJETA. OBA PODPISA NE POVZROČATA DAVKOPLAČEVALCU NOBENIH DODATNIH STROŠKOV.

C.E.I. Conferenza Episcopale Italiana

www.8xmille.it

8x
mille
CHIESA CATTOLICA

Kratke

Koncert mladih koprskih glasbenikov

V četrtek, 13. maja, so se v koncertni sezoni (ki jo prirejajo KC Lojze Bratuž, SCGV Emil Komel in ZCPZ), ob žal ne zelo številnem občinstvu, v veliki dvorani KCLB predstavili mladi glasbeniki Glasbene šole iz

Kopra. Spored je bil zelo pester in raznolik in to tako po sestavu nastopajočih kot po izboru predstavljenih skladb. Nastopili so Barbara Jernejčič Fürst (mezzosopran), Irena Pahor (viola da gamba, flauta), Tomaž Sevsšek (čembalo) in dirigentka Maja Cilenšek. Spored je odprla kantata D. Buxtehudeja Jubilate Domino. Sledili sta skladbi G. Ph. Telemanna Kantata za obhajilo in skladateljice Dine Slama Recordare za glas in violi da gamba. Prvi del sporeda je zaključil veličasten Magnificat Ambroža Čopija. V drugem delu pa smo slišali dela skladateljev Kriegerja, Fuxa in še Telemanna. Tako zbor kot solisti iz Kopra so v svojih izvedbah pokazali veliko naštudiranost, izbrano tako vokalno kot instrumentalno tehniko in smisel za interpretacijo zlasti stare glasbe. / AB

Snovanja: večer španske glasbe, poezije in plesa v Krminu

Snovanja se ta teden selijo v Krmin. Na mestnem trgu bodo glasbeniki, ki se družijo v Arsateljeju, oblikovali večer pod naslovom "Noche de musica y vino". Gre za večer španske glasbe, poezije in plesa, ki so ga organizatorji povezali s teritorijem z bogato vinorodno tradicijo. Na sporedu so skladbe, ki jih je navdihnila španska folklor in najlepše zazenjeno prav ob zvokih kitare. Vsi nastopajoči so obenem učitelji na Centru Komel: kitarista Martina Gereon in Franko Reja, harfistka Tatiana Donis in tolkalec Francesco Gavosto: ob glasbi v živo bodo zaplesale Kristina Di Dio, Raffaella Petronio in Irene Sambo. S poetičnimi teksti pa bo program povezovala Marija Bertolini. Prireditev bo v petek, 21. maja, ob 21. uri na trgu pred enoteko v Krminu, ob slabem vremenu pa v sosednji dvorani.

Solidarnost SSK z Dimitrijem Tabajem

V imenu goriškega pokrajinskega tajništva SSK, izrekam vso solidarnost in bližino Dimitriju Tabaju, ki je tudi član strankinega pokrajinskega sveta, ker ga grobo napada goriški podžupan Gentile, ko mu ne priznava pravice do rabe slovenskega jezika. Obenem izrekam Tabaju priznanje za premočrnost in pogum, ki ju je izkazal pri uveljavljanju pravic za slovensko narodno skupnost, še posebno kar se tiče uveljavljanja slovensčine v odnosu z italijanskimi javnimi ustanovami. Z veliko zaskrbljenostjo pa gledam na izjavo goriškega podžupana, ki se je sramotljivo obregnil ob slovenščino in druge jezike, češ da so to jeziki iz "babilonskega stolpa". Ali je mogoče, da se tako izraža visok javni upravitelj in da se na tak način odziva na jezik sosednjega naroda ter države, polnopravne članice Evropske unije? Ali je tak pristop sprejemljiv v duhu povezovanja, ki ga z veliko težavo

vsi skupaj gradimo na tem skupnem območju? Goriški podžupan bi se moral zavedati, da je v demokratični ureditvi in demokratičnem vodenju javnih ustanov upravljanje zakoličeno z garancijami, ki omogočajo primerno

spoštovanje vseh raznolikih dejavnikov naše družbe. Zaradi tega bi moral Gentile, kot javni upravitelj, sprejeti odločitev sodnika, ki je Tabaju priznal pravico, da dobi globo tudi v slovenskem jeziku, in temu primerno ukrepati pri redarski službi, da bo lahko zagotovila uresničenje te pravice. Tako pač določa državni zakon, ki ga je sprejel italijanski parlament in podpisal italijanski predsednik republike. Morda pa vse to ne spada v politično kulturo sedanjega goriškega podžupana. / Julijan Čavdek

Evropski poslanec Dorfmann se je srečal z delegacijo Slovenske skupnosti

V petek, 14. maja, se je evropski poslanec Herbert Dorfmann mudil v Gorici na kratkem obisku. Dorfmann se je vračal iz Ljubljane, kjer se je udeležil vsakoletnega občnega zbora FUEN.

Na kratkem obisku je delegacija SSK, ki so jo sestavljali deželni tajnik Damijan Terpin, deželni svetnik Igor Gabrovec, pokrajinski tajnik Julijan Čavdek in član deželne tajništva Miloš Čotar, sprejela evropskega poslanca in z njim na kratko analizirala sedanjo politično situacijo v Italiji in na ravni Evropskega parlamenta.

Deželni svetnik Igor Gabrovec je Dorfmannu seznanil s problematiko Proseka in razvoja kraškega kmetijstva. Pokrajinski tajnik Julijan Čavdek pa je evropskemu poslancu predložil nekatere odprte problematike briških vinarjev, ki imajo čezmejno razsežnost. Evropski poslanec si je ogledal razstavo volilnih in političnih plakatov SSK, ki so na ogled v Kulturnem centru Lojze Bratuž. Ekipa Kulturnega centra L. Bratuž je Dorfmannu še razkazala celotno strukturo.

Romanje na Sveto Goro

Tradicionalno romanje goriške nadškofije in koprške škofije na Sveto Goro bo letos v nedeljo, 30. maja. Slovesno somaševanje se začne ob 16. uri. Toplo vabljeni!

GALERIJA A. KOSIČ Slovenija, odprta za umetnost

Druga narava umetnikov z različnimi umetniškimi govoricami

Tudi na zadnji izvedbi Mednarodne likovne kolonije Slovenija, odprta za umetnost, ki je potekala poleti 2009 na Sinjem Vrhu nad Ajdovščino, so se soočili umetniki iz različnih držav z različnimi umetniškimi govoricami in slogi. Zbralo se jih je več kot dvajset, ki so svoje znanje in talente prinesli iz Avstrije, Črne gore, Hrvaške, Italije, Rusije, Srbije in Slovenije ter v enotedenskem skupnem druženju in snovanju naredili še korak dlje, saj je sedemnajsto delovno srečanje potekalo v obliki simpozija pod problemskim naslovom Druga narava. Misli treh uveljavljenih likovnih ustvarjalcev in teoretikov, Zdenka Huzjana, Bogoslava Kalaša in Sergeja Kapusa so namreč bile spodbuda za širšo in plodno razpravo med udeleženci.

Raznolike sadove kolonije so v torek, 11. maja, predstavili na prazničnem odprtju razstave v galeriji A. Kosič v Raštelu, kjer je goste najprej pozdravil goriški umetnik Andrej Kosič. Župan

Ettore Romoli je nato trgovcu, slikarju in galeristu čestital za lepe galerijske prostore, ki bo-

Feresin je v italijanščini podčrtala človeško razsežnost zanimive kulturne izmenjave različnih

bolj multimedijška in nekonvencionalna. Nastala so raznolika in sveža dela, ki razkrivajo različne značaje. Najlepše je videti, kako v umetninah odmeva percepcija prostora, časa in skupnega druženja. Na lanski koloniji sta se kot častna gosta predstavila Rudi Skočir in Gianni Borta: prvi z liki enigmatičnih kraljic svoje umetnosti in srca, drugi pa s svojo vehementno potezo, s katero odslikava v žarečih barvah naboj vibrantne narave. Na kratko je predstavila prav vsakega izmed avtorjev - na odprtju so bili prisotni Skočir, Borta, Donatella Pellizzari in David Ličen -, njihov svet in dela, ki so nastala na simpoziju. Tudi ona se je zahvalila Kosiču, ki je ne le tankočuten ustvarjalec, ampak tudi galerist, saj je že drugič odprl galerijo umetnikom s Sinjega Vrha. / DD

Foto DPD

gatijo mestno središče; izrazil je upanje, da bi ta predel mesta čimprej spet zaživel kot zgodovinsko in trgovsko jedro, saj so ga prenovitvena dela v zadnjih letih hudo prizadela. Umetnostna kritičarka Cristina

avtorjev v spodbudni simbolični stvarnosti. Anamarija Stibilj Šajn pa je v daljšem in temeljitem posegu podrobneje orisala razvoj delavnice v simpoziju, na katerem se umetnost lahko svobodno izraža kot vse

Števerjan, sobota, 29. maja

Likof za promocijo briških dobrot

Znaglimi koraki se bliža peta izvedba Likofa, pomladnega praznika v Števerjanu, briški vasi, znani po vinu in česnjah. Pobudo, ki bo potekala v soboto, 29. maja, njen namen in spored so v ponedeljek predstavili na sedežu krajevne občinske uprave v prisotnosti sodelujočih javnih uprav in pokroviteljev.

Tudi letošnji Likof organizira Vinoteka Collio San Floriano Števerjanski griči v sodelovanju z društvoma Briški grič in Sedej ter z Lovsko družino Jazbine pod pokroviteljstvom občine Števerjan in goriške pokrajine; vneto sodelujejo tudi Movimento Turismo del Vino FVG, Odprte kleti

2010, Consorzio tutela vini Collio e Carso in Italijansko združenje sommelliers.

Tokrat se bo predstavilo 14 vinogradnikov, pet gostiln, trije kmečki turizmi in en hotel, je povedal "duša" pobude Simon Komjanc. Županja Franka Padovan je podčrtala, da je promocija krajevnega kmetijstva in turizma ena prednostnih ciljev njene uprave, zaradi česar ta rada podpira pobudo, ki raste iz leta v leto. Podpredsednica pokrajinske uprave Roberta Demartin se je zahvalila pobudnikom, ki veliko naredijo za promocijo

Foto DPD

briškega področja. V imenu že omenjenega konzorcija je Patrizia Felluga izrazila željo, da bi tudi druge občine sledile vzoru Števerjanskih navdušencev. To je potrdil tudi ravnatelj enoturističnega gibanja Massimo Del Mestre, saj kar sedem njegovih članic na 25 prihaja iz Števerjana. O sporedu Likofa, ki se bo na razgledni točki ob gostilni Dvoru v Števerjanu začel ob 10.30 in nadaljeval do večera, je

podrobneje spregovoril Komjanc. Pri tokratni izvedbi so imeli pred sabo kakovost ponudbe. To bo videti pri gostinčih, ki bodo ponudili tipične, tudi zelo stare tradicionalne jedi, pri degustacijah, pa tudi pri seminarju, ki se ga bodo udeležili uveljavljeni strokovnjaki. O okrogli mizi je tajnik Vinoteke in podžupan Robert Prinčič povedal, da bo na zelo visoki ravni. Več o tem pa prihodnjič.

SCGV KOMEL IN ARSATELIER Snovanja 2010

Občudujoči nastopi mladih glasbenikov

pesmijo Kabalevskega in vzdushe je popestrila z živahnim Schumannovim Veselim kmetičem. Harfistka Doralice Klainscek mentorice Tatiane Donis nas je zapeljala in popeljala z zasanjano Pozzollijevo Etudo in Andressovo Aquaintes v svet pisanih strunskih otenkov. Kitaristka Martina Martellani pod mentorstvom Marca Fantinija se je predstavila s štirimi skladbami in pokazala čare tega strunskega glasbila, ki je zazvenelo z melodijami iz starih časov, kot je Logyjeva Arija, z resnim Preludijem Roncallija, strastno je zaigrala v Tarregovi Lagrimi in nazadnje izvedla še razpoložensko skladbo Impresione Tonazzija. Violinist Aleš Lavrenčič iz razreda Jurija Križniča je odločno nastopil z virtuosnim Accolayjevim Concertom v a-molu. Igral je z

zanosom, postopno je gradil dramatične trenutke in vлил v delo vso sentimentalnost roman-tike. Iz razreda Franke Žgavec sta nastopili dve solo pevki. Z eteričnim in krhko prosojnim glasom je zapela Urška Faganel. Z odrtimi vokalnimi legami je podala Falconierijevo Bella porta di rubin, Prekovo Pomladno pesem pa s polno izraznostjo nežnega občutenja. Martina Kocina se je predstavila z znamenito skladbo Postrv Schuberta - poskočno delo s svojo preprostostjo in prikrito šaljivostjo vedno znova očara poslušalce, lepo je interpretirala impresionistično in nič manj očarljivo Lajovičevo pesem Zacvela je roža. V ariji iz Flotowe opere Marta je podala vsa potrebna čustva, da je zazvenela kot odslikava žalostnega razpoloženja junakinje. Alessandro Villalva in

Aleksander Gadžijev sta učenca Sijavuša Gadžijeva. Alessandro Villalva je zaigral dve atraktivni skladbi: zahtevni Preludij Rahmaninovega, ki se iz groteskno skrivnostnega vzdusja odpira v jasno, upanje in liričnost. Izredno gosto in kompleksno gradivo je virtuosno in terja mojstrsko igro, dovršeno tehniko, ki jo mali pianist zagotovo ima na zalogi. Nastop pa je bleščeče zaključil z Maršem iz opere Prokofjeva Zaljubljen v tri oranže. Aleksander Gadžijev je zagoneten Chopinov Nokturno op. 27/1 v cis-molu sijajno izvedel. Zamolčko skladbo, obarvano s Chopinovsko predanostjo v usodo, s pribliki upanja, ki tonejo v vnovičen obup in nato se z racionalnim uporom razrešijo v sprijaznenost... vse te drobne nianse je Aleksander imenitno podal. Zagotovo je že sedaj velik interpret. Vsi mali glasbeni umetniki so tako oblikovali prigriscen večer z lepo glasbo in odličnimi nastopi, ki vzbujajo občudovanje.

Metka Sulič

STANDREŽ Odkritje spominske plošče o čitalnici

"Mi zvesti naši smo besedi..."

"...njen glas naj bo nam vselej mar / in pesem lepa v naši sredi / ne bo utihnila nikdar." S temi spodbudnimi stihmi Štandreškega pesnika Andreja Budala, ki jih je napisal l. 1969 ob 100-letnici čitalnice v Štandrežu, je sklenil svoj nagovor dr. Damjan Paulin na kratki, a lepi slovesnosti, ki se je udeležilo veliko domačinov pa tudi drugih ljudi (med njimi ravnateljica večstopenjske šole iz Gorice Elisabetta Kovic in nekaj učiteljev) in je bila v nedeljo, 16. maja, v dopoldanskih urah v ul. Sv. Mihaela v Štandrežu ob ponovnem odkritju plošče, ki spominja na ustanovitev čitalnice v Štandrežu l. 1869. Ploščo na številki 144 so odstranili pred leti, ko so obnavljali hišo. S privoljenjem lastnikov, družine Collenzini Culot, so jo letos spet postavili na po-

budo društva Skultura 2001, ob sodelovanju štandreške osnovne

Mali recitatorji, v ozadju pa gospodarja hiše

šole, KD O. Župančič in PD Štandrež, v nedeljo pa jo je odkrila gospa Mirjam Culot. Ob povezo-

skem jeziku, Tamare Butkovič, tajnice v društvu Skultura 2001, je kulturni program uvedla moška pevka skupina Sraka. Pevci so pod vodstvom Janka Bana zapeli Na goriški poljani A. Budala in Tam, kjer pisana so polja V. Markiča. Skupina učencev domače osnovne šole se je predstavila z recitacijama. Petošolci so zrecitali pesem Moja Vas Ivanke Jermol Zavadlav, četrtošolci pa

Za njeno ustanovitev sta se zavzemala prvi učitelj štandreške šole Josip Komavec in prvi župan štandreške občine Jožef Nanut. Veliko zaslug pri tem je imel tudi msgr. Andrej Marušič iz Štandreža, ki je bil zelo aktiven na narodnostnem področju in se stalno boril za uveljavitev slovenščine v javnem življenju. O njem je Paulin dejal, da je ustanovil in vodil prvi slovenski tednik v Gorici, Domovina, ki je večkrat poročal o delovanju štandreške čitalnice in vzpodbujal ljudi, naj jo podpirajo. Dodal je še, da "zgodovinski podatki pričajo, da je Štandrež bil zelo živa in narodno zelo zavedna skupnost, ki si je priborila na vseh področjih javnega življenja krepko avtonomijo in ugled v širši skupnosti". Svečanost je sklenil MePZ Štandrež, ki je z zborovodjem Davidom Bandljem zapel Kje so tiste stezice H. Lavrenčiča in Štandrež A. Budala v priredbi Silvana Zavadlava. Po pristrni zahvali družini Collenzini Culot, ki je pristala na ponovno postavitev plošče, so se oglasili še pomenljivi Prešernovi stihii Zdravljice, ki sta jo zapela oba zbor pod vodstvom D. Bandlja.

IK

Mladinski dom

"Poletnosti 2010"

Med počitnicami prireja Mladinski dom za svoje člane vrsto dejavnosti, ki imajo kot glavni namen zaposliti mlade v času počitnic, jim ponuditi priložnost, da v skupnosti preživijo del dopusta, se ob pogovorih, igrah in dinamikah učijo sprejemanja drug drugega, poglabljajo medsebojne prijateljske odnose in navezujejo nove stike ter se zabavajo ob zanimivih aktivnostih, se ročljivo, da imajo udeleženci že izdelan predlog ali vsaj zamisel filma, ki bi ga radi uresničili. V drugem tednu, od 21. do 25. junija, bodo dnevne ekskurzije. V programu so spre-

ročljivo, da imajo udeleženci že izdelan predlog ali vsaj zamisel filma, ki bi ga radi uresničili. V drugem tednu, od 21. do 25. junija, bodo dnevne ekskurzije. V programu so spre-

Preden se ob izteku poletja zopet zberejo v šolskih klopih v tokrat novi stavbi, se bodo sedanji učenci petih razredov lahko pripravljali na vstop v srednjo šolo. Od 6. do 10. septembra dopoldne bodo ponavljali snov glavnih predmetov, predvsem pa bodo deležni informacij in nasvetov v zvezi s potekom pouka in z metodami dela na nižji srednji šoli ter s pridobivanjem delovnih navad. Ob koncu tečaja se bodo lahko njihovi starši pogovorili z učnim osebjem.

Vpis na "Poletnosti 2010"

je možen samo do 31. maja. Za prijavo je treba poravnati vpisnino in letno članarino. Takoj po tem terminu bodo na podlagi števila udeležencev dokončno določeni programi posameznih tednov. Zato priporočamo vsem, ki jih te pobude zanimajo, da se pravočasno prijavijo. Vse podrobne informacije dobite na sedežu Mladinskega doma, v ul. Don Bosco 60, tel. 0481 546549, 0481 536455 ali 328 3155040. Na koncu se informacija v zvezi s popoldanskim poukom, katerega gojenci imajo posebne ugodnosti pri vpisnini (polovična ali celo brezplačna), tako pri "Poletnostih" kot pri vseh ostalih dejavnostih Mladinskega doma. Ob zadostnem številu prijav bo v novem šolskem letu 2010-11 poskrbljeno kosilo tudi za gojence iz osnovne šole. Še je možen vpis.

V času od 28. junija do 2. julija je v načrtu zeleni teden v Žabnicah. Poleg iger in pohodov so predvidene tudi najrazličnejše spretnosti in tehnike preživetja v naravi, kot npr. pridobivanje hrane, kuhanje, osnove pohodišča, orientacija in še in še... Sledil bo čas, ko bo lahko vsak udeleženec po svoje oblikoval preostale počitnice v lastni družini ali v družbi prijateljev in morda mu bo marsikatera med Izzivi pridobljena izkušnja pomagala pri izbiri cilja, sopotnikov ali programa. Če pa drugega ne, si upamo trditi, da bo v srcu dolgo nosil prijetne spomine na doživljanje.

di, raziskovalni izleti, kopanje v morju in sladki vodi, adrenalinske pustolovščine, kot so tarzaning, rafting itd. Po potrebi in ob zadostnem številu vpisov se dejavnosti tega tedna lahko podaljšajo do konca meseca.

morda mu bo marsikatera med Izzivi pridobljena izkušnja pomagala pri izbiri cilja, sopotnikov ali programa. Če pa drugega ne, si upamo trditi, da bo v srcu dolgo nosil prijetne spomine na doživljanje.

Prvo sv. obhajilo pri sv. Ivanu v Gorici

Dvanajst otrok je v nedeljo, 16. maja, na praznik Vnebohoda, pri sv. Ivanu v Gorici prejelo prvo sveto obhajilo. Potem ko je g. Marijan Markežič pozval otroke, ki jih je na zakrament pripravila katehistinja Ani Saksida, naj gledajo s srcem in ne le očmi, so Andrej, Ferdinand, Gregor, Katja, Matija, Mitja, Petra, Robin, Sara, Tomas, Tommaso in Veronika prvič sprejeli Jezusa v svoja srčeca. Obred je bil še bolj doživet, ker so ob spremljavi harmonija, flavte, violine in kitare res lepo peli otroci.

Obvestila

Boris Pahor bo gost v petek, 21. maja, ob 18. uri v Ronkah v Villi Vicentini, Trg Unita' 24, na srečanju Esercizi di memoria 2010, ki ga prireja združenje Consorzio Culturale del Monfalconese. Z avtorjem se bo o njegovih izkušnjah, delih in potrebi po spominjanju pogovarjala prof. Tatjana Rojc.

SKPD F. B. Sedej vabi na koncert NOTE V KLETI, ki bo v sredo, 26. maja 2010, ob 20. uri, na kmetiji Gradis'ciutta na Jazbinah (Števerjan). Sodelujeta zbor Nonet Primorsko iz Mačkolj ter domači mešani zbor F. B. Sedej. Oba zbor vodi Aleksandra Pertot. Toplo vabljeno!

V Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici je 23. aprila potekalo odprtje razstave volilnih in političnih plakatov SSK na Goriškem. Na ogled bo do 31. maja 2010. Ogled je možen tudi preko interneta, in sicer na spletni strani www.slovenskaskupnost.org ali na povezavi www.flickr.com/photos/ssk-go/4604166756.

SCGV Emil Komel sprejema vpise v šolsko leto 2010/11. Informacije daje tajništvo (tel. 0481 532163, 0481 547569), email info@emilkomel.eu ali na spletni strani www.emilkomel.eu

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja v soboto, 29. maja, enodnevni avtobusni izlet na Dolenjsko za vodeni ogled Jurčičeve domačije, Novega mesta in drugih krajevnih zanimivosti. Odhod ob 7. uri. Vpisujejo Ana K. (0481 78061), Rozina F. (3471042156), Dragica V. (0481 882183), Saverij R. (0481 390688). Na račun 20 evrov.

Katoliška knjigarna išče sodelavko od 18. do 35. leta starosti za 6-mesečno prakso. Tel. 0481 549754.

Gradbeno parcelo za kombinirano industrijsko in stanovanjsko gradnjo na področju Vipavske doline (izvoz Selo) prodam. 6000 kv. metrov po 50 evrov meter. Tel. št. 00386 41625393.

Darovi

Za popravilo cerkvenih orgel v sovodenjski cerkvi: namesto cvetja na grob Olge Devetak vd. Pelicon darujeta Ema in Vera Pelicon 50 evrov. **Za nakup riža** v misijonu Pedro Opeka: N. N. 60 evrov. **Za Novi glas:** inž. Marjan Velikonja, Nemčija 215 evrov.

Sožalje

Ob smrti drage tete Olge Devetak vd. Pelicon izrekamo kolegi Danijelu Devetaku, prof. Emilu Devetaku in ostalim sorodnikom iskreno sožalje. Uredništvo in uprava Novega glasa.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 21.5.2010 do 27.5.2010)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 20.00 do 21.00. Spored:

Petek, 21. maja (v studiu Andrej Baucon): Narodno-zabavna in zabavna glasba - Naši zbori - Iz krščanskega sveta - Novice iz naših krajev - Obvestila.

Sobota, 22. maja (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v beneškem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 24. maja (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - Zanimivosti doma in po svetu - Obvestila.

Torek, 25. maja (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 26. maja (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Brez gozdov ni življenja - Izbor melodij.

Četrtek, 27. maja (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

KROŽKA ZA DRUŽBENA VPRAŠANJA ANTON GREGORČIČ iz Gorice in VIRGIL ŠČEK iz Trsta v sodelovanju s KULTURNIM CENTROM LOJZE BRATUŽ

vabita na predstavitev knjige

35 LET SLOVENSKE SKUPNOSTI NA GORIŠKEM

za zbirko krožka Virgil Šček jo je napisala časnikarka Erika Jazbar;

o knjigi bodo spregovorili prof. Adrian Pahor, urednik zbirke Ivo Jevnikar in avtorica, pozdravila pa bosta predsednika obeh krožkov Marjan Terpin in Rafko Dolhar

pod lipami v Kulturnem centru Lojze Bratuž
torek, 25. maja, ob 20.30

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

PRAZNIK ŠPARGLJEV 2010

21., 22., 23., 29. in 30. maja
v Štandrežu - v župnijskem parku med lipami

petek, 21. maja 2010

20.45: odprtje fotografske razstave Loredane Prinčič

sobota, 22. maja 2010

17.00: slikarski natečaj ex-tempore na temo Narava
20.30: ples z ansambлом SOUVENIR

nedelja, 23. maja 2010

19.00: OŠ Fran Erjavec - Štandrež
in Plesni klub KREART iz Nove Gorice
ples z ansambлом HRAM

sobota, 29. maja 2010

17.00: bike cross
20.30: ples z ansambлом SOUVENIR

nedelja, 30. maja 2010

19.00: nagrajevanje natečaja ex-tempore in bike cross
OPZ Štandrež, MePZ Ciril Silič iz Vrtojbe
vedra igra v izvedbi dramskega odseka PD Štandrež
ples z ansambлом HRAM

Na voljo odlični šparglji, domača jedača, pijača in bogat srečelov

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Mestna galerija v Novi Gorici

Slikar Mitja Ficko

V Mestni galeriji v Novi Gorici se s svojimi najnovejšimi deli predstavlja slikar Mitja Ficko. Avtor pripada mlajši generaciji ustvarjalcev, ki so se v slovenskem umetniškem prostoru pojavili na začetku novega tisočletja. Ficko ostaja zvest klasičnemu pristopu k slikarstvu, verjame v potencialno moč slike in pri svojem delu raziskuje nove možnosti in načine izražanja. Slikarstvo Mitje Ficka je vezano na figuraliko, platna velikih dimenzij napolnjujejo prizori in motivi, ki poosebljajo avtorjevo intimno poetiko, dogajajo se na meji med realnimi izkušnjami doživljanja zunanjega sveta in nekakšno sanjsko dimenzijo. Avtor se odpoveduje družbeni vlogi, vpetosti podobe, človeških likov, v civilizacijske mehanizme. Slike ustvarjajo nekakšno alternativno resničnost, prostor brezčasnega dogajanja, ki nudi avtorju možnost globljega samospoznavanja. Prizori namigujejo na tisto, kar ostaja očem skrito, neotipljivo in neopisljivo. Poznani motivi in elementi iz realnega sveta se v slikarjevi domišljiji presnavljajo in prepletajo, na platnu se pojavljajo obogateni z novimi pomeni in vsebinskimi povezavami, ki jih ni mogoče zaobjeti.

Narava je konstanta v Fickovem slikarstvu, vendar ni prikazana kot realno okolje, ampak nosi funkcijo prisposode, neke nepotipljive dimenzije. Skrivnostne pokrajine so zaraščene z drevesi, gozdovi, prepletene z rastlinsko ornamentiko, poseljene s ptiči, jeleni in človeškimi figurami. Podobe so med seboj povezane v situacije, namigujejo na dogodke, njihov pomen pa ostaja prikrit. V zraku je vedno prisotna slutnja nečesa, kar je na pol prikazano in vzbuja asociacije. Človeška figura se največkrat pojavlja v vlogi spečega, sanjača, postavljenega na spodnji rob slike. Nad njo se razpletajo sanje, prividi, spomini, intimno doživljanje reinterpretirane stvarnosti. Speči se spremeni tudi v mesečnika, ki se

sprehaja v fiktivni in obenem realni pokrajini. Speči in meseč-

Labirint III, 2010, akrilna emulzija, olje, pigment na platno, 250x190cm

niki so istočasno v dveh dimenzijah, zunanji in notranji, meja pa ostaja vselej zabrisana. V Fickov slikarski svet vdirajo tu-

di eksotični motivi, vzhodnjaška ikonografija, speči ali v meditaciji zatopljeni Bude, lotosovi cvetovi. Avtor povzema tudi iz ezoteričnega, mističnega izročila, čeprav ni vezan na nobeno posebno versko ali filozofsko doktrino. Elementi, znaki in reference iz sveta različnih kultur so povezani v nove motive in izgubljajo konvencionalne pomene. Enigmatično atmosfero ustvarja avtor tudi preko barve in posebnih svetlobnih učinkov. Spretno kombinacijo svetlih in temnih tonov dosega občutek irealnosti in nekakšne temačnosti, v katero prodirajo žarki sugestivne svetlobe. Prosojni in neprosojni barvni nansi so hote nenatančni in ostajajo

v dialogu s teksturo platna, jute. Nakazane poteze poudarjajo naslikanost, materialnost slike.

Katarina Brešan

Škocjan

XII. Festival kitare Kras

XII. Festival kitare Kras bo v vasi Škocjan od 14. do 19. junija 2010. Na sporedu bodo koncerti in mojstrski tečaji mednarodno priznanih kitaristov, najmlajšim pa bo na voljo tudi začetni tečaj kitare (Easy Guitar) in drugih instrumentov. Niz koncertov se bo začel v ponedeljek, 14. junija, ko bo ob 21. uri v dvorani Bobbio - LaContrada v Trstu nastopila skupina Elio e i fu...turisti; v torek, 15. junija, bo ob 21. uri v gostilni Bita v Križu nastop skupine Tomaž

Nedoh in Martina Feri. V sredo, 16. junija, bo ob 21. uri v Kosovelovem domu v Sežani nastopil francoski

Marko Feri

kitarist Roland Dyens, v četrtek, 17. junija, pa bo v Prosvetnem domu na

Opčinah, v sodelovanju s pobudo Poletje pod kostanjem SKD Tabor, nastop španskega kitarista Javierja Conde. V petek, 18. junija, bodo ob 17.30 v Ljudskem domu v Trebčah nastopili udeleženci delavnice Easy Guitar, ob 20.30 pa bodo v kraju Fara ob Soči v Arheološkem muzeju, v sodelovanju z Glasbeno-kulturnim Društvom Farra d'Isonzo, nastopili Elliot Frank (ZDA) in Duo spiritoso (ZDA-Kanada), ki ga sestavljata Andrew Zohn in Jeffrey McFadden. V soboto, 19. junija, bo ob 18. uri, v razstavnici dvorani ZK

Banke na Opčinah nastop udeležencev masterclassa; ob 20.30 bodo na isti lokaciji nastopili Bojana Brajovič iz Črne gore in slovenski Duo Cveto Kobal (flavta) in Damjan Stanišič (kitara). V sklopu festivala bo na voljo tudi tečaj masterclassa, ki je namenjen dijakom glasbenih šol, študentom akademij in kitaristom vseh starosti. Število aktivnih udeležencev je omejeno. Prireditelji bodo upoštevali prvih 15 prispelih prijavitelj, ki morajo prispeti najkasneje do 31. maja 2010. Delavnica Easy Guitar je namenjena otrokom od 7. leta dalje, ki si želijo kreativne družabnosti in zabave, namenjena je tako začetnikom kot tistim, ki že obvladajo kak instrument. Delavnica bo od 14. do 18. junija v Ljudskem domu v Trebčah od 8. do 14 ure. Vse informacije na spletnem naslovu: <http://slo.festivalkras.com>

Tolmin

Zborovski večer v poklon Ljubki Šorli

Objavljamo nagovor, ki ga je imel Darijo Velušček na reviji pevskih zborov v Tolminu, v nedeljo, 9. maja, v poklon Ljubki Šorli ob 100-letnici njenega rojstva.

Spoštovani! Ko mi je oče govoril o dogodkih, ki so usodno prizadeli mlado družino Bratuž, sem čutil v njegovem tonu in drži, da mi sporoča nekaj pomembnega, da moram poslušati. V njegovih besedah ni bilo čutili sovrastva niti studa, ampak ponos in vzvišenost, odmaknjeno od realnosti tega bizarnega in podivjanega dogodka. Z njegovega obraza sta veli moč in energija, predvsem pa vera in trdno prepričanje, da je prišel čas tudi za nas ob Soči. Spraševal sem se, od kod mu ta

energija, ki je preplavila tudi mene in se je še danes zavedam. Za odgovor se je potrebno ozreti nazaj v preteklost. Ko je ljudstvo naredilo špalir od Gorice do svetega Lovrenca pod Vrtnim in pospremlilo pesnika na njegovi zadnji poti, je bilo jasno, da na Primorskem ne bo nikoli več tako, kot je bilo. Preroške besede pesnika so nadomestile tisto upanje, ki je bilo po kmečkem puntu v Gorici na Travniku po-teptano in izgubljeno. Novo upanje in vera, ki ju je pesnik vcepil v narodno zavest, sta ljudstvu ob Soči dala novo moč, da je lahko preži-

velo grozote prejšnjega stoletja. Te vere in upanja je bila deležna tudi Ljubka Šorli, dekletce s Klanca, ki je v cvetu življenja in materinstva morala prevzeti nase breme mučeništva za narod. Neprestano vračajočo se bolečino si je spirala z vrelcem poezije, ki je prerasel v bogat opus sonetov.

Mar je mogoče, da smo mi Primorci, od Trsta in Gorice, gor do Tolminskega, na svojo pesnico skoraj pozabili. So vse razprtije po vojni, izguba Gorice in Trsta, krščanska usmerjenost pesnice, tako drastično posegle v življenje na obeh straneh meje? Kaj se je zgodilo in se dogaja tudi danes z ljudstvom primorskega slavčka? Ljubka je odšla skoraj neopazno. Pustila nam je do to, ki se je začinjamo zavedati. Kdo je Ljubka Šorli? Ljubka je vest naroda, je otrok Gregorčičevega sporočila, je ljubezen do rojstnega kraja, narave, predvsem pa ljubezen do lastnega naroda in njegovega jezika. Ljubka Šorli Bratuž je kot svetišče, v katerem se moramo ponovno srečati mi Primorci tu ob Soči in tudi čez njo. Dekletce s Klanca je tista energija in ponos, ki sem jo videl v obeh in čutil v besedah svojega očeta.

Kratke

Zgodovina goriške Slovenske skupnosti v novi knjigi Erike Jazbar

Kroček za družbena vprašanja Virgil Šček iz Trsta je v sodelovanju z založbo Mladika izdal 49. knjigo v zbirki, ki je od leta 1991 posvečena predvsem zgodovinskim, pravnim, gospodarskim in kulturnim vprašanjem Slovencev v Italiji.

Tokratni "beli priročnik" (to tradicionalno ime pa se izgublja, ker so platnice zdaj v barvah ...) je goriško obarvan. O tem veliko pove že sam naslov: 35 let Slovenske skupnosti na Goriškem. Avtorica je časnikarka Erika Jazbar, ki na več kot 200 straneh ponuja vpogled v delovanje stranke lipove vejice na Goriškem od ustanovitve leta 1975 do danes.

Mejniki oz. poglavja so strankini pokrajinski kongresi. Teh je bilo doslej 15. Tajniška poročila, ki so v celoti objavljena, že veliko povedo o premikih, do katerih je prišlo v zadnjih desetletjih tako na krajevni kot državni ravni na političnem, družbenem in gospodarskem področju. Dogajanje od kongresa do kongresa pa dopolnjujejo avtoričina spremna besedila. Pozornost je osredotočena na družbenopolitične dogodke, ki so zaznamovali omenjeno obdobje, od Osimskih sporazumov do propada prve republike, osamosvojitve Slovenije, zaščitnega zakona in preosnove družbenega gospodarstva. Tu so še vstop Slovenije v EU in schengensko območje, nastanek Demokratske stranke, ukinitve gorskih skupnosti in veliko drugega.

Bralcu knjiga ponuja tudi "goriške" podatke o vseh volitvah, ki so se zvrstile v zadnjih 35 letih, od evropskih do deželnih, pokrajinskih in občinskih volitev.

Publikacija, za katero je uvodne misli napisal Ivo Jevnikar, je zanimiva tudi zaradi bogatega fotografskega gradiva. Posebno poglavje je namenjeno seznamu članov tajništva stranke od njenega nastanka do zadnjega kongresa leta 2008.

Predstavitve knjige Erike Jazbar 35 let Slovenske skupnosti na Goriškem bo v torek, 25. maja, ob 20.30 pod lipami na vrtu Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici. Ob avtorici in uredniku zbirke Ivo Jevnikarju bo o študiji spregovoril prof. Adrijan Pahor, ki je med drugim v zbirki Kročka Virgil Šček že leta 1993 izdal študijo o povojni tržaški politični zgodovini. Prisotne bosta nagovorila še Marjan Terpin in Rafko Dolhar, torej predsednika kročkov Anton Gregorčič iz Gorice in Virgil Šček iz Trsta, ki skupno s Kulturnim centrom Lojze Bratuž prirejata predstavitev nove knjige.

Poklon Francu Jezi

V Peterlinovi dvorani v ul. Donizetti 3 v Trstu se bodo v ponedeljek, 24. maja, spomnili svetlega lika časnika, pisatelja, kulturnega posrednika in odločnega ter požrtvovalnega delavca za demokratično in neodvisno državo Slovenijo Franca Jeze.

Franc Jeza, ki se je rodil na Sp. Hajdini pri Ptujju leta 1916, je od leta 1947 do smrti leta 1984 živel in ustvarjal v Trstu. Pred kratkim je na Ptujju izšel izbor njegovih kratkih zgodb Zakasnela pomlad. Uredila jo je Vojka Havlas, ki se je pred leti začela

Franc Jeza

zanimati za Jezo kot študentka Filozofske fakultete. Ravno izid te knjige je sprožil zamisel o večeru, ki ga prirejata Društvo slovenskih izobražencev in Knjižnica Dušana Černeteta. Slednja bo tudi pripravila razstavo Jezovih knjižnih del. Na večeru pa ne bo govor le o Jezovem leposlovnem ustvarjanju, temveč tudi o plodnem delu na kulturnem področju, na radiu, pri Novem listu in v revijalnem

svetu, o njegovih prizadevanjih za samostojno Slovenijo in za zmago demokracije.

Na večeru, ki ga bo povezoval časnika Ivo Jevnikar, bo za prireditelje spregovoril časnika Marko Tavčar. Knjigo Zakasnela pomlad bo predstavila Vojka Havlas. V imenu rojstne občine Hajdina bo spregovoril župan Radoslav Simonič. Pisatelj Boris Pahor bo poudaril zlasti prijateljevo vlogo pri pospeševanju naše kulturne rasti. Avtor najnovejše, odmevne študije o Edvardu Kocbeku Igor Omerza pa bo predstavil nekaj utrinkov o "separatistu Jezi" iz udbovskih arhivov.

Kulturne izmenjave s Koroško

V Ukvah so se 11. maja sestali predstavniki Krščanske kulturne zveze iz Celovca, Slovenske prosvete iz Trsta in Zveze slovenske katoliške prosvete iz Gorice, da bi izdelali načrt sodelovanja za sezono 2010. Srečanja se je udeležil tudi predsednik društva Planika iz Kanalske doline Rudi Bartaloth. Delegacija si je najprej ogledala nove prostore Planike v nekdanji mlekarini v Ukvah, kamor bodo poleti preselili urade in dejavnosti društva. Med pogovori je bilo največ pozornosti namenjene Koroškim kulturnim dnevom na Primorskem, ki bodo od 16. do 24. oktobra 2010. Poudarjeno je bilo dobro in trdno sodelovanje med kulturnimi organizacijami na Primorskem in Koroškem. Kulturni dnevi bodo lepa priložnost, da na Primorskem spoznamo prizadevanja koroških kulturnikov in njihove uspehe na raznih področjih kulturnega življenja. Na sporedu so predvideni gostovanja gledaliških in zborovskih skupin, likovne razstave, srečanja glasbenih šol, literarno branje in predstavitev publikacij. Srečali se bodo tudi slovenski izvoljeni predstavniki in mladina.

Razstava in nove pesniške zbirke

V Narodnem muzeju Slovenije razstava o zgodovini papirnatega denarja

V Narodnem muzeju Slovenije so pred kratkim odprli razstavo Papirnati denar 1759-1918: Prvo skupno plačilno sredstvo v Evropi. Razstavo, ki predstavlja zgodovino papirnatega denarja v Avstriji oziroma kasneje Avstro-Ogrski, so pripravili češko veleposlanstvo v Ljubljani, Evropska numizmatična asociacija, Banka Slovenije in Narodni muzej Slovenije. Razstavljena je kompletna zbirka denarja, ki je krožil po nekdanji Avstro-Ogrski. Večina razstavljenih bankovcev je zelo redkih, nekateri obstajajo v samo enem izvodu ali so rekonstruirani po izvornih patentih, je na odprtju povedal viceguverner Banke Slovenije Darko Bohnec, ki je tudi poudaril pomen, ki ga je imela uvedba skupnega papirnatega denarja v vseh avstrijskih deželah, saj je poenostavila trgovsko menjavo in določila enotno vrednost denarja ter na ta način spodbudila gospodarstvo. Češki veleposlanik Petr Voznica pa je poudaril, da si življenja brez denarja ne znamo več predstavljati in da denar omogoča najlažjo oceno vrednosti skoraj vsega, od surovin in industrijskih izdelkov do dela. Avtor razstave je češki numizmatik Vladimir Filip, za tehnično postavitev je poskrbel Andrej Šemrov. Razstava bo odprta do ponedeljka, 31. maja.

Pet pesniških zbirk pri Cankarjevi založbi

V zbirki Poezije Cankarjeve založbe je izšlo pet novih pesniških zbirk, ki so jih podpisali Kristina Hočevnar, Milan Dekleva, Kobrowsky, Janez Ramoveš in Milan Kleč. Urednik Zdravko Duša je na predstavitvi dejal, da v vsej zgodovini zbirke v enem paketu še nikoli ni imel tako raznolikih pesniških pristopov in jezikovnih norm.

Zbirka z naslovom Najprej sem za slišal pr denje je prvenec pesnika s psevdonimom Kobrowsky. Po besedah Duše pesnik, kot je razvidno že iz naslova zbirke, besedno maso oblikuje zelo po svoje, s čimer do povedanega lahko takoj zavzame tudi distanco.

Milan Kleč je bil na začetku svoje literarne poti pesnik, potem se je povsem predal prozi, zdaj pa so na vrsti ponovno verz. V zbirki Končne avtobusne postaje je po urednikovi besedah veliko prepoznavnega Kleča, od navičnega pesniškega subjekta do velikega veselja do vsega, kar je trivialno.

Nihaji so že četrta pesniška zbirka Kristine Hočevnar, ki je v svojem izrazu še vedno zavezana intimi, toda, tako Duša, njeni verz so postali "bolj zračni". Ker je intima v sodobnem življenju vedno na presečišču pogledov, postane ta tudi družbena tema.

Nova pesniška zbirka Milana Dekleve nosi naslov Sto žalostnih in še ena malo manj vesela. Dekleva je napisal sedemvrstičnice, v katerih, kot meni Duša, pesnik suvereno prehaja od filozofskih verzov do krhkih liričnih podob, od Nietzscheja do budistov in od temnih Grkov do pop zvezd.

Janez Ramoveš tudi v zbirki Čreda ostaja zvest narečju rodne Poljanske doline. Po mnenju Duše bi te pesmi v knjižni slovenščini sicer ohranile sporočilno raven, toda semantično bi povsem zbledele.

Cankarjeva založba pa je bogatejša tudi za peto poezijo. Za CD z naslovom Na kožo zapisane zgodbe sta moči združila pevka in igralka Lara Jankovič in literat Feri Lainšček. Ta je dejal, da ga najbolj vznemirjata ljubezen in svoboda, ki ju je vnesel tudi v pesmi. Preplet ruskih romanc, madžarske ciganske glasbe in balkanskih ljudskih napevov je delo velike ekipe, v kateri je Jankovičeva še posebej omenila vsestranskega glasbenika Vitalija Osmačka.

Nova knjižna izdaja sestrskih družb

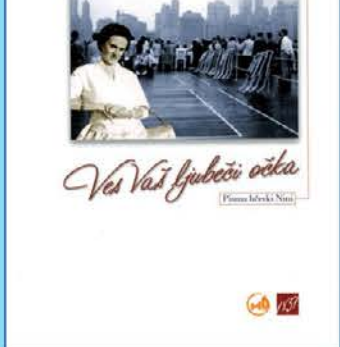
Joža Lovrenčič: "Ves Vaš ljubeči očka" - Pisma hčerki Nini

"Ves Vaš ljubeči očka" - Pisma hčerki Nini je naslov novi knjigi, ki je izšla pri Goriški Mohorjevi družbi v sodelovanju s Celjsko Mohorjevo družbo. Gre za objavo pisem, ki jih je Joža Lovrenčič pisal hčerki Nini.

Joža Lovrenčič, pesnik, pisatelj in prevajalec, je poznan predvsem po delih iz primorskega, še zlasti goriškega kulturnega prostora (Sholar iz Trente, Gorske pravljice, Tri božje poti, biografski roman o Valetinu Staniču Cerovškov gospod, avtobiografska povest Med Scilo in Karibdo, prevod Colloidičevega Ostržka). Rodil se je 2. marca 1890 v vasi Kred pri Kobaridu. Srednjo šolo je obiskoval v Gorici, nato pa je študiral v Gradcu. Leta 1944 je bil v Gorici ravnatelj slovenske gimnazije, ki jo je dovolila nemška oblast. Ob koncu druge svetovne vojne pa se je z družino začasno umaknil na avstrijsko Koroško in bil od tam vrnjen že s prvim transportom 27.5.1945.

Nastanil se je v Ljubljani, kjer je tudi umrl 11.12.1952. S hčerko Nino ga je življenjska usoda za vedno ločila že na Koroškem. Nina je kot begunka živela z možem slavistom Radom Lenčkom najprej v Gorici in nato v Trstu. Meja je bila zanjo in za očeta nepreohodna in jima je preprečevala neposredne osebne stike. Pisma, ki jih je v teh letih oče pisal ljubljani hčerki, časovno so zamejena med letoma 1946 in 1952, je za objavo pripravila dr. Rozina Švent. Skupno gre za 87 pisem, vključno z razglednicami, karticami in dopisnicami, ki jih je dr. Šventova opremila s komentarjem. Ta pisma bi lahko poimenovali tudi "izpovedna proza" ali "literarni pogovori", ki so bili v tistem času pač edini možni način komuniciranja med njima.

"Ves Vaš ljubeči očka" - stavek, ki zaključuje skoraj vsako očetovo pismo hčerki Nini, ni le neka fraza, temveč izpričuje resnično veliko ljubezen, ki je že od rojstva naprej povezovala "Očka in ljubljeno Nino".

najprej v Gorici in nato v Trstu. Meja je bila zanjo in za očeta nepreohodna in jima je preprečevala neposredne osebne stike. Pisma, ki jih je v teh letih oče pisal ljubljani hčerki, časovno so zamejena med letoma 1946 in 1952, je za objavo pripravila dr. Rozina Švent. Skupno gre za 87 pisem, vključno z razglednicami, karticami in dopisnicami, ki jih je dr. Šventova opremila s komentarjem. Ta pisma bi lahko poimenovali tudi "izpovedna proza" ali "literarni pogovori", ki so bili v tistem času pač edini možni način komuniciranja med njima.

"Ves Vaš ljubeči očka" - stavek, ki zaključuje skoraj vsako očetovo pismo hčerki Nini, ni le neka fraza, temveč izpričuje resnično veliko ljubezen, ki je že od rojstva naprej povezovala "Očka in ljubljeno Nino".

Slovensko stalno gledališče / Premiera: Dueti
Nikdar izpeti odnosi
med moškim in žensko

V letošnji časovno okrnjeni sezoni Slovenskega stalnega gledališča, ki se kljub vsem težavam srečno nagiba h koncu, je bilo nekaj lepih, predvsem komornih predstav, takih, ki so nastale v Mali dvorani Kulturnega doma v Trstu in v bolj intimnem prostoru dajale igralcem priljubljenost, da se brez kakšnih posebnih svetlobnih, scenskih in sploh tehničnih trikov izkažejo njihove igralske vrline v neposrednem stiku z gledalci. V ta sklop gotovo spada tudi zadnja predstava letošnjega abonmajskega sporeda, slovenska praznovodna komedija Dueti (premieri sta bili 8. in 9. maja v Mali dvorani tržaškega Kulturnega doma), ki jo je spisal sodobni angleški avtor Peter Quilter in jo posvetil v zadnjih petdesetih letih najuspešnejšemu, plodovitemu ameriškem komediografu Neilu Simonu, čigar umetniška prepričljivost izhaja prav iz njegovih likov, prepro-

stih ljudi, izvzetih iz vsakdanjega življenja in tako komičnih v banalnih vsakodnevnih situacijah. Quilterjeva dela so doživela kopico uspehov na svetovnih odrih. Sploh pa so njegove igre prevedene v sedemnajst jezikov; v slovenske je delo Dueti prelila Breda Biščak in napolnila odrezave dialoge z izrazitostjo in barvitostjo,

izkazal kot režiser, ki zna iz teksta razbrati vse njegove poante in igralce pravilno voditi, da vsak najde v igri pravo mesto in težo. Tudi tokrat je odlično izpeljal svojo nalogo, saj je v teh "romantičnih" Duetih, pri katerih je iz izvornih petih enodejank odbral štiri, vse subtilno uravnovesil, da iz njih veje vse prej kot plitek hu-

mor, ampak tak, pri katerem gledalcu smeh včasih res nebrzdano uide, vseskozi pa se ohranja konstantna duhovitost, v kateri se vselej zrcali življenjska resničnost. V tej pa vsak gledalec lahko razbere trohico sebe. Kljub ironičnim in cinično obarvanim odtokom se v teh nedorečenih izsekih življenja osmih ljudi vselej zaznava kanček zdravega optimizma, ki naj bil peljal k pozitivnemu razpletu prikazanih situacij. Le-te odražajo različne odnose med moškim in žensko v sicer tipično angleškem okolju, ki v trenutkih odslikava tudi ameriški Simonov svet in ga je Latin znal izrazito povedno pričarati na odru. Seveda je pri tem imel ob sebi izkušen igralski par, Majo Blagovič in Vladimirja Jurca, že skoraj trideset let člana SSG, ki sta nedvomno prispevala k uspehu marsikatero predstavo in sta Latinovemu pristopu k tekstu znala izvrstno prisluniti. Tokrat sta oba ime-

Vladimir Jurca in Maja Blagovič kot brat in sestra Toby in Angela (foto IG)

la možnost uporabiti svojo virtuoznost preobražanja, saj sta se vživela vsak v štiri popolnoma različne like, izzvezte iz današnje družbe, ki so tako ali drugače vpleteni v ljubezenske vezi ali iščejo ljubezen. Tako se pred gledalčevimi očmi najprej prikaže na prvem "lju-

bezenskem" zmenku v zadregi kar nerodna Wendy (njen groteskni ples izzove salve smeha!) in Jon, ki skuša biti čim bolj sproščen, odločna in praktična tajnica Janet, ki vendar upa, da bo zase pridobila svojega gejevskega delodajalca Barria, Shelley in Bobby, komaj ločena zakonca na "poslovilnih" počitnicah, ki naveličnost utapljata v alkoholu, ona v iskanju novih dogodivščin, on pa malo miru, ter živčna, čustveno krhka Angela in njen brat Toby, ki skuša sestro na dan tretje poročne zveze pomiriti in ji kljub odmaknjenemu zadržanju dati malce poguma za naprej. V prehajanju iz enega lika v drugega sta igralca uporabila vse možnosti: vživetost v ravnanje in značajske poteze protagonistov in njihove čustvene odtenke in izbruhe, mimiko, gib, pač vse, kar igralec lahko izkoristi, da ustvari dovršen odski lik. To prelinvanje različnih osebnosti se je odražalo tudi v dognani, mestoma prav po ameriško kičasto kostumski izbiri Svetlane Visintin. Igralca sta se "levila" kar na odru za prosojnimi zaslonom. Tudi to je bila neka neprekinjena nit, ki je enodejanke povezovala v harmonično celoto. To preoblikovanje je ob primerni izbrani glasbi smotno spremljala scenska podoba, ki je vsakič iz nekaj stiliziranih elementov in delov pohištva ter primernih rekvizitov ustvarjala novo, posrečeno prizorišče dogajanja in seveda povsem drugačno ozračje. Skratka, Dueti v postavitvi tržaškega gledališča so zelo všečna, z vseh vidikov dodelana komedijska predstava, ki z dobrodušno ironičnim pridihom razpira pogled na odnose med moškim in žensko, ki so nevsahljivi vir navdihav avtorjev vseh časov, posredno pa se v njej zrcali tudi današnja družba.

Iva Koršič

Občinska umetnostna dvorana v Trstu
Edi Žerjal z dopolnjeno
Duhovnostjo vode

Tržaški likovnik Edi Žerjal je lani v Kraški hiši v Repnu razstavljal dela zadnjega ustvarjalnega ciklusa z naslovom Duhovnost vode. S slednjem raznovrstnih kromatskih izbir se je Žerjal podal v razglabljanje o pomenu elementa vode, ki je po njegovem mnenju istočasno vir življenja in smrti. Voda je hkrati podoba naše duševnosti in podlaga naše biološke biti: sestavljeni smo iz vode, v tekočini se rojevamo, brez nje ne moremo živeti. "Vo-

di lahko obenem spremenimo stanje. Iz tekočega lahko vodo spremenimo v solidno ali plinasto stanje. V tem konceptu rad vidim tudi prispevke našega čutenja: ko se človek oddalji od ljubezni, postane trden kot led; bližji smo ljubezni, bolj izhlapevajo naša čustva", nam je tedaj povedal umetnik, ki je pred nedavnim razstavljal v prestižnih pritličnih prostorih poslojpa tržaške občine na Velikem trgu. Razstava je bila zelo dobro obiskana, zaradi posreče-

ne lokacije pa je bila na dometu tudi mnogih turistov, ki so ali na Nizozemsko ali v Pariz poneli kanček zamejske ustvarjalnosti...

Edi Žerjal je takrat izbor obogatil z novimi deli, ki jih je zasnoval s podobno tehniko, ki odseva pomen vode in svetlobe: preko živahnih barvnih površin trganja svilenega papirja, ki se zlivajo druga v drugo, je avtor ustvaril abstraktno kompozicije. Papir, kot pri gotskih vitražah, deluje kot prosojna mreža, preko katere je mogoče zaznati žarke skrivnostne svetlobe. Če se podrobneje zagledamo v pisani kalejdoskop, lahko opazimo, da je v glavnem v vseh delih prisotna vodoravna linija, ki razseli površino na dve področji. Znajde-

mo se tako kot pred obzorji. V tem pogledu, upoštevajoč tudi barvno prosojnost, skrivajo slike v sebi nedoločene vodne krajine. Preko tega zornega kota se pred nami porajajo odprti prostori, kjer kraljujeta tišina in mir - podobno kot v cerkvah, kjer je izkušena Žerjalova roka izdelala več barvnih vitraž. "Zamišljam, da bi tako prosojnost prenesel iz stekla na platno, se mi je porodila med slikanjem vitraž bazovske cerkve. Ta prehod sem uresničil s tehniko trganja svilenega papirja", nam je pred svojimi slikami obrazložil umetnik. Žerjal se s takim načinom dela ukvarja od leta 1998 s tem, da je tako tehniko uporabljal najprej v figurativnih kompozicijah, nato pa v abstraktnih.

IG

Poslovilni koncert Sovodenjskih deklet
S pesmijo hvaležen
pozdrav poslušalcem

Poslovilni koncert Ženske vokalne skupine Sovodenjske dekleta je potekal v domačem Kulturnem domu. Na odru se je predstavil sestav, pri katerem danes poje osem ženskih glasov, od samega nastanka jih vodi Sonja Pelicon. Skupino so osnovali leta 1982 v sobi Kulturnega doma v Sovodnjah, prvič je nastopala leto kasneje, s samostojnim koncertom pa leta 1986; delovala je skoraj tri desetletja, sooblikovala številne večere in srečanja, tako na Sovodenjskem kot drugod. V domači občini so bila dekleta vedno prisotna na domačih vseh pomembnejših dogodkih, od institucionalnih do kulturnih, pa tudi porok ali pogrebov. Domači publiki in vsem tistim, ki so prišli na zaključni koncert, da bi

s svojo prisotnostjo pokazali tudi hvaležnost pevkam, so se Sovodenjske dekleta predstavila z izsekom iz večdesetletnega repertoarja, ki sega predvsem v zakladnico ljudskih motivov in priredb sodobnejših avtorjev. Poslušalci so tako slišali pesmi od prve, ki so jo zapele pred 28 leti, Popotnica vojaška, do zadnje, ki so jo pripravile za koncert, in sicer Osamljeno doni zvonček. V dvorani so odmevale skladbe Merkuja, Quag-

giata, Kogoja, Premrla, če našteje mo le nekatere, sama skupina pa je bila navezana na dva skladatelja, in sicer na Ignacija Oto in Stanka Jerčiča, katerima so pevke pred leti posvetile tudi celovečerni koncert.

Na večeru je Alenka Florenin predstavila zgoščenko, ki so jo pripravile za to priložnost. Na njej lahko poslušamo 14 posnetkov pesmi, ki jih je skupina izvajala na različnih revijah, od Cecilijanke do Primor-

ske poje in Sovodenjske poje, hranijo pa jih na Radiu Trst A. Zgoščenko nosi naslov Metuljček; posvetile so jo pevki Nadji Fajt, ki je tragično umrla pred dvema letoma in pustila za sabo globoko vrzel. Pevke so pozdravili in se jim zahvalili za večdesetletno delovanje predstavniški številnih društev in ustanov, podelili pa so jim tudi srebrne in zlate Gallusove plakete za delovanje na zborovskem področju.

Foto Remo Devetak

Prefekt Giacchetti na obisku pri krovnih organizacijah

Tržaški prefekt Alessandro Giacchetti je bil v ponedeljek, 17. maja, gost krovnih organizacij SSO in SKGZ ter Narodne in študijske knjižnice. S tem srečanjem se je predstavnik državne

vlade poblizje seznanil z organiziranostjo slovenske manjšine in s težavami - zlasti finančnimi -, s katerimi se sooča naša narodna skupnost. Prefekt Giacchetti je zagotovil, da bo pri vladi posrednik manjšinskih zahtev. "Storil bom, kar bo v mojih močeh in pristojnostih, da se bo zaščitni zakon dosledno izvajal", je dejal prefekt.

KŠD Rojanski Krpan

Nagrajevanje natečaja za ljubezensko poezijo

Lani je nagrajevanje natečaja za izvorno ljubezensko poezijo Kulturno - športnega društva Krpan na domačiji Ferfolja na Piščancih spremljal očarljiv in ljubezniv lunin sijaj, ki se je mogočno odseval sredi Tržaškega zaliva, je letošnjo 'pesniško družabnost', ki je bila na isti lokaciji v četrtek, 6. maja, zaznamoval dež. "Vremenoslovec Darko Bradassi ga je napovedoval...", je dejal povezovalc večera

Peter Verč ob prvih kapljah, ki so proti koncu sporeda prisilile številno občinstvo v notranjščino domačije, da bi 'na suhem' pričakali razglasitev zmagovalcev. Pred selitvijo pa se je doberšen del kulturnega programa z nastopom MePZ Jacobus Gallus pod vodstvom Marka Sancina, glasbenimi utrinki kvinteta flavt Glasbene matice iz razreda prof. Erike Slama, s pesniško-uporniškimi pozdravom lanske zmagovalke Jane Kolarič in razglasitvijo Petre Carli za letošnjo zmagovalko dijaške kategorije že iztek. Pesnitev Carljeve z naslovom Ljubezen je večna je komisija, ki so jo sestavljali Vilma Purič, Danijel Malalan in Metka Sinigoj, ocenila tako visoko, da je pesem bila obenem vključena v pet najbolje ocenjenih poezij za glavno nagrado. To si je prisvojil Bor Sevšek iz Kopra s poezijo Globlje ko utapljam svoje misli v lepoto. Nagrade občinstva pa je bila deležna Alenka Skupek s sonetom Brokatni sij noči. Nagrado finalistom obeh kategorij so prispevali ZSKD, Pokrajina Trst, Vinogradnika Bole in Ferfolja, NSK in založbe ZTT, Mladika in Goriška Mohorjeva.

In memoriam

Prof. Ksenija Levak

Čeprav je bilo zdravstveno stanje pokojne prof. Ksenije Levak že načeto, ni mogel nihče misliti, da bo po sicer hudi operaciji skoraj nenadoma umrla. Bolezen je sprejemala vdano, kakor je vdano in s krščanskim gledanjem na življenje sprejemala razne težave. Ksenija Levak se je rodila pred 71 leti pri Sv. Ivanu v Trstu in tam tudi živila. Obiskovala je takajšnje slovenske šole in maturirala na slovenskem klasičnem liceju. Nato je diplomirala na leposlovni fakulteti tržaške univerze in se posvetila poučevanju italijanščine na slovenskih srednjih šolah na Tržaškem, skoraj ves čas na Katinari. Z zdaj že pokojnim možem prof. Gojmirjem Budalom se je z veliko ljubeznijo posvečala geografskim problemom. Napisala je vrsto tehtnih poljudno znanstvenih člankov zemljepisne in širše družbene vsebine v časopisu in drugih publikacijah. Posebej velika omeniti njeno študijo (skupaj z možem) o sociogeografskih vidikih naselja Lonjer pri Trstu. Študija je izšla tudi v njenem

italijanskem prevodu. Sodelovala je pri publikaciji Grande Enciclopedia Istituto Geografico De Agostini. V študiji prof. Giorgia Valussija Il confine nordorientale d' Italia je poskrbela za abecedni seznam geografskih imen v italijanščini, slovenščini, srbohrvaščini, nemščini in latinščini. Zelo pomembno pa je bilo tudi njeno delo pri zbiranju in strokovni obdelavi toponomastičnega gradiva na Tržaškem in Goriškem. Na podlagi tega dela je nastal v sodelovanju z nekaterimi drugimi raziskovalci Zemljevid in Seznam krajevnih in ledinskih imen za Tržaško ozemlje. Po značaju je bila prof. Levak prijazna in na voljo vsakomur, ki jo je prosil za pomoč. Zato se je tudi že v mladih letih vključila v delo Slovenske Vincencijeve konference in vsestransko pomagala predvsem starejšim osebam, dokler je to mogla. Vsi tisti, ki smo imeli priložnost poblizje spoznati njeno velikodušno razpoložljivost, jo bomo ohranili v lepem spominu.

Marijan Bajc

REPENTABOR Obisk nadškofa Giampaola Crepaldija

Rožni venec nas vodi k lepoti

"Res sem zadovoljen, da je bila druga molitev rožnega venca, ki se vrsti po marijanskih svetiščih tržaške škofije, v tem prelepem kraju, morda najlepšem v celotni tržaški škofiji. In ravno najlepši kraj je posvečen Materi Božji. Prav zato bi vam rad spregovoril o lepoti", je dejal tržaški škof, nadškof Giampaolo Crepaldi, v nabitno polni cerkvi Marije Vnebovzete na Repentabru ob sklepu molitve rožnega venca v četrtek, 13. maja, torej ravno sredi šmarničnega meseca, meseca Matere Božje. "Marija poseblja lepoto, ker je Božja mati", je nadaljeval msgr. Crepaldi. "Lepoto moramo vedno gojiti v sebi. Lepote se učimo prav z molitvijo rožnega venca", je povedal tržaški škof. V rožnem vencu se namreč zrcali lepota Marije, Jezusova lepota in lepota naše vere. "Dogaja pa se, da okrog nas in v svetu prevladuje odurnost. Greh namreč slabi našo dušo, naše srce in naše življenje. Skupinski greh pa slabi ves svet. Vse, kar nasprotuje resnici, pravici, miru, slabi našo notranjost in okolje, v katerem živimo". Rožni venec pa nas napoti k lepoti, kamor morajo stremeti naše duše. "Poglejte

skupino otrok, ki je molila danes z nami", je dejal nadškof in pokazal na repenski naraščaj, ki je z besedo in pesmijo spremljal molitev: "Mi moramo v sebi gojiti vero za njihov jutrišnji dan, tako da jim bomo nekega dne izročili lepši svet". To pa se bo zgodilo le v primeru, da bomo sposobni negovati lepoto v naših srcih. "V tej nalogi nam bo ob strani rožni venec", ki ga je nadškof označil za "evangelij v mailem". Vabilu tržaškega škofa se je repentabska verska skupnost množično odzvala. Ob prisotnosti župana Marka Pisanija in orgelski spremljavi prof. Lore-dane Guštin je tako stekla skupinska molitev vernikov in slovenskih dušnih pastirjev, s katero so se v zaporedju razpredli dogodki iz Jezusovega življenja, od angelovega oznanjenja do Njegovega rojstva in smrti na križu,

od vstajenja do vnebohoda in do slave Brezmadežne Device Marije Vnebovzete. Molitev se je tako ujemala z obhajanjem Jezusovega vnebohoda in s praznikom Fa-

mem dnevu sem moral odločiti, ali naj sprejemem to nalogo", nam je po molitvenem obredu zaupal dušni pastir. "Vedel sem, da bo to neko novo breme, obenem pa se nikakor ne bi mogel odreči delu v župniji in delu z mladino ter upravljanju Marijanišča. Po svojih močeh bom povezoval

Nadškof Crepaldi moli s slovenskimi dušnimi pastirji (foto IG)

timske Matere Božje. Posamezne molitvene dele je povezoval g. Tone Bedencič, ki je bil pred nedavnim imenovan za novega škofovega vikarja za slovenske vernike. "Presenečen sem bil nad škofovim sporočilom: v enem sa-

skupne moči duhovnikov in laikov, da bomo skupno dobili nove poti za našo zamejsko slovensko Cerkev, tako da bo oplemenitila najprej sebe, nato pa še širšo skupnost na Tržaškem".

Igor Gregori

Društvo slovenskih izobražencev

Nova knjiga Rudija Šimaca Legend

V Društvu slovenskih izobražencev je v ponedeljek, 10. maja, tekla beseda o literaturi, točneje o novi knjigi Rudija Šimaca z naslovom Legend. Z avtorjem se je društvo v preteklosti že seznanilo, saj so v prostorih Peterlinove dvorane že predstavili prvi dve knjigi njegove trilogije. Kako se je začelo na Soči, 1915. Šimaca pa ne poznamo zgolj zaradi njegovih avtorskih izdelkov: sam je namreč tudi eden izmed pobudnikov primorskega pevskega srečanja Primorska poje in nosi pomenljivo zaslugo za razvoj ljubiteljske pevske kulture pri nas. Nektanega novogoriškega župana in publicista je tokrat predstavil Milan Gregorič, podrobnosti o knjigi pa je prisotnim zaupal sam avtor.

"Knjiga Legend je izjemno zanimivo in poučno branje, tako z zgodovinskega kakor tudi z jezikovnega vidika", je povedal Gregorič. Gre namreč za pripoved, ki sega v zgodovinsko dogajanje v Posočju pred petsto leti, ko so te kraje oblegali Turki. Po be-

sedah avtorja Rudija Šimaca je bilo temu delu slovenske zgodovine posvečeno pre malo po-

imanje za to temo rodilo, ko je bil še otrok. "Moj dedek mi je pripovedoval o nekem velikem

Rudi Šimac in Milan Gregorič

zornosti, zaradi česar se je odločil, da knjigo napiše sam. Prisotnim je povedal, da se je zan-

jezeru pri Kobaridu, kjer naj bi tamkajšnji prebivalci leta 1477 porazili Turke, ki so jih oble-

gali", je povedal. "Takrat so domačini sestavili vojsko in zvalili sovražnike prav na kobariško jezero ali 'blato', kjer so jih dokončno premagali". Poleg turških obleganj Šimac v knjigi opisuje tudi posledice, ki so jih obleganja povzročila: le-ta so namreč glavni razlog za izginitje slovenske prisotnosti v Furlaniji Juljski krajini. Knjiga

pa je izjemno zanimiva tudi z jezikovnega vidika. "V knjigi Legend nam je Šimac pričaral takratni čas s bogatim jezikom, ki ga bogatijo številni narečni izrazi in reki", je o tem povedal Gregorič. "Poleg tega se v njej oblikujejo raziskovalni čuti, ki mu narekuje, naj preučuje poleg zgodovine tudi ljudski spomin Posočja", je dodal.

Nektanji novogoriški župan je ob koncu še dodal, da je knjiga Legend neakšen intermezzo trilogije. Kako se je začelo na Soči, 1915 in povedal, da že piše zadnjo knjigo.

Patrizia Jurincic

In memoriam

Umrl je Karlo Glavič

Sv. Jakob že dolgo ni več to, kar je bil, pa vendar je ta tržaška četrt s slovensko šolo in ostalimi manjšinskimi ustanovami, ki tu domujejo, še vedno pomembna in prepoznavna stvarnost. Od nedelje, 9. t. m., pa pri Sv. Jakobu žalujejo za Karlom Glavičem. Pogrebni obred 12. t. m. v pokopališki cerkvi pri Sv. Ani je vodil msgr. Marij Gerdol, v slovo pa mu je pel zbor, ki so ga sestavljali pevci od Sv. Jakoba in Novega Sv. Antona ter posamezni pevci Zveze cerkvenih pevskih zborov pod vodstvom rajnikovega nečaka Edija Raceta in ob orgelski spremljavi Tomaža Simčiča. V imenu ZCPZ iz Trsta mu je spregovoril Marko Tavčar in ugotavljal, da je padel "steber zvestobe slovenstvu, demokratičnemu mišljenju in verskemu čutenju". Karlo Glavič, ki bil letos avgusta

dopolnil 90 let, je bil človek, za katerega je verjetno le malokdo vedel, da je bil po poklicu gozdni čuvaj, vsi pa smo ga poznali kot odličnega pevca. Enega tistih, ki jim je bilo petje najbolj naraven način izražanja čustev in misli. Od mladih nog je pel na šentjakobskem koru z msgr. Omerzo, Vladom Švaro in do nedavnega pod vodstvom Dine Slama. V prvih povojnih letih je bil pri znamenitem MoPZ Ivan Cankar. Pristopil je tudi k CPZ Novega Sv. Antona, ko ga je vodil L. Klakočar, in v njem vztrajal, dokler so ga noge nosile. Povsem naravno je v letih 1950-967, ko je delal in živel v Sv. Križu, pel v tamkajšnjem cerkvenem zboru. Več let je sodeloval v zboru srbsko-pravoslavne cerkve in bil med ustanovitelji moškega Ekumenskega zbora, ki ga je vodil Z. Harej. Bil je eden stebrov MoPZ Novega

Sv. Antona, ki je bil med najbolj živahnimi oblikovalci kulturnega življenja v središču Trsta. Karlo Glavič je bil obdarjen tudi z gledališkim talentom. Znamenite so njegove solistične vloge v spevoigrah Vasovalci, Miklavž prihaja in Kovačev študent. Posebno doživetje, ki je vsakomur šlo globoko v dušo, je bilo slišati, kako pretresljivo je znal zapeti ganljive solistične verze znamenite Vodopivčeve postne pesmi Pod oljkami, ali je prav rusko prepričljivo zazvenel kot pripovedovalec ljudske balade o razbojnikovem sprebrnjenju v Žarovji priredbi Žilo dvenadstat razbojnikov. Karlu Glaviču je ZCPZ 26. 11. 2000 na reviji Pesem jeseni podelila posebno priznanje za zasluge

na področju cerkvenega petja, poklon osebi, ki je vse svoje življenje redno in z veliko odgovornostjo vztrajala v tej 'službi'

za občestvo, v katerem je živel. Ženi Marti, hčerkama Nadji in Silvani, sestri Pini in vsem ostalim sorodnikom izrekamo globoko občuteno sožalje.

Paritetni odbor in Občina Trst

Delegitimacija krovnih organizacij!

Tržaška politična scena je v zadnjem obdobju dokaj napeta: trenja pa so, resnici na ljubo, prisotna v desnem polju, ki drži za vaje tržaško občinsko upravo. Nesoglasja so namreč očitna med občinsko upravo župana Roberta Dipiazze in nekaterimi svetniki Ljudstva svoboščin, točneje Pierom Camberjem, ki je hkrati tudi deželni svetnik. (Dipiazzov nekdanji odbornik Franco Bandelli je že zdavnaj šel svojo pot, ki ga je privedla do proglašitve kandidature za mesto tržaškega župana na volitvah prihodnje leto, s čimer je sprožil skandal tudi v deželni upravi zato, ker je na njegovi strani deželna odbornica Alessandra Rosolen.)

Dejstvo je namreč v tem, da se tržaškemu županu mudi čim prej končati igro v vezi z regulacijskim načrtom: naglica pa ga sili v udeležanje nekaterih potez, pri katerih njegova večina ni docela soudeležena. To je prišlo na dan v torek, 11. maja, ko je v dvorani občinske uprave zasedala komisija za urbanistiko in okolje. Na dnevnem redu je bila točka, po kateri naj bi v šestčlansko okoljsko – krajinsko komisijo, ki bo morala v kratkem dati svoje mnenje v zvezi s spremembo regulacijskega načrta, na podlagi 21. člena zaščitnega zakona, imenovali tudi predstavnika slovenske narodnosti. Predsednik paritetnega odbora Bojan Brezigar je prisotnim obrazložil, da odbor ni poklican zato, da bi sam imenoval trojico kandidatov, saj sta za to zadolženi krovni organizaciji SSO in SKGZ (deželni zakon ju je namreč priznal za reprezentativni organizaciji slovenske man-

jšine): če bi občina sprejela to varianto, bi bil postopek imenovanja člana dokaj hiter, drugače pa bi moral paritetni odbor šele odločiti, ali krovni organizaciji dejansko predstavlja manjšino... Občinski svetnik Piero Camber in njegova kolegica Raffaella Del Punta pa sta glede tega pristavila svoje poglede. Po njunem mnenju bi morali kandidate izbirati na podlagi njihove strokovne

Foto IG

profiliranosti (Del Puntova je dodala, da bi morali kandidati biti vpisani v sezname raznih profesionalnih zbornic tržaške pokrajine). Predsednik Brezigar pa jim je obrazložil, da občina lahko svobodno postavi svoje kriterije, na podlagi katerih bo presodila profesionalnost kandidatov, na noben način pa ne sme določati o imenih, ki bodo sestavljala trojico kandidatov, saj je to pristojnost krovnih organizacij. Prav tako se v ta zadnji vidik ne sme vtikati predsednik paritetnega odbora, kot je bilo v uvodnem stavku sklepa sestanka napačno zapisano. Izsiljevanje se je nadaljevalo tudi na seji občinskega sveta, ki je bi-

la v četrtek, 13. maja, kjer je načelnik svetniških skupin večine Piero Camber vsilil popravek, zaradi katerega se bo sedaj slovenski član omenjene komisije določal z vsakokratnim pogajanjem med občinsko upravo in paritetnim odborom, med člani poklicnih združenj in zbornic, pomeni kaos in sprotno politično izsiljevanje paritetnega odbora, ki nima niti teh pristojnosti. Pomeni pa tudi delegitimacijo krovnih organizacij slovenske manjšine, priznane po zakonu,

in tudi v nasprotju s sklepi paritetnega odbora. Kratkotrajno rečeno, prava proceduralna zmešnjava v škodo slovenske manjšine in izigravanje s strani tistih političnih sil, ki podpirajo upravo župana Dipiazze. Občinski svetnik Igor Švab je k temu dodal svoje stališče, po katerem meni, da je "večina spet pokazala svoja dobro znana stališča do pravic slovenske narodnostne skupnosti, tudi tistih političnih sil, ki večino podpirajo in se mnogokrat imajo za velike prijatelje Slovencev, a zdi se, da samo takrat, ko se to izplača". Preteveza načelnika Piera Camberja o domnevnih proceduralnih napakah pri sestavljanju sklepa ni

bila nič drugega kot dejstvo, da se izničijo logični in legitimni kriteriji imenovanja slovenskega člana komisije, ki je predviden po 21. členu zaščitnega zakona. Izsiljeni popravek, s katerim se bo slovenski član omenjene komisije določal brez vsakega kriterija, z vsakokratnim pogajanjem med občinsko upravo in paritetnim odborom, med člani poklicnih združenj in zbornic, pomeni kaos in sprotno politično izsiljevanje paritetnega odbora, ki nima niti teh pristojnosti. Pomeni pa tudi delegitimacijo krovnih organizacij slovenske manjšine, v nasprotju s prvotnim sklepom občinskega odbora in z deželno

zakonodajo, ki prav krovna organizacijama, Slovenski kulturno gospodarski zvezi in Svetu slovenskih organizacij, priznava posvetovalno in predstaviško vlogo, ne nazadnje pa tudi s sklepi paritetnega odbora, ki se bo moral o tem sedaj izreči. "Tako so na koncu prevladali drugi, morda legitimni interesi posameznikov, ki pa bodo v škodo slovenski narodni skupnosti. Camberjev sklep, ki ga je osvojila cela vladna desna sredina, je zato vreden obsodbe, saj povzroča kar trojno škodo manjšini. Opozicija je zato strnjeno glasovala proti, žal pa ni znala prav tako strnjeno predlagati popravkov in predlogov".

IG

Obvestila

Župnija Boljunec vabi v nedeljo, 23. maja, v dolino Glinščice, kjer bo ob 17. uri tradicionalna sv. maša v Marijini cerkvi na Pečah. Hkrati bo prenos Marijine podobe iz župnijske cerkve v Boljuncu v cerkev na Peče. Ob 16. uri bo zbirališče na trgu v Boljuncu.

Društvo slovenskih izobražencev in knjižnica Dušana Černeta vabita v ponedeljek, 24. maja, v Peterlinovo dvorano v Ul. Donizetti 3 v Trstu na večer o pisatelju, časnikarju in borcu za neodvisno ter demokratično Slovenijo Francu Jezi ob izidu izbora njegovih kratkih zgodb ZAKASNELA POMLAD. Spregovorili bodo urednica knjige Vojka Havlas, župan Občine Hajdina Radoslav Simonič, pisatelj Boris Pahor, raziskovalec bližnje slovenske preteklosti Igor Omerza ter časnikarja Marko Tavčar in Ivo Jevnikar. KDC bo razstavila Jezova knjižna dela.

Začetek ob 20.30.

Darovi

V spomin na prof. Ksenijo Levak Budal darujejo Boži 25, Marija Bajc 25, člani odbora 100, Anica Maver 20, Magdy in Grazija 25, Ida Klarič 20, Mario Sušelj 25 in družina Biancuzzi 200 evrov za Slovensko Vincencijevo konferenco pri Sv. Ivanu.

V spomin na gospo Evfrazijo Valič Kravos darujejo Boži in Marta 50, Magdy in Grazija 25, Ida Klarič 20, Mario Sušelj 25 evrov za Marijin dom pri Sv. Ivanu.

V spomin na Ksenijo Levak in na Evfrazijo Kravos daruje J. Š. 40 evrov za Slovensko Vincencijevo konferenco pri Sv. Ivanu.

V spomin na gospo Evfrazijo Kravos in na gospo Ksenijo Levak darujeta Mirjana in Nino Parovel 25 evrov za Marijin dom pri Sv. Ivanu.

Užaloščeni ob smrti

dragega prijatelja in ustanovnega člana

GRACIJANA - CIANOŢA ANTONIJA

izražamo ženi *Idi*, otrokom *Ivani*, *Danilu*,

Sonji in *Boristu* ter ostalim sorodnikom

občuteno sožalje

MoPZ FANTJE IZPOD GRMADE

Vabljeni na

tradicionalno pevsko-družabno srečanje

"NOCOJ JE PRAV LEP VEČER..."

Oblikovali ga bodo

MoPZ Fantje izpod Grmade, ki ga vodi Ivo Kralj, in Mladinski zbor Ladja, ki ga vodi Marja Feinig

v soboto, 22. maja, ob 20.30, na sedežu devinskih zborov

Srečanje mladih pevcev

Preverjanje je osnova razvoja in kakovostne rasti

Preverjanje je osnova razvoja in kakovostne rasti, medsebojno povezovanje pa vir koristnih izmenjav in prijetnih družabnih trenutkov, ki krepijo ljubezen do umetniške in življenjske investicije zborovskega udeleževanja. Primerjanje pristopov sorodnih zborov je že devet let cilj srečanja mladih pevcev, ki ga zbor Alek-

sandre Pertot prireja v Beethovnovi dvorani Nemškega dobrodelnega društva v Trstu s podporo Glasbene matice in Zveze slovenskih kulturnih društev. Letošnja revija je bila posebno zanimiva zaradi nivoja nastopajočih in programskih izbir. Gostitelji mešanega mladinskega zbora Trst so se predstavili v dvojni zasedbi, saj

zbor od letošnje sezone deluje po starostnih skupinah, da bi delovne usmeritve ustrezale različnim stopnjam vokalne zrelosti članov. Mlajša skupina se je ob klavirski spremljavi Matjaža Zobca preizkusila v sproščeni izvedbi zimzelenih slovenskih popevk, starejša skupina pa je raziskovala nova glasbena obzorja zborovske improvizacije, kar

predstavlja zahteven laboratorij pevske samozavesti. Ob improvizacijski preobleki psalma Primoža Trubarja je skupina zapela tudi dve pesmi iz opusa tržaškega skladatelja Adija Daneva, na katerega so pevci posebno navezani.

Prvi gost večera je bil dekliški pevski zbor Mavrica iz Postojne, ki sodi med najboljše mladinske skupine Primorske in bo v prihodnji sezoni praznoval dvajsetletnico delovanja. Večino pevske poti je zbor prepotoval z zborovodkinjo Jelko Bajec, ki je pripravila za to priložnost mešanico zvrsti (priredbe slovenskih ljudskih, črna duhovna,

sentimentalne popevke in umetne pesmi) in jo oblikovala v nežnih niansah ubranega skupinskega zvoka, ki bi potencialno presegel tudi več barv. Revija je dosegla višek z nastopom tridesetčlanskega mešanega mladinskega pevskega zbora G iz Torina pod vodstvom Carla Paveseja. Posebnost tega zbora in osnova njegovih dosežkov sta način delovanja oz. vsestransko poglobljanje in raziskovanje zborovske razsežnosti v obliki redne delavnice za pridobivanje osnov diriganja, izvajanja v komornih vokalnih skupinah ter za spoznavanje različnih oblik glasbenega izražanja. Sadovi tega an-

gažiranega pristopa so vidni v nekonvencionalnih programskih izbirah in v izvedbah, ki obsegajo vokalnoinstrumentalne improvizacije, odražajo prepričljivo obvladane različnih stilov in omogočajo tudi članom, da občasno prevzamejo dirigentsko palico. Ob tem je nastop zbora G pokazal tudi upoštevanje italijanske zborovske literature (skladbe Sanne in Marguttija), ki jo italijanski zbori prepogosto zanemarjajo.

Kot je že tradicija, so vsi pevci ob koncu revije zapeli skupno pesem, Elvisov *Can't help falling in love*.

PAL

BANI Spomin na preminule vaščane

Desetletnica odkritja spomenika padlim v prvi in drugi svetovni

Spomin na vaščane, preminule v dveh svetovnih vojnah, je bil v pogovorih s starejšimi v vasi vedno prisoten, še posebno ob prazniku Vseh svetih. Znali so povedati masikaj o njihovi in usodi njihovih družin. A vse je ostalo le pri besedah in spominu; toda s časom tudi ta blede in se izgublja. Nad osemdeset let je minilo, ko je utihnilo orožje po prvi svetovni vojni, in 55 let od konca druge svetovne vojne. Skrajni čas je bil, da se na primeren način spomnimo teh žrtev s postavitvijo primernega obeležja, ki naj spominja tudi prihodnje rodove na žrtve dveh krutih svetovnih spopadov, ki sta prinesla razdejanje in brezmejno gorje po svetu. Ves povojni čas, po

drugi svetovni vojni, so bile v ospredju žrtve osvoboditve in po vaseh so bili postavljeni spomeniki. Za žrtve naših ljudi iz prve svetovne vojne, tudi po toliko desetletjih, pa ni bilo nobenega obeležja, razen na kakšnem pokopališču. Res je, da so se borili na strani Avstro-Ogrske, ki je bila poražena, a še vedno so to bili naši ljudje, vaščani, sorodniki, ki so izgubili življenje v kruti, nesmiselni vojni vihr, ki je prinesla le začasen mir pred drugo, še bolj krvavo in brezumno vojno, ki je razčlovečila s svojo krutostjo človeka in njegovo bit. Zato se nam je zdelo prav, pri CPZ sv. Florijan, s privolitvijo župnije, da se ob jubilejnem letu 2000 in 55. letnici konca druge svetovne voj-

ne spomnimo tudi na tiste iz prve svetovne vojne in jim postavimo skupno obeležje v spomin in opomin tudi prihodnjim rodovom.

Dokaj lepo in sončno vreme v nedeljo, 9. maja, predpolodne je pripomoglo k občuteni spominski slovesnosti SKD Grad in verske skupnosti, CPZ sv. Florijan in deklet v narodnih nošah, k proslavitvi 10-letnice odkritja spomenika padlim v prvi in drugi svetovni vojni pred cerkvijo pri Banjih. Župnik g. Franc Pohajar je zbrane vernike in uniformirane člane društev "Soška fronta" iz Trsta in Solkana (KUK IR nr. 87 Solkan in Verband KUK IR nr. 97 Kunsterland Litorale Primorje -Trst) v krajšem nagovoru spom-

nil na te žrtve dveh svetovnih spopadov, sledili so molitev in blagoslov spomenika, nato sv. maša v cerkvi ob spremljanju CPZ sv. Florijan pod vodstvom Melite Vidau. Po sv. maši smo se ponovno zbrali pred spomenikom, kjer je CPZ s pesmijo uvedel komemorativni del, v katerem je Barbara Ban orisala v nekaj stavkih življenjsko zgodbo vsakega posameznika, čigar ime je vklesano na tej kamniti plošči. In za vsakega padlega je deklica Gaja postavila v vazo med druge cvetlice rdeč nagelj. S pesmimi Silvina Sardenka, Srečka Kosovela, Karla Destovnika - Kajuha, PASTUŠKINA in Simona Gregorčiča je povezovala Melita

Vidau. Žalostne zgodbe teh ljudi in njihovih družin, pri katerih je

izstopala pripoved pokojne Danice Milkovič, ki je pripovedovala o sosedih, materi padlega 21-letnega Jerneja Čuka, so ganile prisotne. "V dolgih zimskih večerih je Urša, Jernejeva mati, hodila k nam. Navada je bila, da sem prebirala knjige na glas njej in našim domačim, ona pa me je prekinjala in boleče stokala: kje so kosti mojega Jerneja, kje so kosti mojega Jerneja? Bogve, ali ji je kdo kdaj povedal, da Jernejeve kosti počivajo tam daleč v Galiciji?"

Z minuto molka, položivjo vencev in s pesmijo CPZ se je zaključila komemoracija desetletnice morda edinega spomenika padlim v dveh svetovnih vojnah, ki stoji na cerkvenem dvorišču.

Pavel Vidau

V Slovenijo in avstrijsko Koroško prihajajo rojaki iz Argentine

Turneja gledališke skupine Naš dom San Justo

Prve dni junija bo gledališka skupina Naš dom San Justo iz Buenos Airesa obiskala Slovenijo in avstrijsko Koroško. Predstavila se bo z duhovno igro, misterijem Veliki oder sveta, ki jo je napisal priznani španski dramatik Pedro Calderón de la Barca režiral pa Blaž Miklič, ki je, žal, podlegel hudi bolezni mesec dni pred potovanjem.

V Našem domu v San Justo gojijo gledališko dejavnost že od časov pred ustanovitvijo krajevnega slovenskega do-

režiserji so bili Ivan Oven, Maks Borštnik, Marjan Wilenpart, Stanko Jerebič in Frido Beznik, ki so s svojim delom in navdušenjem vzgojili nov rod mladih igralcev in režiserjev, med katere je spadal tudi Blaž Miklič. Na oder so znali postaviti tako preproste kot zahtevnejše igre svetovnih klasikov, primerne tudi za profesionalno gledališče. Omenimo samo nekatere: Claudelovi drami Ivana Arška na grmadi in Marijino oznanjenje, Meškov Henrik, gobavi vitez, Župančičeva Ve-

mannsthalov Slehernik. Gledališka skupina se bo predstavila v naslednjih krajih:

- torek, 8. junija, ob 19.00: KUD Ivan Cankar, Šentjošt - sreda, 9. junija, ob 20.00: Dom krajanov v Kranju - Primskovo - četrtek, 10. junija, ob 19.30: KD Ivančna Gorica - petek, 11. junija, ob 20.00: KD Groblje, Domžale - sobota, 12. junija, ob 19.30: Farna dvorana v Železni Kapli na Koroškem - nedelja, 13. junija, ob 20.00: KD Laze v Tuhinju

- torek, 15. junija, ob 20.00: Mestno gledališče v Ljubljani

Rojaki iz Buenos Airesa so se želeli predstaviti tudi našemu zamejskemu občinstvu, a žal niso našli dvorane, ki bi jih gostila. Čeprav so take predstave, zlasti v poletnem času, "tvegano dejanje", je vseeno škoda za izgubljeno priložnost, saj taka srečanja omogočajo boljše medsebojno spoznavanje in obojestransko obogatitev.

Lučka Kremžar - De Luisa

ma, to se pravi več kot 55 let. Prve skupine so bile morda bolj skromne, a nič manj navdušene, današnja skupina pa je – čeprav še vedno ljubiteljske narave – na res visoki ravni. Med prvimi, dolgoletnimi

ronika Deseniška, Linhartov Ta veseli dan ali Maticček se ženi, Jurčičev Deseti brat, Schillerjeva Marija Stuart, Novakov Ženin iz Amerike (ali Pričarani ženin), Molierev George Dandin, Hof-

ma, to se pravi več kot 55 let. Prve skupine so bile morda bolj skromne, a nič manj navdušene, današnja skupina pa je – čeprav še vedno ljubiteljske narave – na res visoki ravni. Med prvimi, dolgoletnimi

VIDA VALENCIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Biti istočasno "eno" in "drugo"

Pred leti je bil mož krstni boter mali punčki v Nemčiji. Punčka je zrasla v štirinajstletno dekle, ki naju je pred kratkim povabilo na luteransko birmo. Tako sva bila nekaj dni zatopljeni v atmosfero nekdanjega nemškega glavnega mesta. V mrazu sva hodila po ulicah, se s podzemno železnico vozila v štirideset kilometrov oddaljeno predmestje, kjer živi Jorindina družina. Sinoči je mož rekel, da bi v tem mestu z lahkoto živel. Včasih, ko se pogovarjava o domu, o tujini, o našem prostoru v tem svetu, se instinktivno zamislim. Pred dvajsetimi leti sem leto dni preživela v Walesu, ob koncu takratne delovne pogodbe v tujini sem razmišljala o prehojenih korakih na mrzlih valižanskih tleh, ki so me sprejela medse. Takrat sem razmišljala o možnosti življenja v drugačnem okolju. Spominjam se takratne zagnanosti: če bi verjetno tamkajšnji univerzitetni študij ne bil tako drag, bi se verjetno drugače odločila, kot sem se. Da se vrnem. Danes vem, da je bila odločitev pravilna, pa ne le zaradi dejstva, da bi vedno ostala "tujka", tudi v okolju, ki me je sprejelo medse. Niti ne zaradi logične vezi z domom in osebami, ki ga predstavljajo v mojem srcu. Vem, da je bilo tako prav, ker sem se vrnila radikalno drugačna, obogatena z novo zavestjo o sebi, o tem, kar si želim v življenju. Ali bolje: česa si ne želim. Od takrat je že zelo dolgo, v dvajsetih letih sem naredila seveda ogromno napak (četudi se strinjam z mislecem, ki je zapisal, da napačne odločitve ne obstajajo, obstaja le odločitev, ki si je bil zmožen v tistem trenutku in ki te je, čeprav boleča, gotovo nečesa naučila, pa čeprav lahko lekcijo razumeš tudi dese-

tletja kasneje). Še vedno pa ohranjam v sebi neki nerazločljiv občutek iskanja, ki me je najbolj preveval ravno v tistem obdobju. Dediščina mrzlega valižanskega vetra. Ko sem dihala ulice nekdanjega nemškega glavnega mesta, sem točno razumela možovo sinočno misel. Isti občutek iskanja nekega (verjetno bolj namišljenega kot realnega) kraja, kjer ni tvoje življenje definirano od rojstva do smrti, kjer lahko še vedno odpiras vrata, še vedno in vedno bolj odpiras okna v ljudeh, kjer ni nič eklatantnega, da so v skupini gimnazijcev prisotne različne kožne barve. Brala sem krajevne plakate, turške in iranske priimke volilnih kandidato- v, zrla v njihove naslikane obraze in spoznala, da je tamkajšnja družba zelo drugačna od njene stereotipirane predstave. Dobro vem, da seveda ni vse rožnato, poznam getizacijo priseljencev, raznorazne težave, ki onemogočajo resnično integracijo. Ko sem

pa na podzemni opazovala skupine mladih, sem razumela, da je resnična multietnična integracija prisotna pri njih, ne pri starših. Nova generacija ustvarja in bo vedno bolj ustvarjala nove odnose, nov, skupni *modus vivendi*, dejansko sožitje, ki izključuje tisti žal vedno prisotni *mi-oi*. Opazovala sem te obraze, različne barve, gotovo različne verske navade, različne prehrabne navade v krvi, besede izrečene pa v istem jeziku; šele v tistem trenutku sem zares razumela, da je današnja Nemčija taka, pa ne le to. To smo mi vsi. Biti obenem eno in tudi drugo. Navsezadnje smo tega na tem koščku zemlje vajeni od rojstva. In verjamem, da bo to sožitje "enega" in "drugega" v nas vedno večje in vse trdnije. Vsaj naadam si.

Šahist iz Poljubina je osvojil naslov velemojstra Je naslednji cilj uvrstitev na svetovno prvenstvo?

Jure Škoberne, 23-letni šahist iz Poljubina, ki je eden najboljših slovenskih šahistov, je konec marca, na evropskem posamičnem šahovskem prvenstvu na Reki, postal velemojster. Primorci smo dobili že drugega aktivnega šahovskega velemojstra, čeprav je član državnega prvaka Železniškega šahovskega društva Maribor. Po mnenju poznavalcev odpira ta naziv Juretu vrata v svet profesionalnega šaha. Kot pa je povedal v izjavah za javnost, se kot študent tretjega letnika ekonomije za to pot, ta trenutek, še ni odločil.

V Tolminu so njegovi šahovski kolegi upravičeno ponosni, saj je, po Idrjčanu Vasji Pircu in Solkanu Juretu Borišku, ki je normo izpolnil pred dvema letoma, Jure tretji primorski šahovski velemojster. Da si je priboril tako visok naslov, je bilo treba garati, saj je premagal velika velemojstra. Njegova vrhunska pot na šahovnici se je začela v zgodnjem otroštvu. Že ko je šel v šolo, sta prve partije odigrala z bratom, takoj za tem, ko je hitro napredoval, tudi z očetom in mamom. Mama je bila namreč prvokategornica, oče pa mojstrski kandidat. Torej, družina šahistov. V zgodnji mladosti je že tekmoval na šolskih tekmovanjih, ki so bila tudi njegova odskočna deska na državno prvenstvo. Jure se je vključil v domače ŠD AET Tolmin, za katerega je igral do odhoda na študij v Ljubljano, in še tudi kot mednarodni mojster. Igral je na klubskih tekmah, v državni ligi. Skoraj vse stroške bivanja je moral plačevati sam, in to je bil tudi glavni vzrok, da se je vpisal v finančno boljše stoječe klube in pota so ga vodila lahko na tekmovanja v hrvaško ligo za Ernestinovo... Medtem se je udeležil olimpija-

de v Nemčiji. Z nastopom za najmočnejši slovenski šahovski klub iz Maribora pa so se pogoji financiranja zanj bistveno izboljšali. Njegovi uspehi so se začeli nizati ob osvojitvi sedmih točk na Madžarskem, sicer pa šteje mednje tudi osvojitve naslova državnega prvaka v članski konkurenci. Na šahovski olimpijadi v Nemčiji leta 2008 je

dosegel naziv mednarodnega mojstra, ratinga 2501.

Pomembna osebnostna rast

Ob tem pa je pomembna tudi nujna sprotna osebnostna rast. Po osvojitvi velemojstrskega naslova ga časovno omejuje študij, zato se ne bo šel med profesionalce, vsaj do diplome ne. Trening šahista vsebuje tudi veliko fizičnih priprav, saj porabi, skupaj s študijem šahovskih kombinacij, od 8 do 10 ur dnevno. Njegove fizične priprave se nanašajo največ na tek. Kljub študiju je teh priprav kar nekaj ur dnevno. Seveda pod vodstvom trenerjev. Po osvojitvi velemojstrskega naslova se je pomembno uveljaviti v tem višjem krogu šahistov. V Slovenijo se je priselilo kar nekaj izvrstnih šahistov iz Ukrajine in igre z njimi so veliki izziv in priložnost za rast v kakovosti tudi doma. Šah čuti kot šport, čeprav ta še nima vstopa na olimpijado, za kar si šahisti prizadevajo že desetletja. Fizični napor je posredno prisoten pri treningu šaha, osta-

li elementi pa imajo značilnosti drugih športnih panog. Šahist porabi pri tej igri prav tako veliko energije. Tudi tukaj je včasih odločilna športna sreča, ki pogojuje smolo ali pa srečne občutke. Celotno pri "faulanju" pravil igre ali umiritve igralcev poseže vmes sodnik.

Jure ceni športno srečo. Verjetno ga športna sreča ni zapustila tudi na evropskem prvenstvu v odločilnih potezah za osvojitve še zadnje velemojstrske norme na EP na Reki. Že uvodoma je nanizal tri zmage. Odločilni sta bili druga in tretja, ko je premagal ruskega velemojstra Sergeja Volkova, potem pa še angleškega velemojstra Davida Howella. Oba sta imela visok rating - več kot 2600 točk, ker je veliko ratinških točk prineslo tudi njemu. Potem mu je uspelo remizirati še z velemojstrom Romunom Nisipeanujem in točke so rasle. Čeprav v

nadaljevanju ni šlo vse po mslu, so bile dosežene točke (za normo na EP štejejo dvojno) dovolj, da je izpolnil pogoje za velemojstra.

Priložnost za uvrstitev na svetovno prvenstvo

Po štirih krogih je bil Škoberne celo v položaju, da bi se lahko uvrstil na svetovno prvenstvo. Toda pod težo treme ob visoko rangiranih in izkušenejših tekmečih morda ni zdržal psihičnega pritiska. Rusa Artjom Timofejev (tretji) in Denis Kismatulina sta bila previsok prag napora zanj na enem samem prvenstvu. Kljub temu mu je že dobro kazalo z zmago nad izkušenim gruzinskim velemojstrom Gelašvilijem v šestem od enajstih krogov, vendar je Juretu uspelo priboriti le še tri remije z ruskimi velemojstri iz ratinškega kluba 2600. Vse skupaj je pomenilo šest točk in 123. mesto. Tudi to je bil drugi najboljši slovenski dosežek na prvenstvih Evrope v šahu.

Travnik in njegova okolica (17) GORICA, NJENE ZANIMIVOSTI IN NJEN ČAS

Mariza Perat

Za dan kronanja je bil določen 6. junij. Tega dne so štirje frančiškani s Svete Gore prinesli v Gorico milostno podobo Matere Božje, katero je v mestu pričakalo nad 30.000 oseb. Pred glavarjevo palačo, današnja prefekturo, je stal oltar in ob njem prestol, na katerega so položili podobo Svetogorske Kraljice. Na trgu se je tlo ljudstva, prisotne so bile vse mestne oblasti, duhovščina, redovne skupnosti, verske kongregacije, dijaki in vojaštvo. Obred kronanja je opravil papežev pooblaščenec, pičenski škof msgr. Jurij Marotti. Sledila je slovesna sv. maša, ki sta jo spremljala zbor in orkester iz Benetk. Po maši so milostno podobo prinesli v cerkev sv. Hilarija in Tacijana, takrat edino župnijsko cerkev v goriškem mestu. Po večernicah so podobo odnesli k uršulinkam in klarisam, od tu pa spet na Travnik. Zvečer so jo prinesli k frančiškankam v Solkan, kjer je ljudstvo pred njo vso noč prebedelo v molitvi. Naslednjega dne so podobo znova odnesli na Sveto Goro, kjer so se nato osem dni vrstile svete maše in razne pobožnosti.

Podoba Svetogorske Matere Božje je bila kronana kot druga v Evropi. Prva je 8. septembra 1715 bila kronana Mati Božja na Trsatu, tretja pa je bila na vrsti Čenstohovska Mati Božja 8. septembra 1717 (Msgr. Rudolf Klinc: *Kronanje Svet. M. božje 1717-1997 - Sveta Gora - 1997, str. 21*).

Podroben opis kronanja na goriškem Travniku najdemo v že omenjenem rokopisu Valentina Dragogna in njegovega sina Mateja.

Poročilo se začneja z besedami:

"Dne 6. junija, na nedeljo, so Preč. Očetje s Svete gore prinesli v Gorico presveto božjo Mater, da bi jo tu kronali" (*Mestna knjižnica - Gorica*).

Prav tako dogodek omenja jezuitska kronika, ki pravi, da je Svetogorska Mati božja "z veliko slove-

snostjo in pred veliko množico ljudstva bila z zlato krono kronana v Gorici" (*Inštitut za versko in družbeno zgodovino v Gorici - podatki: dr. Marko Plesnicar*).

V kroniki iz leta 1727 pa beremo, da je Svetogorska Mati božja bila kronana kot "Cesarica nebes in zemlje" (*Inštitut za versko in družbeno zgodovino v Gorici - podatki: dr. Marko Plesnicar*).

V mestu je medtem prebivalstvo naraščalo, saj so tu l. 1726 obstajale kar štiri tovarne za izdelovanje svilnatih tkanin. V teh tovarnah je bilo zaposlenih več kot sto delavcev, katerim so se pridruževali vedno novi priseljenci. To je tudi dalo povod, da je leta 1785 v mestu bila ustanovljena še ena župnija, namreč župnija sv. Ignacija. Oskrbo župnije so prevzeli redovniki piaristi, ki so se ukvarjali z vzgojo in poukom otrok, zlasti iz nižjih slojev. Prvi župnik je postal p. Jaroslav Schmidt (*Arhiv župnije sv. Ignacija v Gorici*).

Župnija je štela 7.700 vernikov in se je raztezala od Rašela do Kostanjevice in potoka Korna. Obsegala je tudi del Pristave. Pod novoustanovljeno župnijo sta spadali dve podružnici: cerkev sv. Ivana in cerkev sv. Antona Novega ali Malega.

Piaristi so pri sv. Ignaciju ostali do leta 1809, ko so v naše kraje tretjič prišli Francozi. Takrat so morali odstopiti, župnijo pa so prevzeli škofijski duhovniki. Prvi je bil Braunizer de Baunthal (*Arhiv župnije sv. Ignacija v Gorici*).

Župnija sv. Ignacija se je ustanovila v času, ko je cesar Jožef II. ukinil vrsto samostanov in cerkvenih bratovščin. Teh je bila na Goriškem cela vrstva, saj so obstajale bratovščine skoro za vse stanove: za plemiče, uradnike, rokodelce, dijake, duhovnike, žene in dekleta.

/ dalje

Podoba Svetogorske Matere Božje

Še o arbitražnem sporazumu s Hrvaško

Zaskrbljenost, da bi Slovenija izgubila del svojega ozemlja in morja

V Sloveniji narašča in se zaostrojuje kampanja političnih strank, raznih združenj in drugih organizacij civilne družbe, pa tudi znanih osebnosti, o naknadnem referendumu glede meje s Hrvaško. Ta naj bi bil enako pomemben, kot je bil plebiscit o osamosvojitvi Slovenije. Glasovanje bo v nedeljo, 6. junija. V predreferendumski kampanji je zelo aktiven zlasti premier Borut Pahor, ki ima za to tudi največ razlogov. Pogovore o sklenitvi arbitražnega sporazuma o načinu določitve meje

mednarodnimi vodami. Pri tem Borut Pahor vsiljuje javnosti slabo vizijo prihodnosti, saj izjavlja, da bo v primeru, da arbitražni sporazum na referendumu ne bo sprejet, Slovenija utrpela nepredvidljive posledice, tudi mednarodno osamitev. Znašel pa se je tudi v osebni zadregi. Po soočenju na javni televiziji s predsednikom SDS Janezom Janšo, v katerem je dejal, da je hrvaška premierka Jadranka Kosor privolila v stik Slovenije z odprtim morjem, so s hrvaškega zunanega ministrstva sporočili,

celovitost Slovenije. Obsodili so samovoljne poteze in ravnanja Boruta Pahorja in jih primerjali z absolutizmom komunističnega voditelja Edvarda Kardelja. Oster in neposreden je bil dr. France Bučar, starosta slovenske politike, ki je dejal, "da se Borut Pahor obnaša, kot da je slovenski narod skupnost duševno zaostalih ljudi". Po njegovem mnenju "pri arbitražnem sporazumu ne gre samo za določitev meje, ampak tudi za vprašanje obstoja Slovenije".

Kampanja pred referendumom 6. junija postaja čedalje bolj srdita, napadalna, groba in vsiljiva, ljudje pa se ob govoricah iz vlade in politike seznanjajo z vsebino, torej z določili in podrobnostmi arbitražnega sporazuma. Ta sporazum zelo ostro, skladno s svojim znanim slogom in besednjakom obravnava Zmago Jelinčič-Plemeniti, predsednik slovenske nacionalne stranke. Dr. Miha Pogačnik, strokovnjak med-

narodnega prava, je v javni izjavi zapisal, "da je vlada arbitražni sporazum sprejela nezakonito in brez upoštevanja strokovnih preudarkov". Oglasil se je tudi Niko Kavčič, starosta slovenske leveice. Po njegovem "je arbitražni sporazum posledica dolgoletnega jalovega početja slovenske politike". Nasprotniki sporazuma trditvami Boruta Pahorja, da oni nimajo boljše alternative za določitev meje med Slovenijo in Hrvaško, ter posledično ureditev drugih spornih vprašanj med njima,

odgovarjajo, da to ni res. Po njihovem mnenju bi po mogoči zavrtnitvi arbitražnega sporazuma na referendumu 6. junija morali skleniti popolnoma nov sporazum, pri čemer bi morala Slovenija pokazati več odločnosti in državniške modrosti. Sporazum o meji naj bi postal pogoj za nadaljevanje pogajanj in vstop sosedne Hrvaške v Evropsko unijo. Drugo dogajanje v Sloveniji, v politiki in gospodarstvu, je v mesecu maju podrejeno osrednji temi, to je omenjenemu arbitražnemu sporazumu. Finančna in gospodarska kriza se nadaljuje, kar kažejo tudi demonstracije dijakov in študentov na ljubljanskih ulicah. Predsednik države dr. Danilo Türk je del slovenske javnosti ugodno presenetil v govoru ob 65-letnici osvoboditve Ljubljane. Opozoril je tudi na politične napake in nasilna dejanja, ki so jih izvajali v imenu narodoosvobodilnega boja. "Tu mislim zlasti na ravnanja vodstva tedanje komunistične partije, ki je izrabilo partizanski boj in njegov idealizem za legitimiranje revolucionarnega nasilja, kršitev človekovih pravic in nedemokratske ureditve, vzpostavljene po vojni". Matjaž Švagan, dolgoletni župan občine Zagorje, prijatelj pokojnega dr. Janeza Drnovška in soustanovitelj LDS, je izstopil iz te stranke. Dejal je, "da je LDS pod vodstvom Katarine Kresal postala stranka kapitala in ne zastopa več težnjav navadnih ljudi". Prof. dr. Stanislav Pejovnik, rektor ljubljanske univerze, je v daljšem pogovoru, objavljenem v informativnem tedniku Reporter, zatrdil, da je Univerza v Ljubljani med najboljšimi na svetu. "Veliko k temu pripomore tradicija, splošni izobraževalni sistem, ki je pri nas na dokaj visoki ravni".

Marijan Drobež

Jadranka Kosor in Borut Pahor

med sosednjima državama je s predsednico hrvaške vlade Jadranko Kosor vodil sam in dokument tudi podpisal, ne da bi se o tem posvetoval in dosegel soglasje z drugimi na slovenskem političnem prizorišču, to je s strankami, tudi opozicijskimi, in z državnim zborom. Predsednik vlade zdaj zatrjuje, da je arbitražni sporazum zgodovinskega pomena za Slovenijo, ker da bo položil temelje za nove odnose med državama v prihodnje, in zlasti, da bo arbitražno raziščeno zagotovilo stik našega morja z

"da predsednica vlade Jadranka Kosor premierju Borutu Pahorju v pogajanjih o reševanju vprašanj meje ni obljubila ničesar, še najmanj pa teritorialni stik Slovenije z odprtim morjem". V slovenski politiki in javnosti so zelo odmevala mnenja uglednih osebnosti, "treh modrecev", dr. Franceta Bučarja, dr. Tineta Hribarja ter mednarodno uveljavljenega pisatelja Borisa Pahorja iz Trsta. Zavrnilo so arbitražni sporazum, ker da ne zagotavlja stika Slovenije z odprtim morjem ter ogroža suverenost in ozemeljsko

razmišljanje

Trst ima več skupnih interesov s Slovenijo

Novica, da je Slovenija prevzela odločno stališče proti gradnji uplinjevalnika v Trstu, ima poseben pomen. Zanimivo bi bilo, celo ironično, da bi Slovenija na evropski pravni ravni (napovedana je bila ta možnost) nastopala proti Italiji za zaščito naravovarstvenih, in ne le-teh, interesov območja, v katerega spada tudi Trst. Mesto, ki je glede na antonomazijo "najbolj italijansko" mesto oz. "zelo italijansko" ("italianissima"). Dogodek vsekakor poudarja precej očitno resnico, ki pa je že dolgo časa bila potlačena. Resnica je v tem, da ima Trst v primerjavi z Italijo, zaradi svojega geografskega položaja, več skupnih interesov s svojim naravnim zaledjem, t. j. s Slovenijo. Pred 25 leti nam je naš krajan, pesnik Biagio Marin, v svojem najbrž zadnjem predavanju, ki ga je imel v italijanskem Krožku kulture in umetnosti v Trstu, zapustil važno sporočilo; zavedanje, ki je v njem dozore-

lo predvsem v zadnjih letih njegovega življenja, tudi po zaslugi pogovorov s prijateljem Brunom Pincherlom. Ob tisti priložnosti je pesnik med drugim rekel, da, če po eni strani Tržačani hlepijo za nekimi italijanstvom, ki je večkrat tudi dvomljivo (in po

navadi, čim bolj si ga želijo, tem bolj je dvomljivo), po drugi strani Italiji konkretno ni nikdar kaj dosti bilo do Trsta. "Za Italijane", tako Ma-

rin, "se Italija konča v Me-strah... Furlanija Julijska krajina je že na drugi strani... Trst se pa nahaja med... 'hiperbo-rejci'..". Ob tej priložnosti je Marin govoril tudi o pomenu kulture. "Pomen kulture", je dejal Marin, "tiči predvsem v eni besedi: odprtost". Italijanskemu tržaškemu Krožku kulture in umetnosti, po mnenju Marina, ni uspelo ustvariti nikakršne kulture zato, ker "je krožek buržujcev in buržujci nimajo kulture"! nadaljuje Marin, ko je citiral Pincherla. "Ni jim uspelo do-

snik ob tisti priložnosti. "In udejanjena odprtost", tako Marin, "za nas pomeni odpirati se tisti kulturi, ki nam je prostorsko bližja, ki je prisotna v našem skupnem mestu, t. j. slovenska kultura". Pesnikov opomin, izrečen z "radodarno" ihto, pa tudi z duhovno jasnovidnostjo, ki ju je v njem najbrž obudila slutnja bližajoče se smrti, ni padel na "rodovitna tla". Za to, da se je začelo nekaj premikati v to smer, je bilo namreč potrebnih vsaj še 20 let in skoraj 100-letni slovenski tržaški pisatelj iz vrst kandidatov za Nobelovo nagrado. Težko zamuda na kulturnem področju bomo gotovo še nekaj časa plačevali. Ne preostane nam drugega kot upanje, da si ne bomo zapravili tudi druge priložnosti, o kateri je Biagio Marin govoril ob isti priložnosti, t. j. iskanja sogovornikov na ekonomskem ter političnem področju, ki je našim interesom bližji, saj bi tokratna zamuda lahko imela za "zdravje" našega ozemlja še hujše in bolj tragične posledice.

Adam Selj

Kratke

Sloveniji je dodeljena prva samostojna poveljniška dolžnost v zvezi Nato

Pristojni v zvezi Nato so Sloveniji dodelili prvo samostojno poveljniško dolžnost. Prevzela je namreč vodstvo zveze Nato v Skopju, ki skrbi za podporo makedonski vladi in oblastem pri reformi varnostnega sistema, za približevanje Makedonije severnoatlantskim povezavam in za podporo Natovim misijam na Balkanu. Za poveljnika Nata v Skopju oz. v Makedoniji je bil imenovan brigadir slovenske vojske David Humar. Za seboj ima več diplomatsko-vojaških izkušenj. Tri leta in pol je delal v zavezniškem poveljstvu za operacije, ki ima sedež v Natovi bazi Shape v Belgiji, bil pa je tudi svetovalec obrambnovarnostnemu sistemu Bosne in Hercegovine. Poveljniku Nata v Skopju bo v začetku podrejenih okoli 70 sodelavcev, vojakov

in civilnih oseb. Prišli so iz Nemčije, Grčije, Turčije, Italije, ZDA in iz Slovenije. Brigadir David Humar je ob imenovanju dejal, "da je to najprej priznanje Slovenski vojski za njene dosedanje prispevke v mednarodnih operacijah, tako v kakovostnem kot številčnem pogledu. Gre pa tudi za priznanje, da je Slovenija sposobna samostojno voditi Natovo poveljstvo".

Spominsko obeležje v počastitev univerze v Novi Gorici

V sredo, 21. aprila, so na posestvu Tilia, last zakoncev Leban, v Potočah pri Dobravljah na Vipavskem, odkrili spominsko obeležje v čast seje senata Politehnike v Novi Gorici, ki je bila tam 16. aprila leta 2005. Na njej je takratni senat sprejel sklep, da Politehnika spremeni svoj status ter se iz samostojnega visokošolskega zavoda preoblikuje v prvo nedržavno univerzo v Sloveniji, Univerzo v Novi Gorici. Sedanji soustanovitelji Univerze v Novi Gorici so Mestna občina Nova Gorica, Občina Ajdovščina, Inštitut Jožef Stefan ter Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Pedagoško dejavnost izvajajo na petih fakultetah in dveh visokih šolah. Raziskovalna dejavnost pa poteka v petih laboratorijih oziroma v treh centrih. Kot je v sporočilu za javnost zapisala Andreja Leban, "raznolikost in sodobnost raziskovalnih in študijskih programov daje Univerzi v Novi Gorici privlačnost in povečuje število vpisanih študentov. Le-teh je v tem akademskem letu okoli 1.000.

V Novi Gorici Festival mladinskih gledaliških skupin Vizije 2010

Od 21. do 23. maja prireja Javni sklad Republike Slovenije v Novi Gorici Festival mladinskih gledaliških skupin Slovenije, Vizije 2010. Festival Vizije predstavlja vrhunec gledališke sezone slovenskih mladinskih gledališč; na njem se predstavijo najboljše različnih lokacijah (v Gimnaziji Nova Gorica, Kulturnem domu, SNG Nova Gorica) na ogled devet gledaliških predstav iz Slovenije in avstrijske Koroške ter gostujoči predstavi iz Madžarske in Italije. Našo mladinsko "zamejsko" gledališko produkcijo bo zastopala predstava Mladinskega dramskega odseka Prosvetnega društva Štandrež Veter in Verica Borislava Atanaskovića v režiji Ane Facchini. Predstava bo na sporedu ob koncu festivala, ob podelitvi vizionarjev v nedeljo, 23. maja, ob 16.30 v Slovenskem narodnem gledališču Nova Gorica. Predstave je izbrala selektorica, igralka Dunja Zupanec, ocenila pa jih bo strokovna žirija, ki jo sestavljajo dramaturg Miha Trefalt (predsednik), lutkovna animatorka Renata

Kalemba in igralec Marko Gvero (Srbija). Nastopajoči se potegujejo za priznanja-vizionarje. Najboljša predstava v celoti prejme 300 evrov, najbolj inovativna pa 150 evrov. Vstop na predstave je prost.

V SNG Nova Gorica zadnja premiera v letošnji gledališki sezoni

Slovensko narodno gledališče Nova Gorica končuje jubilejno sezono 2009/10, ob štirideseti obletnici poklicnega delovanja, s slovensko prazvedbo "filozofske komedije" Otok sužnjev (l'île des esclaves), ki jo je napisal francoski baročni komediograf Pierre de Marivaux. V slovenščino je tekst prevedla Desa Puc. V režiji Zvoneta Šedlbauerja bodo predstavo uprizorili igralci Helena Peršuh, Iztok Mlakar in trije novi mladi člani novogoriškega ansambla, Kristijan Guček, Peter Harl in Arna Hadžialjevič. Sooblikovalci predstave so še scenografka Spela Puc, kostumografka Bjanka Adžić Ursulov in koreografka Tanja Skok. Premiera bo v četrtek, 20. maja, ob 20.00. Ob 19.30 pa bo v rotundi gledališča odprtje priložnostne razstave Marivaux v novogoriškem gledališču.

Sobotno stavko v Hitu so preklicali

Sindikata GIT in Vrba: "V Hitu želimo delati tudi jutri!"

"S tavko smo zamrznili. Z upravo smo se dogovorili glede delitve napitnin. S pogajanjem o ostalih stavkovnih zahtevah nadaljujemo prihodnji teden", je bil po zaključku sobotnih pogajanj s Hitovo upravo redkobeseden predsednik novogoriške enote Sindikata igralniških delavcev (SIDS) v Hitu, Iztok Černigoj. Pogajanja, ki so se v soboto nadaljevala ob 12. uri, so se zavlekla do 16. ure, tako da so 12-urno stavko, ki naj bi se začela ob 15. uri, za eno uro zamrznili. Černigoj je pojasnil še, da so uskladili tudi urnik pogajanj v tem tednu, katerih predmet bo

delkih narašča; kje se bo ustalila, pa bo pokazal čas in takrat bosta potreben ponoven premislek in dogovor o tem, kako naprej glede delitve napitnine, ki je bila prva stavkovna zahteva SIDS in glavni razlog, da je do izvedbe prve od treh napovedanih stavk, v nedeljo, 9. maja, tudi prišlo. Uprava se je zavezala tudi, da bo prevzela vlogo mediatorja in usklajevala dogovore glede delitve napitnin z ostalima dvema sindikatoma v Hitu, GIT in Vrba. Predstavniki omenjenih dveh sindikatov, ki sta z upravo že podpisala dogovor o zamrznitvi faktorja uspešnosti enote, t. i. FOE, in plačevanja pre-

datno ogrozi poslovanje družbe. "V Hitu želimo delati tudi jutri, zato smo za sanacijo podjetja pripravili tudi nekaj prispevatih od svoje plače", se je glasilo enotno sporočilo gostinskih in drugih delavcev v Hitu, ki so zanikali trditve SIDS o tem, da so vse močnejši in imajo vse več podpore. "Zaskrbljujoče je, da se situacija v Hitu še vedno poslabšuje, in če se ne bo umirila, grozi, da se bo 206 presežnim delavcem, ki bodo družbo zapustili do konca leta, pridružil še dodatnih dvesto, kar pomeni več kot 400 ljudi", je sveže informacije z nadzornega sveta v petek komentirala zunanja

predstavnica sindikatov GIT in Vrba, Milena Koselj Šmid. Preklic sobotne 12-urne stavke je prvi korak na trnovi poti iskanja sporazuma med sindikati in upravo, ki ga podpira tudi nadzorni svet družbe, saj meni, da je le takšno delovanje v korist vseh deležnikov, tudi zaposlenih, in da vsaka stavka, še posebej ob koncu tedna, bistveno poslabša mesečno poslovanje družbe. Po dogovoru med upravo in SIDS naj bi s pogajanjem o ostalih sedem stavkovnih zahtev, in dodal, da so zamrznili le sobotno stavko, tako da tista, napovedana za 22. maj, še vedno visi v zraku. Bolj zgovorni so bili po sklenitvi sporazuma in preklicu stavke v Hitovi upravi. Vodja Hitove pogajalske skupine Uroš Kravos je pojasnil, da so se s sindikatom dogovorili za prehodno obdobje delitve napitnin do 31. avgusta v skladu z 91. členom Zakona o igrah na srečo. Bistvo dogovora je v tem, da vsak oddelek pobira in deli napitnino na svojem delovnem mestu, pri čemer oddelek igralnih miz od svoje pobrane napitnine odstopi 3,5 odstotka ostalim trem oddelkom, ki pobirajo napitnine, in sicer, oddelku igralnih avtomatov (2%), blagajniškega poslovanja (1%) in recepcije (0,5%). V zvezi s prehodnim obdobjem do konca avgusta je Kravos povedal še, da se bo v tem času predvidoma pokazalo približno povprečno razmerje med napitnino, pobrano na igralnih mizah in ostalih oddelkih. Od konca februarja, ko je stopil v veljavo dopolnjeni zakon, ki določa 100-odstotno delitev napitnine v igralnici, znesek le te na ostalih treh od-

mij za prostovoljno pokojninsko zavarovanje ter zmanjšanju dodatkov za stalnost zaposlitve in

preostalih sedmih stavkovnih zahtevah nadaljevali ta teden, na obeh straneh pa se zavedajo, da

nebolovanje, so po petkovi seji nadzornega sveta, na kateri so se nadzorniki družbe seznanili s stališči vseh treh sindikatov in uprave, izrazili svoj jasni in glasni NE! stavki ter nestrinjanje s kolegi iz SIDS. Podprli so stališče nadzornega sveta, da je edina prava smer pogovor z upravo, saj lahko stavkanje v trenutnih razmerah še

bo treba za pogajalsko mizo sestati večkrat, saj je vsebina stavkovnih zahtev obsežna, glede na preklic sobotne stavke pa kaže, da so se resnosti položaja, v katerem se je znašel Hit, dolgoletna zlata kura goriškega gospodarstva, končno zavedeli tudi v Sindikatu igralniških delavcev.

Nace Novak

6. maj eden najbolj divjih dni v zgodovini newyorških borz

Finančna kriza se nadaljuje

Wall Street je v četrtek, 6. t. m., doživel enega najbolj divjih trgovalnih dni v zgodovini in osrednji indeks Dow Jones je uro in pol pred koncem trgovanja izgubil skoraj 1000 točk, nato pa okrevan in na dnevni ravni nazadoval za 347 točk. Na divje nihanje indeksa naj bi vplivalo več dejavnikov. Začelo se je s sedaj že skoraj tradicionalno zaskrbljenostjo zaradi grške dolžniške krize. Ameriške vlagateljke so skrbeli televizijski posnetki demonstracij v Grčiji proti varčevalnim ukrepom in iz te bojazni je nastal preplah, da se lahko kaj podobnega zgodi tudi drugim evropskim državam, kar bi imelo neposredno škodo za ZDA, največjo trgovinsko partnerico EU, in za svetovno gospodarsko okrevanje. Dow Jones je tako zadnje tri dni do konca četrtekovega trgovanja izgubil 631 točko oziroma 5,7 odstotka vrednosti. Grška dolžniška kriza vpliva na Wall Street sicer že več tednov, pri čemer negotovost kdaj malo pojenja, potem pa spet izbruhne. Hudo nihanje vrednosti delnic je sicer v današnjih razmerah prej normalno kot ne. Delnice se prodajajo in kupujejo v velikih svežnjih s pomočjo računalniških programov, ki imajo vgrajene "varovalke" in sprožijo prodajo, ko vrednost delnice pade pod

določeno mejo. Ta varovalka lastnike delnic varuje pred velikimi izgubami, obenem pa sproža verižne reakcije in po napačni navedbi cene Procter & Gamble se je ta pospešila. Grška dolžniška kriza bi lahko tudi v prihodnje vplivala na poslabšanje bonitetnih ocen bank v Veliki Britaniji, Italiji, na Irskem, Portu-

vendar pa tveganje okužbe predstavlja za vse banke "zelo realno, skupno grožnjo". Moody's je v sredo, 5. t. m., opozoril, da bi lahko v treh mesecih zaradi vedno slabšega stanja javnih financ in slabih obetov za gospodarsko rast znižal oceno državnega tveganja Portugalske. Ključno za to, ali se bo tve-

galskem in v Španiji, je minuli teden objavila bonitetna hiša Moody's. Grška kriza bi lahko na bančne sisteme v omenjenih državah vplivala prek poslabšanja tveganja za državo. Banke teh držav namreč niso neposredno izpostavljene grškemu javnemu dolgu, kot so npr. nemške in francoske banke. Bančni sistemi omenjenih držav se po navedbah bonitetne hiše sicer soočajo z različnimi izzivi,

ganje razširitve kriz iz Grčije nadaljevalo, bo uspeh oz. neuspeh mehanizma pomoči Grčiji, še ocenjuje Moody's. Mehanizem predvideva skupno za 110 milijard evrov posojil Grčiji v naslednjih treh letih, Grčija pa mora izpeljati ukrepe za zmanjšanje primanjkljaja in dolga. Od tega bi 80 milijard evrov zagotovile države z območja evra, 30 milijard pa Mednarodni denarni sklad (IMF).

Čezmejno onesnaževanje: vpletena tudi škedenjska železarna

Evropska komisija je sprožila dva postopka o kršitvah norm

Komisija za peticije Evropskega parlamenta je na zasedanju, ki je potekalo 4. maja 2010, potrdila nadaljevanje preiskave o čezmejno onesnaževanju italijansko-slovenskega območja. Peticija, ki jo je na Komisijo za peticije naslovila AAG - Greenaction Transnational, govori o onesnaževanju zraka, povzročenega od tržaških industrijskih objektov, in z onesnaževanjem morja, ki ga povzročajo ilegalni izpusti vseh kanalizacijskih čistilnih naprav v tržaški pokrajini. V objektivu okoljske organizacije so se znašli predvsem livarski oddelek ške-

mejni državi, še posebno na Slovenijo. Najpomembnejši tržaški kanalizacijski kolektor, ki služi več kot 170000 prebivalcem, izpušča odpadke v 7,5 km dolg podmorski kanal v bližini slovenskih teritorialnih voda, medtem ko nosijo značni tokovi onesnažujoče emisije (vključno z nevarnimi dioksini) škedenjske železarne in sežigalnice na desetine kilometrov daleč. Ti onesnažujoči delci dosežejo tudi Slovenijo in Hrvaško. Posledic tega hudega in stalnega onesnaževanja tal, vode in zraka ne moremo podcenjevati. Dokaz tega je visoka pojavnost rakavih

čestih, še posebno na Slovenijo. Izkazalo se je sicer, da v vseh postavkah, razen ozonu, ne presega zakonskih norm, vendar to podeželsko okolje dosega in presega: SO2 kot Celje in 2-krat toliko kot Trbovlje, dušikovih oksidov toliko kot ob avtocesti v Mariboru. Čuden je tudi podatek o prašnih delcih, katerih mejna vsebnost naj bi bila presežena "samo" 8-krat, ko pa tržaški župan prepoveduje promet zaradi njih v zimskih mesecih. Kako je torej s prekomernim vplivom? Lovran je slovenski rekorder v

denjske železarne, mestna sežigalnica in vseh pet naprav, ki upravljajo z odpadnimi vodami. Te izlivajo odpadne vode nazaj v morje, ne da bi jih prej prečistili. Onesnaževanje je potrdila preiskava evropske Komisije, ki je začela z dvema postopkoma o kršitvah. Prvi postopek se nanaša na onesnaževanje morske vode, drugi pa na onesnažujoče emisije, ki jih spušča v zrak škedenjska železarna. Obe vrsti onesnaževanja imata velik vpliv ne samo na italijansko območje, ampak tudi na ob-

obolenj v Trstu. Pri njih je le-ta na državni ravni na vrhu, dosega pa absolutno 1. mesto na tej nepriljubljeni lestvici na deželni ravni. Kako pa je to v Sloveniji? Kolomban je ozonski rekorder! Oblast je podlegla investitorjem in sedanjim onesnaževalcem, ne pa dolžnosti čuvanja zdravja svojih davkoplačevalcev. V Kolombanu so postavili leta 2007 na najbolj možnem vetrovnem mestu pomično postajo, ki je skoraj leto merila nekatere vsebnosti zraka, ne pa tudi meritve dioksina,

onesnaženosti z ozonom, saj mejna vrednost presega 2-krat! Ker je ta posledica drugih onesnaževalcev v zraku in vetrov... od kod se je torej vzela, če je vse ostalo in drugod v mejah "normalne"? Če k temu dodamo še študijo o boleznosti otrok, med katerimi so rekorderji z Miljskih hribov, bi bilo pričakovati naglo ukrepanje, da "dvig kvalitete življenja" ne bodo samo besede, ki se bodo izgubile v kraški burji!

Predsednik Alpe Adria Green
Vojko Bernard

NOVI
GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 18. maja, ob 14. uri.

Čudovit izlet v naši bližnji okolici

Iz Brestovice pri Komnu čez Grmado v Italijo

Čemu bi se vsak konec tedna vozili kdo ve kam, ko pa imamo tu v bližini čudovite izlete??? In to predvsem spomladi, ko se Kras razbuhota v tisočeri odtenkih zelene barve in je res krasan. Mi smo se s prijatelji, njihovo hčerko in dvema psoma zapeljali do Brestovice in tam pustili jeklene konjčka. Ker je bil mlajši del ekspedicije nestrpen, si vasi nismo ogledali, povemo pa lahko, da je Brestovica, sicer lepa, mirna vas, najbolj zanimiva za ljubitelje zgodovine prve svetovne vojne. Kraških značilnosti je ostalo le malo, saj je bilo naselje v 11. soški bitki, ko se je italijanska vojska približala podnožju Grmade, popolnoma porušeno. Vas je bila sicer takoj po vojni, podobno kot Kostanjevica in Opatje selo, popolnoma obnovljena, a je izgubila tradicionalno kraško arhitekturo. Kot zanimivost naj povemo, da so kraške vasi na tem koncu z ostanki vojne in poceni materialom obnavljali po večini domačini sami ali zidarji iz bližnje Furla-

vzpetini v Gornji Brestovici in bazen nad zaselkom Mohorini, kjer so pri preurejanju v vojaško utrdbno med vojno našli nekaj zanimivih spomenikov, med drugim votivni kamen z grškim napisom iz drugega ali tretjega stoletja. No, ko se peljemo skozi vas, da bi parkirali, moramo biti zelo pozorni na tablico z napisom Grmada in Grofova jama, saj je tako majhen, da ga čisto zlahka prezremo. V tem primeru nam bodo prijazni domačini radi povedali za pot. Makadamska steza je najprej široka in položna, če nadaljujemo ravno po njej, smo v štiridesetih minutah v Cerovljah, v Italiji, ne bomo pa videli Grofove jame in prišli na vrh Grmade. Odcep za

Grmadi. Tla v jami so preuredili v devet platojev za pograde v več nivojih, brezno na dnu pa je, bodimo odkritosrčni, služilo za stranišče in smetišče. Na stropu jame so ohranjeni stalaktiti, ki pa so odlomljeni in poškodovani zaradi tresljajev topniških granat. Ostanke betonskih utrdb, strelskih jarkov in kavern nas bodo od tod spremljali do vrha in se naprej na italijansko stran hriba. Mi smo si ogled jame prihranili za naslednjič, po malici smo se povzpeli na vrh Grmade, kjer nas je - naj povem, da smo hodili na prvi maj - pričakala velika, svilena, rdeča zastava. Plapolala je visoko v modro nebo in dajala sončnemu nedeljskemu jutru še posebno prazničen videz.

naravne znamenitosti je nekje na naši desni in se vzpenja navkreber, spet pa moramo biti zelo pozorni, da ne gremo mimo, kot bi se zgodilo nam, če bi steze ne zavohala moja psička.

Razgled z vrha je spomladi nekoliko okrnjen zaradi bujne rasti, lepši je seveda pozimi, ko drevesa izgubijo liste. Zato pa smo uživali v soncu in opojnih vonjavah, ker smo bili lačni, pa smo se v dolino spustili po najkrajši poti, ki mimo daljnovodov pripelje navpično v Cerovlje. Tu pa presenečenje. Številne bršljanove vejice z rdečo puščico so nas vabile v kmečke turizme in osmice, izbrali smo Antoničevega, ker je bil najbližji in ker je naš najmlajši udeleženki že močno krulilo v želodčku. No, nismo se kesali, ker so nas razveselili z domačim kruhom, ovčjim sirom in številnimi drugimi dobrotami. Tako da vrnitev po krajši, položni makadamski cesti ni bila nič kaj naporna in v pičlih tri četrta urah smo bili že pri avtomobilu. Ko se iz Cerovlj po krajši poti vračamo v Brestovico, moramo biti vsekakor pozorni, da ne gremo ravno ali po stezi v levo, temveč da zavijemo najprej v desno proti Mavhinjam, nato pa v levo po širšem kolovozu proti nekdanji državni meji.

Suzi Pertot

nije. Sicer lepa pokrajina okoli vasi izgleda nekoliko opustošena zaradi hudega požara iz leta 2003 in ob pogledu na kraško gmajno bi človek ne verjel, da je bilo v srednjem veku, ko je tu nastajalo prvotno naselje v kraju Mohorini, na ravnici, kjer dandanes stoji vas, veliko jezero, ob katerem so rasli mogočni bresti. Ti so vasi dali tudi ime, jezero pa je poniknilo in ustvarilo ogromen podzemni vodni rezervoar, od koder dobivata vodo vasi Kras in del Slovenske Istre. Pod vodnim zajetjem Klarič naj bi namreč podzemeljski tok reke Timave ustvaril gromozansko jezero, ki mu niti najhujša poletna suša ne seže do živega. No, če s seboj nimate živahnih otrok in psov, si lahko v Brestovici v mi-ru ogledate župnijske cerkev sv. Lovrenca, cerkev sv. Anastazije na

No, vzpon je spomladi vse prej kot naporen, saj nam potonike razveseljujejo srce, tudi sence je dovolj in v petdesetih minutah smo pri Grofovi jami. Tu so klopi in prostor za malico (če smo jo seveda vzeli s seboj), vhod v jamo je zaprt z železno ograjo, tako da za otroke ni nevarno. Če si želimo jamo ogledati, je najbolje, da pokličemo jamarje iz Komna (tel. 051 306 964), seveda moramo biti tudi primerno opremljeni, kajti v njej je približno 9 stopinj Celzija. Grofova jama, ki je sicer na severnem pobočju Grmade, je posevna fosilna jama s petimi vhodi, dolga je približno 350 m. Ime pa je dobila po Grofovih hribih, kajti tedaj je bila Grmada last devinske grofije. V prvi svetovni vojni je bilo tu zaklonišče avstro-ogrsk vojske, ki je branila položaje na

Lepa skupina žensk, ki so pod strokovnim, skrbnim, predvsem pa potrpežljivim vodstvom prof. Maje Leban od jeseni do pomladi vsako sredo popoldne razgibavale svoje okrnele mišice v dvorani Doma Franc Močnik ob cerkvi sv. Ivana, se je od letošnje "telovadne" sezone, kot je že prišlo v navado, poslovila s pristrčno družabnostjo ob vabljenih domačih dobrotah, ki so jih pripravile spretne roke nekaterih za kulinariko še posebno nadarjenih tečajnic. Ob zdravici so si obljubile, da se v čim večjem številu spet zberejo junija v prijaznosti kočice sv. Jožefa v Žabnicah in tam preživijo nekaj sprostitvenih dni v objemu gozdne tišine in hribovskega zraka, daleč od vsakdanjih družinskih skrbi.

Malo delo, veliko...!

Nič novega na obzorju

Malo delo, veliko sra...! To je zloglasni, jasni in neposredni naslov slovana študentskih protestov proti na novo predlaganemu zakonu o malem delu, ki v Sloveniji že mesec ali več buri duhove. Po neuspelih pogajanjih med predstavniki ŠOS-a (Študentske organizacije Slovenije) in ministrom za delo, družino in socialne zadeve Ivanom Svetlikom, po odkritih mikrofonih na frekvencah Vala 202, po žvižgih predsedniku Pahorju in njegovi vladi na Škiso-vi tržnici pred tednom dni, po ozaveščevalnih akcijah študentov s predavanji, majicami, logotipi in pouličnimi napismi so bile za 19. maj na Prešernovem trgu v Ljubljani napovedane masovne študentske demonstracije. K tem bodo predvidoma pristopili tudi dijaki, ki pravijo, da "jih študentsko delo kmalu čaka". Zakon o malem delu je velika potuha državi, je dejala predsednica ŠOS-a Katja Šoba, minister Ivan Svetlik pa meni, da mu ŠOS nasprotuje tudi zaradi materialnega interesa. Obe strani na precepu se opirata na svojevrstno argumentacijo, žal je tista vladna bolj obrambne narave. Študentje zagovarjajo nujnost ohranjanja

možnosti študentskega dela, ki jim omogoča preživetje iz dneva v dan in plačevanje osnovnih pogojev za študij (najemnina, knjige, prehrana). ŠOS trdi, da zakon o malem delu odvzema trgu dela fleksibilnost in ne upošteva dejstva, da so študentje del neaktivnega prebivalstva in morajo študiju prilagajati aktivnosti, ne pa obratno. Predstavniki študentov sami ostro kritizirajo težnje zlorabljanja študentskega statusa, s katerim si študijsko neaktivni mladi zagotavljajo državljanske privilegije, možnost cenene bivališča in subvencionirane prehrane. Tovrstne zlorabe je potrebno nujno urediti, a zaradi njih ne sme stradati celotna študentska populacija. Gre za velik delež družbe, le v Sloveniji jih (oz. nas) je 110 tisoč. Naknadna problematika se nanaša predvsem na preobremenjenost in tako rekoč ohromljenost sistema študentskih domov, ki je že zdavnaj nasičen in omejevalen. Samo 16,4 odstotka študentov spi v študentskih posteljah, imamo 110.000 študentov, 30 odstotkov študentov pa plačuje najemnino. Najprej je treba urediti socialni položaj študentov, šele nato se lahko pogovarjamo o omejitvah", še pravi predsednica ŠOS-a Šobova.

Na drugi strani vlada podpira predvsem uravnavanje prednosti študentskega statusa na trgu dela, omejitve letnega zaslužka in enačenje z drugimi "sorodnimi" družbenimi kategorijami. Poleg tega pa predvsem napada ŠOS, češ da slednji nasprotuje zakonu o malem delu zaradi materialnih koristi. Študentsko delo namreč vodijo t. i. študentski servisi, okoli katerih se vrtijo izjemne letne vsote denarja. Najpomembnejši izmed njih kontrolira več kot 50 odstotkov celotnih transakcij, za kar vlada sklepa o močnih ekonomskih odvisnostih med ŠOS-om in študentskimi servisi. Najvišji predstavniki študentov so že zdavnaj predstavili javnosti dokumentacijo, ki to zanika. Afera o malem delu se, kljub protestom in formalnim ter neformalnim srečanjem, nadaljuje z rušilno močjo, študentje pa se mobilizirajo v legitimne protestne akcije vedno večjega obsega. Upajmo, da bo v naslednjih dneh prišlo do konkretnjših napredkov, kajti študentje so vsekakor draga, a nujna investicija države v lastno prihodnost. Natančnejše informacije in vse potrebno dobite na spletnem naslovu www.skupaj.info ali www.proti.si.

Jernej Šček

JURIJ PALJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?

36

"Toni Morrison je ena izmed mojih najljubših avtoric. Svetujem 'Beloved', če je niste še prebrali: fizične in psihološke posledice suženjstva in iskanje identitete v novem zgodovinskem obdobju. Zelo aktualna knjiga."), je na Facebooku napisala pod objavo zadnjega zapisa iz pričujoče rubrike prijateljica Sara iz Trsta. Odgovoril sem ji takole: "Hvala, Sara, sem jo prebral, se mi zdi, čeprav za naslove nisem dober, da je v slovenščini izšla ta knjiga pod naslovom Ljubljena, če se ne motim pri MK. Je pa lepo, ne, Sara, da se lahko o lepih stvareh pogovarjamo"? In Sara je takoj odpisala: "Ja, strinjam se. Ljudje se premalo pogovarjamo o lepih stvareh, o lepih knjigah. Dodala bi, da med mladimi sploh redkokdaj pride do takih pogovorov. In danes bi lepe pogovore res potrebovali. Trenutno berem Jelinčičev roman 'Ljubezen v času samote'. Zdi se mi "čudno", kako so študentje v 70. letih razpravljali o kulturi in družbi, kako jim je bila knjiga dragocena. Morissonove romane sem prebrala v angleščini. Če pa pravite, da so slovenski prevodi dobri, se bom še njih lotila." In sem zvečer spet odpisal: "Sara, največjer prosim, da me tikaš, je lažje in lepše, verjemi mi. Obljubiš? V Jelinčičevem krogu sem takrat bil tudi sam, bilo nas je več, ki smo takrat na vse pretege kar tekmovali, kdo je boljšega, bolj zanimivega, bolj... avtorja odkril, izjemno lep čas je bil, prebrali in predebatirali smo ogromno. V zameno imate danes internet, ki ga mi nismo imeli, ni malo, Sara, vedni to, tudi midva se ne bi pogovarjala in spoznavala, če ga ne bi bilo!

Kar beri naprej v angleščini, original je vedno original, sam se nagibam k temu, da, če morem, berem v originalu, Morrisonove pa nisem bral v originalu, tudi zato ne, ker mi branje v ameriščini ne teče tako dobro kot v materinščini, skoraj vse knjige pa berem, ko sem utrujen, zvečer, v postelji največkrat, dostikrat v nemogoče poznih in ranih urah, sicer pa v avtomobilu, ko čakam otroke etc.... Jože Stabej, ki je prevedel Morrisonovo, je odličnejši prevajalec, izjemen je, ne poznam ga osebno, a ga zelo cenim, sedaj namreč končujem knjigo nobelovke Nadine Gordimer, ja spet zamorci in tu tudi Afrika in spet ženska pisateljica!, ki jo je tudi prevedel Stabej. Izjemen je! Enjoy! V branju in pisanju in oglašju se še, ko me pa kje vidiš v živo, me pocukaj za rokav! V "pogovor" na Facebooku se je vključila še prijateljica Meta iz Ljubljane: "Ma si res simpatičen. A zame tudi velja to o rokavu? Pa tikanju"? In sem seveda odvrnil: "Ma še kako, Meta, še kako! Zate pa še posebej velja, saj že dolgo prijateljjujeva na FBju! In še za kavo dam, ko se srečava v živo, velja? In še kaj lepega napiši, ko te prime, meni in drugim na zid. Imej lep popoldan, Meta!" Meta je napisala: "o) Me veseli, Jurij. Lep dan tudi tebi!" Sara je kmalu za njo dodala: "Drži Jurij: -)" Naj razložim še znaka 0) in -:), za katera tisti, ki nite večši interneta in njegove govornice, ne boste vedeli,

kaj pomenita. V bistvu sta oba znaka izraz za veselje, smeh, če pa drugi znak samo malce obrnete, boste videli nasmejan obraz!

Zakaj sem gornji pogovor objavil? Predvsem zato, ker se v uredništvu že leta in leta sprašujemo, zakaj nam mladi ne pišejo več pisem v uredništvu. Ne pišejo seveda tudi starejši ljudje več. Nihče ne piše več rad pisem. Ali skoraj. In se seveda včasih v uredništvu sprašuješ, kaj sploh počneš tukaj, v tej "tihu zamejski gluhi lozi", kot mi je nekoč prijatelj Ivo lepo označil stanje duha pri nas. Saj ne rečem, da pisem ni, a če so, so to zvečne pisma s polemično ostjo, ki jih, priznajmo si, nihče ne rad bere. Ker po navadi ne peljejo nikamor, k pogovoru, odkritemu pogovoru največkrat nikdar ne, ampak so samo dokaz več, kako "so prepričani vedno bolj prepričani v svoj prav, a prepričati ne morejo nikogar razen prepričanih". Naj bo.

Sem eden tistih, ki je zavezan besedi, tudi pisani besedi, morda predvsem pisani besedi. Berem, če le morem, predvsem knjige, urejam tednik, pišem za časnik in tudi kako knjigo so mi že izdali, a vem, da smo na razpotju. Vem, da se časi spreminjajo. Tako, kot so se časi spreminjali za časa Gutenberga, ko so se pojavile knjige, ki so jih začeli tiskati in jih niso več pisali na

roko. In sem zato zavestno šel na splet, na internet in na Facebook, o katerem grdo govorijo predvsem vsi tisti, ki ga ne poznajo. Ker sem na Facebooku srečal predvsem lepe, mlade ljudi, ki pišejo, a pišejo drugače. Srečal sem naše mlade ljudi, ki jih tudi v vsebinami Novega glasa dosežem, ker jih sicer s tiskano izdajo ne bi. Znamenje časov je to. In je zaman jamranje, kako lepo je bilo včasih. Preteklosti ni več, prav je, da ohranjamo zgodovinski spomin in ga dajemo naprej, živeti pa moramo danes.

Aja, knjigo z naslovom Pobran sem seveda v nemogočih nočnih urah brez spanja prebral do konca, napisala jo je južnoafriška nobelovka Nadine Gordimer: vrhunsko pisanje, vrhunski prevod, spet Jože Stabej, izdala jo je Celjska Mohorjeva družba. Gre za zgodbo, ki je nam zamejcem pisana na kožo, čeprav govori o dobrostoječem belem južnoafriškem dekletu, ki se odpove vsem materialnim ugodnostim, da sledi svojemu temnopoltemu muslimanskemu ljubljencu v njegovo deželo, kjer pa si ostaneta - daleč.

Tujca sta si na koncu bolečega, a izjemnega romana. Odlika velikih pisateljev je tudi ta, da so univerzalni, da nagovarjajo iz svoje srede tudi druga okolja, z dobro zgodbo, s tistim jezikom, ki ga razumemo vsi in se mu pravi življenje.

Bogoslovec Andrej je tik pred zaključkom redakcije pod zadnji zapis na Facebooku dodal še: "Lep zapis, ki o priseljencih pove nekaj lepega in resničnega, ne pa politično korektnega..."

Kot življenje torej, ki s "politično korektnostjo" nima ničesar skupnega.

Nadine Gordimer

POGOVOR Fizioterapevt Hadi Habchi

"Jeza nam pomaga, da ne trpimo vedno krivice"

Hadi Habchi je fizioterapevt in deluje v Remanzaccu. Hadi je doma iz Libanona, a že več let živi v naši deželi. Stalno se izpopolnjuje in ima večkrat samostojna predavanja o vznemirjenosti in o čustvih v človeku. Zadnje tako njegovo predavanje je bilo o jezi. Vprašali smo ga:

Zakaj pravzaprav ste imeli predavanje o jezi?

Jeza je po mojem ena izmed najvažnejših poti, ki jih ima na razpolago človek, da se lahko zave, kaj se dogaja z njim, in da se lahko tudi pravilno odzove okolju. Bodisi jeza bodisi strah sta dve glavni "vzmeti", ki lahko zelo slabo vplivata na naše počutje, če ju ne znamo pravilno dojeti. Strah in jeza sta včasih zelo blizu, kajti človek, ki se boji, postane tudi jezen. Z jezo namreč človek dobi tisto energijo, da se lahko brani pred nevarnostjo, pred ogroženostjo. Jeza je tako neka "energija", ki se

začenja s čustvi odpora do tega, kar se pojavi kot ovira na naši poti. Jeza je popolnoma normalna in navadno tudi zdravo osnovno čustvo. Toda tisti trenutke, ko jeze ne moremo več kontrolirati in postane destruktivna, se pojavijo številni problemi - tako v službi, kot v osebnih odnosih; tovrstna oblika jeze pa na splošno negativno vpliva na kvaliteto našega življenja.

Ali je jeza tudi upravičena?

Vsaka emocionalna reakcija, jeza ali žalost, ima vedno neki smisel. In tudi vsaka emocionalna reakcija ni vedno slaba. Zato jeza postane slaba oziroma škoduje le, če je ne znamo pravilno izrabit, uporabiti. Večkrat se dogaja, da se v življenjskih situacijah počutimo ogroženi (npr. ko nas delodajalec okrega) in se ne znamo pravilni odzvati. Odzovemo se z begom ali pa nas postane strah, ker nam ta oseba lahko škoduje. Tu bi bila jeza gotovo upravičena. Le z občutkom jeze pride do nas tista

energija, ki jo rabimo, da se postavimo v bran. Tu je jeza funkcionalna, ker nam je v korist, ker se moramo braniti pred ovirami in se ne podvržemo zlu.

Jeza nam pomaga, da ne trpimo vedno krivice. Po navadi pred oviro "tuhtamo" kaj narediti. Vendar že tu pademo v prvo zanko, ker se kontroliramo in zaradi strahu ne reagiramo ali reagiramo napačno. V resnici sta strah in jeza neki starodaven "vzorec", ki so ga uprabljali že praljudje, da so ostajali pri življenju. Pračlovek se je v pragozdu branil pred navarnostjo tako, da je zbežal ali pa ostal miren in skoraj "neviden". Dandanes ta vzorec, ki ga človek nosi v sebi, mu ni več v pomoč, saj ne živi več v kameni dobi. Človek rabi razum in danda-

nes se odzove pred emocionalno reakcijo z razumom. Včasih pa tudi današnji človek zgreši, ker ne jemlje v poštev emocionalne reakcije, jo zanika in se odloči samo z razumom, ločenim od čustva. Tu je pa druga zanka, kajti človek, ki tako reagira, se lahko prepozno zave, da ne bo imel več energije in podleže napadu. Včasih mora človek tudi obdržati "energijo" v obliki jeze.

Kakšno vlogo ima jeza v današnji družbi?

Po eni strani imamo neizraženo jezo, človek "zanika" jezo v sebi in jo potiska čim globlje vase. S tem se to čustvo tako poveča, da nazadnje človek "eksplodira" in

tako nastajajo zločini, umori. Po drugi strani se zgodi, da človek pusti, da se jeza takoj sprevrže v agresijo nad bližnjo družbo, ne da bi si vzel odgovornosti, in se rojevata mrznja in želja po maščevanju. To so dva skrajna primera, kako človek ne zna "sodelovati" z jezo. Jeza je v resnici zelo pomembna za človeka in je upravičena tedaj, ko nam daje energijo za odločanje ali za premagovanje ovir v našem življenju. Jeza nam ni več v pomoč kot pračloveku,

ko se je branil pred fizično nevarnostjo. Dandanes je nevarnost potisnjena na psihično raven. Za naše preživetje je določena količina jeze torej nujna. Jeza nas brani pred tem, da ne izgubimo notranje ravnotežje, notranjega miru. Jeza je zato bolj povezana z našimi psihičnimi energijami. Večkrat jeza izbruhne v nas samih, ko se ne znamo odločiti, ko smo negotovi in se jezimo, ker smo se drugače obnašali, kot smo si mislili, da se bomo, ker

se ne znamo odločiti, itd.

Zakaj se včasih človek ne zna odločiti?

Odločanje je vedno neko tva-ganje, ker prihodnosti ne poznamo v vseh podrobnostih. In ko se odločamo, imamo v podzavesti tudi ta "občutek", da smo pripravljeni sprejeti vsakršen odgovor, ki ga dobimo potem, ko smo izbrali. Jeza nam pomaga prav v tem, da nam lahko daje energijo, ki je potrebna, da se spopademo z odgovorom, ki bo sledil odločanju. Seveda je tu odločilna tudi samopodoba. Če človek ima že dobro samopodobo, ne bo črpal toliko energije iz jeze, ker ima dovolj energije v pozitivni samopodobi. Oseba, ki se ne zna ujeziti, ko je pred oviro, in ki ne uporablja (pozitivno) jeze, da se brani, je oseba, ki je patološko bolna. Zakaj? Zato, ker se ta človek ne zna braniti, ker verjetno ne zaznava vrednosti svoje osebe. Energija mu pomaga prav v tem, da dobi zaupanje, da to, kar bo naredil, je to, kar najboljšo zmoro v tistem trenutku. Veliko ljudi se ne zna ali noče se postaviti v bran za svoje pravice, za svojo dostojanstvenost. Tudi v družini med možem in ženo se lahko pojavljajo iste dinamike.

Zahvaljujemo se vam za pogovor.

Karlo Nanut

Novice s priljubljenih primorskih travnatih igrišč

V letu svetovnega prvenstva Koper prestolnica slovenskega nogometa

Športna rubrika v našem tedniku je vedno želela biti vse-primorsko oziroma čezmejno naravnana. O utripu na Koprskem smo pred časom že pisali, tokrat pa ne moremo še mimo zmagoslavja nogometašev Kopera, ki so letos premočno osvojili prvenstvo in tako prvič postali slovenski prvaki. Da ne bo pomote, to ni tisti Nogometni klub Koper, ki ga je pred leti želel odkupiti Triestinin muhasti predsednik Tonello, pač pa gre za Football Club Koper-Capodistria z dvojezičnim uradnim nazivom. Varovanci trenerja Nedžada Okčiča so bili v samem vrhu vso sezono in so si naslov zagotovili že več krogov pred koncem bojev. Prednost z

več kot desetimi točkami pred drugouvrščenim Mariborom mogoče tudi pomeni, da je kakovost prve slovenske nogometne lige silno

vprašljiva. Posebej če vemo, da sta bila na primer - ob skupini preverjenih rutinerjev in perspektivnih mladih iz domačega pogona ter drugih

Miran Pavlin z ekipo

okolij - med glavnimi akterji uspeha člana zlate generacije slovenske reprezentance, veterana Amir Karič in zlasti Miran Pavlin, tale celo zaseda hkrati tudi mesto športnega vodje... Pa vendar, rumenomodri z Bonifice so v letu, ko je Slovenija povsem zaslužno izborila uvrstitev na svetovno prvenstvo prihodnji mesec v Južni Afriki, v domovini popolnoma zagospodarili. In v juliju bodo predstavljali slovenski nogomet v drugem predkolu prestižne Lige prvakov, za prizorišče igranja katere je bil kandidat celo Trst, bolj realni rešitvi pa sta stadiona v Ljubljani ali Novi Gorici. Prav 39-letni Pavlin, doma iz Kranja in nekoč pri Portu varovanec razpitega Mourinha, s katerim ohranja odlične odnose, je bil z izkušnjami, avtoriteto, enajstimi doseženimi goli in... srečno roko prejšnje poletje pri sestavi moštva odločilen člen pri zgodovinskem

dosežku za primorski šport. Res je, da je bil ob Zahoviču in selektorju Katancu svojčas mogoče edini nogometaš res svetovnega formata v sijajni reprezentanci štiriletnja 1999-2002, pa vendar gre za človeka, ki je bil kot igralec že skoraj upokojen in so ga pri Kopru navsezadnje angažirali bolj za menedžerske naloge. In to nedvomno ni najboljša vizitka za ugled slovenskega prvenstva, v katerem današnji reprezentanti sicer praviloma ne igrajo, pač pa služijo kruh v drugih evropskih ligah. Sam Pavlin je vsekakor v nedavnem pogovoru za Primorski dnevnik, ki ga je podpisal kolega Jan Grgič, trdil, da je slovenska nogometna liga vendarle kakovostna in polna obetavnih mladih, tako da po njegovem mnenju tudi prvenstvo napreduje vzporedno z reprezentančnim okoljem. Kakorkoli že, če je koprski šport v zadnjih letih ciklično preživljal tudi hude krize, je zdaj očitno prišel odločno na zeleno vejo. Ne smemo pozabiti, da Obala prispeva kar nekaj vrhunskih športnikov

tudi v individualnih panogah, rokometiši Cimosa pa bijejo tudi letos fanatičen boj za državni naslov z večnimi tekmeci in doslej vsaj v prvenstvu nepremagljivimi Celjani Pivovarne Laško. Slika menda odraža splošno vitalnost koprškega konca, ne samo zaradi uspešnega pristanišča in bleščече Tuš Planeta. Slovenska Istra je sploh iz leta v leto bolj urejena in za oko privlačna, posli, kot kaže, uspevajo, pozitivno energijo mladega in podjetnega prebivalstva pa vdihavamo ob vsakem koraku in le-ta nedvomno pomaga pri naskakanju uspehov.

HC

TENIS
Ženska A2 liga: Gaja - Forli' 2:2
NOGOMET
Promocijska liga - Play-off: Butirio - Juventina 5:4 po 11-metrovkah.
Play-out: Sovodnje - Villesse 1:1
1. amaterska liga - Play-off: Pro Romans - Primorec 2:1 po podaljskih
2. amaterska liga - Play-off: Pieris - Primorje 5:3 po 11-metrovkah
KOŠARKA
C2 liga - Play-out: Fagagna - Bor 79:60

KULTURNI DOM V GORICI Komigo

Zadnji srečanja s smehom

Prejšnji teden se je z dvema predstavama končala letošnja, sedma izvedba festivala komičnega gledališča Komigo, ki je po tradiciji v program uvrstil slovenske, italijanske in furlanske predstave. Komigo, ki ga prireja Kulturni dom Gorica in kulturna zadruga Maja v sodelovanju z ZSKD in združenjem Terzo Teatro iz Gorice in katerega pokroviteljstvo je Dežela FJK, goriška občina in pokrajina ter SKGZ, je s šestimi predstavami in eno nagradno gotovo zadostil geslu: Vzemite si čas za smeh, ki je glasba duše! Pri marsikateri so se gledalci prijetno pozabavali, hkrati jim je dala tudi iztočnico za razmislek, predvsem o nas samih in svetu, v katerem nam je dano živeti. Taka kritično-komična, a kruto resnična je bila monokomedija Optimist, ki so si jo tokrat malce manj številni gledalci ogle-

dali v torek, 11. maja, in domov odnesli darilo, pločevinko s 125 gr. kave Qubik. Delo Optimist je ob svojem 40. rojstnem dnevu spisal, režiral in v vlogi profesorja-predavatelja odigral igralec Matjaž Javšnik. Širši publiki je poznan iz televizijskih nadaljevanj (Dober dan, Trafika), pa tudi radijskih oddaj (Skriti mikrofon). Piše tudi radijske, televizijske in filmske scenarije. Napisal je več tekstov za lutke in gledališče ter prejel več domačih in mednarodnih nagrad. Monokomedijo Optimist je premiero odigral novembra lani. Vanjo je strnil 40 let svojega življenja, življenja človeka, ki je in bo ostal optimist kljub vsem prigodam in nezgodam, ki so ga doletele v tej življenjski dobi. Rodil se je, potem ko se je človek že sprehajal po luni, otroška in mladostna leta preživljal v stari Jugoslaviji, zazna-

movani s komunizmom, avtomobiloma Jugo in Zastava 101, pašteto Gavrilovič, Kraš napolitankami, šumi bomboni, ki so se lepili v ustih..., vseprisotno Vegeto, s počitnicami v sindikalnih domovih na Jadranski obali, kamor so zahajali delavci z do neverjetnosti naloženimi avti, s "šfercanjem" čez mejo, pa še z marsičem, doživel osamosvojitveno vojno in seveda prihod divjega kapitalizma s privatizacijo, denacionalizacijo, pa še s sanjami o športnih uspehih, tudi na letošnjem svetovnem nogometnem prvenstvu... Pri tem pa je spoznal, kako se vse spreminja, neminljivi pa ostajata slovenska nevoščljivost in zavist. Ob živem igralčevem izvajanju in pomoči njegove ljubke asistentke, ki je v zgovornih fotografijah prikazovala povedano, so pretekle čase z mešanico občutkov podoživljali seveda predvsem gledalci srednjih in zrelih let, ki so bili tudi sami priče tem zgodovinskim dogodkom in zgodbam ter kljub vsemu skušajo z igralcem vred ostati optimisti in gledati vselej svetlo stran, ki nam jo podarja življenje. Abonentji Komigo so v petek, 14.

maja, bili deležni še nagradne predstave, ki so si jo ogledali s številnimi italijanskimi gledalci. Tudi tokrat jih je pred predstavo nagovoril ravnatelj KD Igor Komel in poudaril, kako se prav v tej dobi vsesplošne krize radi za-tekamo h kulturi, ki mora biti svetilnik v tem kaotičnem času. Režiser Mauro Fontanini pa je ob zahvali gledalcem za velik uspeh festivala Un castello di risate pristavil, da se pri združenju Terzo Teatro predajajo kulturi s srcem in zato se delo obrestuje. Gledalcem so nato člani gledališča Terzo Teatro postregli s komedijo Il matrimonio puo' attendere (Poroka lahko počaka), ki jo je, upoštevajoč bolj

ali manj spretno bulvarske komedijske vzorce z obrati, zasuki, ne-

Matjaž Javšnik v monokomediji Optimist

sporazumi, komičnimi situacijami in nepredvidljivim, seveda

srečnim koncem, tokrat veliko manj razvlečeno kot sicer, spisal in režiral Mauro Fontanini. V njej je v središču pozornosti ljubezen oziroma poroka, ki jo glavna protagonistka mora skleniti, da lahko podeduje vsoto denarja - ob koncu se izkaže za precejšnjo -, ki ji jo je v zapuščini dodelil stric iz Avstralije. Med igralci je po živahnosti in naravnosti igre ter sproščnem nastopu gotovo izstopala Enrica Laprocina v vlogi protagonistke. Intermezzo ob poročnem obredu, pri katerem sta "novoporočenca" zvelela na oder nekaj obotavljajočih se gledalcev, ki naj bi odigrali vlogo svatov, je bil povsem odvečen in je zaustavil ritem predstave, kot ga je tudi nepotreben odmor med prvim in drugim delom. Sicer so gledalci toplo zaploskali igralcem, italijanski del publike pa je z glasnimi vzkliki večkrat priklinal nastopajoče na oder za poklon.

IK